

Právnická fakulta Masarykovy univerzity

Obor Právo a právní věda

Katedra mezinárodního a evropského práva

Diplomová práce

**UZNÁVÁNÍ ROZHODNUTÍ O ROZVODU MANŽELSTVÍ
VYDANÉHO V JINÉM STÁTĚ**

Alžběta Ševelová

2014/2015

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „**Uznávání rozhodnutí o rozvodu manželství vydaného v jiném státě**“ zpracovala sama. Veškeré prameny a zdroje informací, které jsem použila k sepsání této práce, byly citovány v poznámkách pod čarou a jsou uvedeny v seznamu použitých pramenů a literatury.

V Brně dne 8. 4. 2015

.....
Alžběta Ševelová

Tímto velmi děkuji prof. JUDr. Naděždě Rozehnalové, CSc., za rady, podnětné připomínky a vstřícný přístup, kterými mi pomohla k vypracování této diplomové práce. Dále velmi děkuji své rodině a blízkému okolí za podporu a pomoc v průběhu celého mého studia.

Abstrakt

Diplomová práce se věnuje procesní části mezinárodního práva, a to procesům a mechanismům uznávání zahraničních rozhodnutí ve věcech rozvodu manželství. V úvodních kapitolách se práce zaměřuje na vymezení klíčových pojmů „rozvod“ a „uznání“, a to jak z pohledu práva vnitrostátního, tak z pohledu práva evropského a mezinárodního. Dále je v práci rozebrána působnost všech relevantních dokumentů dopadajících na předloženou problematiku. V následujících částech jsou pak zkoumány procesy a mechanismy dle jednotlivých právních předpisů.

Klíčová slova: rozvod, uznání rozhodnutí, předpoklady uznání rozhodnutí, důvody pro neuznání.

Abstract

The thesis deals with the international procedure law, especially with the processes and mechanisms of the recognition of divorce decisions granted abroad. In the opening chapters, the thesis focuses on the key term definition – „divorce“ and „recognition – from the perspective of the domestic, European, and international law. This thesis also analyses the scope of all relevant documents related to the discussed issues. The processes and mechanisms are examined in the following sections sorted by individual legal documents.

Key words: divorce, recognition of decision, conditions for the recognition of the decision, grounds for non-recognition.

Obsah

Abstrakt	4
Abstract	4
1 Úvod	7
1.1 Hypotéza	11
1.2 Použité metody	11
1.3 Struktura práce	12
2 Základní pojmy	14
2.1 Úvod	14
2.2 Pojem rozvod a pojmy jemu podobné ve vnitrostátním právu	15
2.2.1 Pojem rozvod.....	15
2.2.2 Další instituty	18
2.3 Autonomní výklad pojmu rozvod a pojmů jemu podobných dle práva evropského a mezinárodního.....	19
2.3.1 Pojem rozvod.....	19
2.3.2 Další instituty	21
2.4 Pojem uznání ve vnitrostátním právu	21
2.5 Pojem uznání v právu evropském a mezinárodním	22
3 Zdroje právní úpravy uznávání rozhodnutí o rozvodu manželství (a jemu podobných institutů)	24
3.1 Úvod	24
3.2 Zákon o mezinárodním právu soukromém	24
3.2.1 Historické okolnosti vzniku	24
3.2.2 Časová působnost	25
3.2.3 Teritoriální působnost	25
3.2.4 Osobní působnost	26
3.2.5 Věcná působnost	26
3.3 Dvoustranné smlouvy o právní pomoci	27
3.3.1 Historické okolnosti vzniku	27
3.3.2 Časová působnost	28
3.3.3 Teritoriální působnost	29
3.3.4 Osobní působnost	29
3.3.5 Věcná působnost	29
3.4 Haagská úmluva.....	29
3.4.1 Uvedení do předpisu.....	29
3.4.2 Časová působnost.....	30
3.4.3 Teritoriální působnost	31
3.4.4 Osobní působnost	31
3.4.5 Věcná působnost	32
3.5 Nařízení Brusel II bis	32
3.5.1 Historické okolnosti vzniku	32
3.5.2 Časová působnost.....	34
3.5.3 Teritoriální působnost	35
3.5.4 Osobní působnost	36
3.5.5 Věcná působnost	37
3.6 Vzájemné vztahy jednotlivých předpisů.....	39
3.6.1 Vztah nařízení Brusel II bis k ostatním nástrojům.....	39
3.6.2 Vztah mezinárodních smluv mezi sebou navzájem	40
3.6.3 Vztah mezinárodních smluv k ZMPS	40

3.6.4	Aplikace ZMPS	40
3.6.5	Shrnutí	41
4	Unijní úprava uznávání rozhodnutí	42
4.1	Předpoklady pro uznání zahraničního rozhodnutí	42
4.1.1	Uznání bez nutnosti zvláštního řízení	43
4.1.2	Aktualizace záznamů o osobním stavu	44
4.1.3	Uznání potvrzené soudním rozhodnutím	44
4.1.4	Rozhodnutí o uznání či neuznání rozhodnutí coby vyřešení předběžné otázky ..	45
4.2	Důvody pro neuznání	45
4.2.1	Rozpor s veřejným pořádkem	46
4.2.2	Absence písemného vyrozumění o zahájení řízení v dostatečném časovém předstihu	48
4.2.3	Neslučitelnost s rozhodnutím vydaným ve státě uznání	49
4.2.4	Neslučitelnost s dřívějším rozhodnutím, které bylo vydáno v řízení mezi stejnými stranami v jiném členském státě nebo ve třetí zemi	50
4.3	Shrnutí	50
5	Úmluva o uznávání rozvodů a zrušení manželského soužití	51
5.1	Podmínky pro uznání	51
5.2	Kdy uznání nelze odmítnout	51
5.3	Překážky uznání	51
5.4	Specifika uznávání podle Haagské úmluvy	52
5.5	Shrnutí	53
6	Dvoustranné mezinárodní smlouvy o právní pomoci	54
6.1	Uznání bez dalšího	54
6.2	Smlouvy vyžadující speciální řízení	55
6.2.1	Podmínky pro uznání	55
6.2.2	Náležitosti návrhu	56
6.2.3	Uznávací řízení	57
6.3	Shrnutí	58
7	Uznávání rozhodnutí dle ZMPS	59
7.1	Uznávání rozhodnutí, kdy alespoň jeden účastník byl českým státním občanem	59
7.1.1	Podmínky pro uznání	60
7.1.2	Průběh řízení před Nejvyšším soudem	60
7.1.3	Návrh na zahájení řízení a jeho náležitosti	61
7.1.4	Projednání návrhu Nejvyšším soudem	63
7.1.5	Překážky uznání	64
7.1.6	Rozhodnutí	66
7.2	Uznávání rozhodnutí, kdy žádný z účastníků nebyl českým státním občanem	66
7.3	Registrované partnerství	67
7.4	Shrnutí	68
8	Závěr	69
8.1	Shrnutí práce	69
8.2	Statistické údaje o práci Nejvyššího soudu	71
9	Zdroje	72
10	Přílohy	78
10.1	Příloha č. 1: Relevantní dvoustranné smlouvy o právní pomoci	79
10.2	Příloha č. 2: Signatáři Haagské úmluvy	83
10.3	Příloha č. 3: Členské státy Evropské unie	84
10.4	Příloha č. 4: Analytické tabulky vypovídající o činnosti Nejvyššího soudu	85

1 Úvod

Mezinárodní právo soukromé je dynamicky se rozvíjejícím právním odvětvím. Nejinak je tomu i v případě jeho součásti – mezinárodního práva rodinného. Lidé z různých států mají v dnešní době stále více možností k vzájemnému setkávání se, navazování vztahů nejen přátelských, ale i partnerských, a nezdědka kdy dochází také k uzavření manželství mezi příslušníky různých států. Toto je jeden ze způsobů, kterým se do manželského práva dostává mezinárodní prvek. Další cestou pak je kupříkladu ta, kdy manželé sice jsou stejného občanství, ale svůj sňatek uzavřeli v jiném státě. Přítomnost mezinárodního prvku může být založena také tím, že se manželé, byť opět oba příslušníci stejného státu, odstěhují do zahraničí a zde se kupříkladu rozvedou.

V rámci Evropské unie (dále také jen „EU“) je pak pravděpodobnost výskytu „mezinárodních svazků“ umocňována například pravidlem volného pohybu osob. Ustanovení článku 47 a násl. Smlouvy o fungování Evropské unie¹ značně usnadňuje migraci lidí za prací. To otevírá prostor pro usídlení se v jiné evropské zemi a také pro navázání bližších kontaktů s tamějšími obyvateli.

V souvislosti s jinou koncepcí pojmání mezinárodního práva ve Spojených státech amerických vystávají také zajímavé momenty. Spojené státy americké jako stát federativní mají dvojí právní předpisy – platné a použitelné pro celou federaci a pak předpisy vztahující se k jednotlivým státům této federace. K přesídlování a vzniku „mezinárodních svazků“ pak dochází i v tomto prostředí. Za situace, kdy v případě figurují příslušníci dvou států federace, lze vyslovit, že je aplikováno mezistátní právo, které není nepodobné mezinárodnímu právu soukromému tak, jak ho známe v našich podmínkách kontinentální Evropy.²

Mezinárodní právo soukromé České republiky přitom pamatuje na všechna odvětví soukromého práva – od práva občanského, přes právo obchodní, pracovní, právo na ochranu spotřebitele až po právo rodinné. Specifikem nejen českého mezinárodního práva soukromého pak je, že velmi podstatnou a neopominutelnou skupinou norem, jež jsou zařazovány v českém prostředí do systému mezinárodního práva soukromého, jsou i pravidla

---

¹ Smlouva o fungování Evropské unie ve znění ke dni 5. 11. 2014 (dále jen „SFEU“). In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 5. 3. 2015].

² MORLEY, Jeremy D. *International family law practise*. Minneapolis: West, 2009, s. 3.

mezinárodního práva procesního.³ „Mezinárodní civilní procesní právo upravuje řízení o soukromoprávních věcech, v nichž je obsažen mezinárodní prvek, zejména otázky pravomoci (příslušnosti) soudů, spolupráce soudů při provádění procesních úkonů na území jiného státu, uznání a výkon cizích rozhodnutí.“⁴

Tato práce, jak vyplývá již z jejího názvu, pak v sobě propojuje instituty jak z mezinárodního práva soukromého jako takového – tedy mezinárodní právo rodinné, tak instituty mezinárodního práva procesního – tedy postupy či mechanismy při uznávání rozhodnutí o rozvodu manželství vydaného v jiném státě.

Mezinárodní právo rodinné se v moderní společnosti dostává ke slovu stále častěji, neboť mezinárodní manželství jsou jedním z trendů moderní společnosti. Tato práce se však zabývá pouze určitou výsečí rodinného práva, a to rozvody manželství. Pro Českou republiku a země s podobnou právní kulturou (jako je např. Slovensko) platí, že „rozvod manželství je jediný způsob zrušení manželství za života obou manželů.“⁵ Tento jev je v moderní společnosti poměrně častý. Podle údajů Českého statistického úřadu dosáhla v roce 2012 úhrnná rozvodovost⁶ 44,5 %, což vyčísleno představuje 26 402 rozvodů.⁷ V roce 2013 bylo rozvedeno celkem 27 895 manželství.⁸

„V současné době je rozvod chápán jako legitimní řešení sporu mezi manžely.“⁹ Kromě vyřešení vzájemných sporů však mnoho lidí chápe rozvod také jako konec starého a začátek nového života. Není proto divu, že opět navazují nové vztahy, stěhují se (nejen v rámci jednoho státu),... V tomto okamžiku pak přichází ke slovu právě mezinárodní právo procesní se svým institutem uznání rozhodnutí, v této práci pak konkretizovaným na případy uznání rozhodnutí o rozvodu manželství. Postupy ukryté pod tímto pojmem jsou cestou

³ PAUKNEROVÁ, Monika. Proměny mezinárodního práva soukromého. Kodifikace mezinárodního práva soukromého v EU: Má ještě smysl rektifikace českého mezinárodního práva soukromého? In: PAUKNEROVÁ, Monika; TOMÁŠEK, Michal et al. *Nové jevy na počátku 21. století. IV. Proměny soukromého práva.* Praha: Karolinum, 2009, s 178.

⁴ Tamtéž, s. 179.

⁵ HRUŠÁKOVÁ, Milana. Zánik manželství. In: HRUŠÁKOVÁ, Milana; KRÁLÍČKOVÁ, Zdeňka. *České rodinné právo.* 3., přeprac. a dopl. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2006, s. 116.

⁶ Úhrnná rozvodovost udává, jaký podíl manželství by skončil rozvodem při zachování intenzit rozvodovosti podle délky trvání manželství v daném roce. Zdroj: Rozvodovost. *Český statistický úřad* [online]. Český statistický úřad, © 2015. [cit. 26. 1. 2015]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/rozvodovost>.

⁷ Rozvodovost. *Český statistický úřad* [online]. Český statistický úřad, © 2015. [cit. 26. 1. 2015]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/rozvodovost>.

⁸ Česká republika v číslech – 2014. Obyvatelstvo. *Český statistický úřad* [online]. Český statistický úřad, © 2014. [cit. 26. 1. 2015]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/ceska-republika-v-cislech-2014-7f9115wyy1>.

⁹ HRUŠÁKOVÁ, 2006, op. cit., s. 118.

k dosažení toho, aby byly rozhodnutí, kterým bylo dřívější manželství účastníků rozvedeno, přiznány stejné právní účinky ve státě, kde je o uznání žádáno, jako je tomu ve státě původu tohoto rozhodnutí. Neuznání rozvodu v dalším státě by totiž mělo za výsledek nemožnost uzavření manželství dalšího, neboť z pohledu práva státu, kde by mělo k uznání zahraničního rozhodnutí o rozvodu manželství dojít, nebylo toto manželství rozvedeno. Toto neuznání pak může mít i nezanedbatelný vliv na vzájemné majetkové poměry mezi manžely.¹⁰

I přes neustále probíhající rekonfigurace, unifikující a harmonizační tendence Evropské unie, je právní úprava rozvodu manželství v evropském prostředí značně roztržštěná. Rodinné právo, zejména pak jeho instituty související s manželstvím, jsou problémem natolik specifickým a spjatým s konkrétními národními zvyklostmi a kulturními tradicemi, že by bylo velmi obtížné upravit tyto instituty jednotně na nadnárodní úrovni upravit.

Kupříkladu v USA je pak celá problematika opět nazírána trochu odlišně. Je to stát federální, kde každá jednotlivá země má své vlastní zákony a k tomu zde platí zákony federální. Je tedy otázkou, zda se daný případ posuzuje dle práva „vnitrostátního“ či federálního. Ve vztahu k mezinárodnímu právu rodinnému se zde pak uplatňuje myšlenka, kdy toto není ve skutečnosti nic víc než vnitrostátní rodinné právo aplikované na případy s mezinárodním prvkem.¹¹

V případě mezinárodního práva procesního a postupů vedoucích k uznání zahraničních rozhodnutí o rozvodu manželství je tomu však jinak. Zásadním okamžikem v historickém vývoji mezinárodního práva procesního byl pád železné opony a nastolení demokratického politického uspořádání států dříve socialistických, a to jak východoevropských, tak také asijských. Tato událost s sebou přinesla otevření hranic, a pohyb osob se tak stal snazším, nevázaným na takové množství povolení jako v dobách dřívějších. Mezinárodní styk obecně, nejen co do pohybu osob, ale zejména také mezinárodní styk obchodní se stal stále častějším a potřeba úpravy procesních pravidel v oboru mezinárodního práva nabyla na svém významu. A to proto, že pohyb jak osob, tak kapitálu, zboží a služeb musí být logicky doplněn i režimem soudnictví ve vztazích mezi státy a s tím souvisejícím přístupem k uznání

---

¹⁰ TÝČ, Vladimír. Právní úprava dalších součástí evropského justičního prostoru v soukromoprávních věcech. In: ROZEHNALOVÁ, Naděžda; TÝČ, Vladimír. *Evropský justiční prostor (v civilních otázkách)*. 2. nezměn. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2006, s. 343.

¹¹ MORLEY, 2009, op. cit., s. 4.

zahraničních soudních rozhodnutí.¹² Zejména v právním prostředí Evropské unie je tak možné vysledovat unifikující předpisy upravující institut uznávání rozhodnutí o rozvodu manželství. Toto je možné, a hlavně velmi žádoucí a potřebné, právě kvůli výše zmíněné migraci obyvatel.

Mezilidské vztahy však nelze omezit pouze na území Evropské unie a je nezbytné zohlednit také právní úpravu vztahů v případech, v nichž není dána působnost unijních předpisů. V této práci tedy autorka uvádí stěžejní předpisy mezinárodní, unijní a vnitrostátní úpravy vztahující se k zadané problematice uznávání zahraničních rozhodnutí. S přihlédnutím k členství České republiky v Evropské unii, harmonizačním tendencím unijního práva a aplikační přednosti práva Evropské unie je v práci kladen největší důraz právě na úpravu evropskou.

Jednou ze skutečností, které vedly autorku k volbě právě tématu uznávání rozhodnutí o rozvodu manželství vydaného v jiném státě, je i ta, že podle statistik bylo v roce 2012 českými soudy rozvedeno 1 900 manželství, v nichž alespoň jeden z partnerů nebyl občanem ČR. To představovalo 7,2 % z celkového počtu rozvodů. Tento podíl je v porovnání s rokem 1995, kdy začalo sledování státní příslušnosti rozvádějících se osob, o poznání větší, neboť ve zmiňovaném roce bylo před českými soudy rozvedeno celkově jen 716 manželství, kde jeden z manželů nebyl českým státním příslušníkem. Tato hodnota odpovídala 2,5 % z celkového počtu rozvodů toho roku.¹³

Česká republika pak samozřejmě není jediným státem, kde dochází k rozvodům manželství, v nichž jeden z manželů není státním příslušníkem toho kterého státu. Příkladem budiž Německo, kde se každoročně v průměru 15 % ze všech rozvodů (což odpovídá přibližně 30 000 manželských párů) týká manželství, ve kterých manželé nemají stejnou národnost.¹⁴

Z těchto údajů lze vyvodit vzrůstající nutnost orientace v předpisech mezinárodního práva, a proto autorka předkládá tuto svou práci.

---

¹² TICHÝ, Luboš. *Základy uznání cizích soudních rozhodnutí v českém a evropském právu*. Praha: Karlova univerzita, 1996, s. 15.

¹³ Rozvodovost. *Český statistický úřad* [online]. Český statistický úřad, © 2015. [cit. 26. 1. 2015]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/rozvodovost>.

¹⁴ Strana 3; Zelená kniha o rozhodném právu a příslušnosti soudů v rozvodových záležitostech (předložená komisí) ze dne 14. března 2005. In: *EUR-Lex* [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 11. 3. 2015]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:52005DC0082>.

1.1 Hypotéza

Ze zadání diplomové práce vyplývá cíl, kterým je představit proces uznávání rozhodnutí o rozvodu manželství, které bylo vydáno v jiném státě a je žádáno o jeho uznání v České republice. Práce by měla vyústit v uvedení toho, nakolik závisí uznání na původu rozhodnutí, tedy ve vyřešení otázky, zda má země původu rozhodnutí, jež má být uznáno, vliv na ulehčení právní situace.

Autorka se domnívá, že ačkoliv z pohledu například sociologa či antropologa může být země původu rozhodnutí přinejmenším zajímavým faktorem, ze kterého by bylo možné vysledovat mnohé závěry, v evropském prostředí z pohledu právního nepůjde o faktor natolik zásadní. Autorka si je vědoma skutečnosti, že území, na kterém se rozprostírá Evropská unie, je obýváno mnohými národy. Řada území však v minulosti sdílela společnou historii, včetně náboženství. Autorka proto očekává, že díky těmto okolnostem, umocněným navíc působením sjednocovacích tendencí Evropské unie, budou tyto vlivy potlačeny a otázka, ze které země Evropské unie uznávané rozhodnutí pochází, nebude natolik relevantní. Jinou situaci autorka očekává v případě rozhodnutí o rozvodu manželství pocházejících ze třetích zemí, tedy ze zemí mimo Evropskou unii.

Jako další hypotézu autorka stanovuje tvrzení, že důvody pro uznání či neuznání rozhodnutí o rozvodu manželství vydaného cizím státem si budou v jednotlivých pramenech předkládaných v práci velmi podobné, ne-li totožné. Tichý kupříkladu vyslovuje názor, že „*za předpokladu určitého standardu právního života lze dospět k velmi liberálnímu pojetí uznání, které reflektuje integrační proces, zejména v Evropě.*“¹⁵ Autorka se domnívá, že to bude zejména institut veřejného pořádku, který se bude opakovat ve všech předložených právních předpisech.

1.2 Použité metody

Vzhledem k tomu, že cílem práce je představit proces uznání rozhodnutí o rozvodu manželství, které bylo vydáno v jiném státě a je žádáno o jeho uznání v České republice, je při zpracování práce nejvíce užívanou metodou analýza. Předmětné právní normy jsou podrobeny zkoumání z hlediska jejich působnosti, a to jak teritoriální, časové, osobní a věcné. Také jsou zkoumány v nich obsažené podmínky, za jejichž splnění dochází k uznání rozhodnutí

---

¹⁵ TICHÝ, 1996, op. cit., s. 13.

o rozvodu manželství. Popisovány a rozebírány jsou také důvody, za jejichž přítomnosti není možné uznávací rozhodnutí vydat.

Metodou komparace autorka porovnává důvody jednak pro uznání rozhodnutí, jednak pro jeho neuznání uvedené v jednotlivých předpisech. Také je srovnávána vzájemná působnost norem s cílem vysledovat společné znaky, aby bylo možné odhalit tendence vývoje předmětné problematiky v budoucnu, ale také s cílem najít řešení v pořadí druhé stanovené hypotézy.

Odhalení tendencí a odhad dalšího vývoje právní úpravy předestřené problematiky však nejsou možné bez použití metod indukce a dedukce, za jejichž aplikace autorka přichází k závěrům uvedeným v této práci.

1.3 Struktura práce

V první části autorka nejprve vymezuje pojmy, se kterými nejvíce operuje. Těmito pojmy a instituty jsou rozvod a uznání rozhodnutí. Tyto budou charakterizovány z pohledu práva vnitrostátního českého, ale také z pohledu práva evropského, jelikož evropská právní úprava je páteří předložené práce, a z pohledu práva mezinárodního.

V následující kapitole jsou pak předloženy jednotlivé relevantní právní předpisy vztahující se k problematice uznávání zahraničních rozhodnutí o rozvodu manželství. U každé z předložených norem je postupně analyzována jejich působnost – časová, teritoriální, osobní a věcná.

Následně pak autorka prochází jednotlivé předpisy a zkoumá v nich zakomponované podmínky, za jejichž splnění dochází k uznání rozhodnutí o rozvodu manželství. Také však popisuje a rozebírá důvody, při jejichž naplnění není možné uznávací rozhodnutí vydat. V závěrečné části každé z kapitol věnovaných procesům a mechanismům uznávání zahraničních rozhodnutí o rozvodu manželství pak autorka aplikuje poznatky získané rozbořením daného předpisu na fiktivních případech.

V závěru práce autorka shrnuje nabyté znalosti a uvažuje nad možnými tendencemi vývoje problematiky uznávání rozhodnutí v budoucnosti. Spíše pro zajímavost uvádí také velmi zjednodušené statistické údaje týkající se rozhodování Nejvyššího soudu o návrzích na uznání zahraničního rozhodnutí o rozvodu manželství.

Diplomová práce je zpracována dle právní úpravy platné a účinné ke dni 1. 1. 2015.

2 Základní pojmy

2.1 Úvod

Specifikem této práce je předkládání několika právních předpisů – jak vnitrostátního práva českého, tak práva mezinárodního i evropského. V této práci jsou předkládány a analyzovány následující předpisy:

- nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 ze dne 27. listopadu 2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1347/2000, ve znění nařízení Rady (EU) č. 2116/2004 (dále též jen „*nařízení Brusel II bis*“) ¹⁶;
- Úmluva o uznávání rozvodů a zrušení manželského soužití, ve znění vyhlášky ministra zahraničních věcí č. 131/1976 Sb. (dále též jen „*Haagská úmluva*“) ¹⁷;
- dvoustranné mezinárodní smlouvy o právní pomoci ¹⁸;
- zákon č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém, v platném znění (dále též jen „*ZMPS*“) ¹⁹.

Klíčovým pojmem této práce jsou pojmy „rozvod“ a „uznání“. Interpretace těchto pojmů však v předkládaných pramenech není jednotná, neboť závisí na předpisu, dle něhož je v té které situaci postupováno.

Pro vyřešení otázky interpretace je však nutné zabývat se nejprve otázkou kvalifikace, tedy určení toho, jaký právní vztah je v daném případě vůbec posuzován a na tom závislé určení kolizní normy, jež bude na daný případ aplikována. Podle pravidel kolizní normy se pak určuje, který právní řád bude použit.

---

¹⁶ Nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 ze dne 27. listopadu 2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1347/2000, ve znění nařízení Rady (EU) č. 2116/2004 (dále jen „*nařízení Brusel II bis*“). In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 4. 2. 2015].

¹⁷ Vyhláška ministra zahraničních věcí č. 131/1976 Sb., o Úmluvě o uznávání rozvodů a zrušení manželského soužití, v platném znění (dále jen „*Haagská úmluva*“). In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 4. 2. 2015].

¹⁸ Seznam těchto smluv je Přílohou č. 1 k této práci.

¹⁹ Zákon č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém, v platném znění (dále jen „*ZMPS*“). In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 4. 2. 2015].

Interpretaci norem evropského mezinárodního práva soukromého a procesního je nutno nahlížet ze dvou různých úhlů, kteréžto je však třeba vidět ve vzájemných souvislostech. Těmito je institucionální zajištění interpretace norem a interpretace samotná. Interpretační pravomocí je v rámci Evropské unie nadán Soudní dvůr Evropské unie, který výklad norem podává cestou vyřizování tzv. předběžných otázek.²⁰ Naproti tomu samotnou interpretaci norem unijního práva je možno rozlišovat dvojí. V prvním případě jde o proces interpretace v samotném slova smyslu, v druhém případě jde spíše o proces tvorby pojmů společným právem Evropské unie.²¹

Pojmy v rámci unijního práva musí být vykládány autonomně, tedy každý jednotlivý pojem, se kterým unijní právo operuje, má svůj vlastní význam, který je zcela nezávislý na významu, jaký mu přiřkládají jednotlivé právní řády.²²

Jak by taková interpretace norem evropského práva měla vypadat a jakými zásadami by se měla řídit, stanovil SDEU ve věci LTU v. Eurocontrol, když řekl, že „v zájmu uniformity interpretace by tato měla být založena na společném evropském základu. Ten je vytvořen nejenom přihlédnutím k systematické a cílům Bruselské úmluvy samotné, ale vychází i z celku obecných principů jednotlivých národních právních řádů.“²³

2.2 Pojem rozvod a pojmy jemu podobné ve vnitrostátním právu

2.2.1 Pojem rozvod

Českým vnitrostátním předpisem mezinárodního práva soukromého (a procesního), je zákon č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém. Ustanovení § 20 odst. 1 tohoto předpisu, které se věnuje kvalifikaci v mezinárodním právu, říká, že se hodnocení určitého právního vztahu s cílem nalézt odpovídající kolizní normu, tedy kvalifikace, provádí dle českého právního řádu. Dle tohoto pravidla je nutno kvalifikovat rovněž právě pojem „rozvod“, kdy

---

²⁰ Článek 267 SFEU.

²¹ ROZEHNALOVÁ, Naděžda. Evropský justiční prostor ve věcech civilních: Interpretace mezinárodního práva soukromého a předběžná otázka. In: ROZEHNALOVÁ, Naděžda; VALDHANS, Jiří; DRILČKOVÁ, Klára; KYSELOVSKÁ, Tereza. *Mezinárodní právo soukromé Evropské unie: (Nařízení Řím I, Nařízení Řím II, Nařízení Brusel I)*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, s. 41.

²² PAUKNEROVÁ, Monika. *Evropské mezinárodní právo soukromé*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2013, s. 64.

²³ Rozsudek Soudního dvora ze dne 4. října 1976 ve věci LTU Luftransportunternehmen GmbH and Co KG vs. Eurocontrol. Věc 29-76. In: *EUR-Lex* [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 5. 3. 2015]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1427920253807&uri=CELEX:61976CJ0029>.

úprava tohoto institutu je s účinností od 1. 1. 2014 zanesena do kodexu soukromého práva, do zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník²⁴.

V České republice je právní úprava rozvodu manželství prakticky neměnná již od 1. 8. 1998, kdy nabylo účinnosti výrazně novelizované znění tehdejšího zákona o rodině.²⁵ Ačkoliv ke dni 1. 1. 2014 pozbyl tento právní předpis účinnosti a právní úprava rozvodu manželství byla přesunuta do výše zmiňovaného občanského zákoníku, nedošlo v oblasti rozvodů manželství k žádným změnám.

Od samotného počátku účinnosti zákona o rodině zná česká právní úprava rozvodu manželství pouze jediný důvod rozvodu, a tím je objektivní existence tzv. kvalifikovaného rozvratu.²⁶ Česká právní úprava pak rozlišuje 2 typy rozvodů, kdy těmito jsou rozvod sporný a rozvod nesporný.

Rozvod sporný

Úpravu sporného rozvodu manželství najdeme hned v úvodním ustanovení občanského zákoníku, které se věnuje zániku manželství rozvodem. To říká, že „*manželství může být rozvedeno, je-li soužití manželů hluboce, trvale a nenapravitelně rozvráceno a nelze očekávat jeho obnovení,*“²⁷ a tím vyjmenovává podmínky, za jejichž splnění je možno na rozvod manželství dosáhnout. Nutné je zdůraznit, že zákonodárce používá slovo „*může*“. Z toho vyplývá, že na rozvod manželství není za takovýchto okolností právní nárok a je na úvaze soudu, zda to které manželství rozvede.

Ve sporném rozvodovém řízení musí být prokázána existence tzv. kvalifikovaného rozvratu. Tím je myšlen tak intenzivní a hluboký rozvrat vztahů mezi manžely, ale také trvalost takového rozvratu, kdy není možné očekávat obnovení manželského soužití.²⁸

Při svém rozhodování, zda má být manželství skutečně rozvedeno, je pak soud povinen brát v úvahu příčiny rozvratu, které by měl sám zjistit. Zjišťování příčin rozvratu je

---

²⁴ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, v platném znění (dále jen „OZ“). In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 28. 2. 2015].

²⁵ Zákon č. 91/1998 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 94/1963 Sb., o rodině, ve znění pozdějších předpisů, a o změně a doplnění dalších zákonů. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 28. 2. 2015].

²⁶ § 756 OZ.

²⁷ § 755 odst. 1 OZ.

²⁸ HRUŠÁKOVÁ, Milana. Manželství: Zrušení manželství rozvodem. In: HRUŠÁKOVÁ, Milana; KRÁLÍČKOVÁ, Zdeňka; WESPHALOVÁ, Lenka et al. *Rodinné právo*. Praha: C. H. Beck, 2015, s. 85.

však nutné důsledně odlišovat od zjišťování viny na rozvratu. Zjišťování příčin, v jejichž důsledku došlo k rozpadu manželství účastníků je nezbytnou součástí řízení o rozvodu manželství, a to z toho důvodu, že soud je povinen stručně a výstižně uvést, které účastníky tvrzené okolnosti byly prokázány a které se naopak účastníkům prokázat nepodařilo. Soud také musí v odůvodnění svého rozhodnutí jmenovat důkazy, které jsou základem pro jeho rozhodnutí a jakými úvahami byl veden ve fázi hodnocení těchto důkazů, rovněž je povinen objasnit, proč některé z navrhovaných důkazů neprovedl.²⁹

Takové příčiny rozpadu manželského soužití mohou být jak rázu subjektivního, kdy například může jít o případ porušení vzájemné povinnosti manželů žít spolu, či kupříkladu být si rovni, ale také rázu objektivního, který může být založen například neplodností.³⁰ Takové zjištění příčin rozvratu pak může mít své následky i v rovině hmotněprávní, a to zejména pokud jde o rozhodování o výživném rozvedeného manžela, či o vypořádání společného jmění manželů.³¹

Lze tedy shrnout, že rozvrat manželství je objektivní kategorií, která vypovídá o tom, že vztahy mezi těmito manželi byly pravděpodobně v dřívější době jiné. Právě s ohledem na to, že v případě rozvratu manželství jde o objektivní stav, není třeba, aby byl dán souhlas druhého manžela s rozvodem daného manželství. Soud pak takové manželství může rozvést, i navzdory vůli druhého z manželů, a to za předpokladu, že dospěje k závěru, že dané manželství je skutečně stíženým a hlubokým rozvratem a že obnovení manželského soužití je zcela vyloučeno. Výjimkou z tohoto pravidla je však situace, kdy by se v daném případě jednalo o rozvod s tvrdostní klauzulí, neboli rozvod ztížený.³²

Nesporný rozvod

Mimo situace, kdy je zapotřebí rozvrat manželství prokazovat, zná český právní řád i úpravu benevolentnější. Ustanovení § 757 odst. 1 občanského zákoníku totiž říká, že „*připojí-li se manžel k návrhu na rozvod manželství, který podá druhý z manželů, soud manželství rozvede, aniž zjišťuje příčiny rozvratu manželství, dojde-li k závěru, že shodné tvrzení manželů, pokud*

---

²⁹ NOVÁ, Hana; VELEHRACH, Karel [i. e. VELEHRACH, Martin]. Manželství: Rozvod. In: NOVÁ, Hana; VELEHRACH, Karel [i. e. VELEHRACH, Martin]. *Rodinné vztahy v soudní praxi*. Praha: PROSPEKTRUM, 1995, s. 39.

³⁰ HRUŠÁKOVÁ, 2015, op. cit., s. 85.

³¹ Tamtéž, s. 85.

³² Tamtéž, s. 85.

se jedná o rozvrat manželství a o záměr dosáhnout rozvodu, je pravdivé“. Tímto je tedy v českém právu založena existence tzv. nesporného (smluveného) rozvodu.

Pro možnost dosažení rozvodu manželství tímto způsobem však zákon vyžaduje splnění několika podmínek. První podmínkou je, že „ke dni zahájení řízení o rozvod trvalo manželství nejméně jeden rok a manželé spolu déle než šest měsíců nežijí.“³³ Dále je nutné, aby se „manželé, kteří jsou rodiči nezletilého dítěte, které nenabylo plné svéprávnosti, dohodli na úpravě poměrů tohoto dítěte pro dobu po rozvodu a soud jejich dohodu schválil“.³⁴ A konečně poslední podmínkou je dohoda manželů „na úpravě svých majetkových poměrů, svého bydlení, a popřípadě výživného pro dobu po tomto rozvodu,“³⁵ přičemž pro tyto dohody zákon předepisuje písemnou formu a podpisy na těchto dohodách musí být úředně ověřeny.³⁶ V případě, že manželé všechny výše uvedené podmínky splní, vzniká jim právní nárok na rozvod jejich manželství.³⁷

2.2.2 Další instituty

Kromě institutu rozvodu manželství operuje ZMPS, také s pojmy „zákonné odloučení“, „prohlášení manželství za neplatné“ a „určení, zda tu manželství je či není“.³⁸ Tyto pojmy nejsou podřazeny pod pojem „rozvod“, nýbrž gramatickým výkladem je možno dovodit, že se jedná o instituty svébytné. Nabízí se otázka, která však není v ZMPS řešena - lze pro účely uznávání zahraničních rozhodnutí na tyto instituty pohlížet jako na podobné a na roveň postavené institutu rozvodu manželství? S rozhodnutími vydanými v těchto věcech je totiž zacházeno stejně jako s rozhodnutími o rozvodu manželství.

Podrobnější výklad těchto pojmů není v této práci dán, neboť hlavním tématem předložené práce jsou rozhodnutí o rozvodu manželství.

---

³³ § 757 odst. 1 písm. a) OZ.

³⁴ § 757 odst. 1 písm. b) OZ.

³⁵ § 757 odst. 1 písm. c) OZ.

³⁶ § 757 odst. 2 OZ.

³⁷ HRUŠÁKOVÁ, 2015, op. cit., s. 88-89.

³⁸ Ke srovnání např. § 51 odst. 1 ZMPS.

2.3 Autonomní výklad pojmu rozvod a pojmů jemu podobných dle práva evropského a mezinárodního

2.3.1 Pojem rozvod

Jak je uvedeno výše, jednotlivé pojmy nelze ve vztahu k právu mezinárodnímu ani evropskému vykládat jinak než autonomně. Vyložení pojmu „rozvod“ však není obsaženo v žádném oficiálním mezinárodním dokumentu. Proto autorka na tomto místě předkládá obecná východiska pro vymezení pojmu rozvod.

Obecně lze shrnout, že rozvod je cestou, díky které strany mohou dosáhnout změny svého statusu z ženatý/vdaná na rozvedený/rozvedená. Rozvod je způsob, jak se zbavit „manželských okovů“ a závazků z manželství, s výjimkou těch vyplývajících z rozsudku o rozvodu manželství.³⁹

Článek 9 Listiny základních práv EU říká, že „*právo uzavřít manželství a založit rodinu je zaručeno v souladu s vnitrostátními zákony, které upravují výkon těchto práv.*“⁴⁰ Pakliže podmínky pro uzavření manželství jsou navázány na vnitrostátní právní úpravu jednotlivých členských států, je vcelku logické, že stejně tak je tomu v otázkách zániku manželství, ať už rozvodem, rozlukou, nebo prohlášením manželství za neplatné, což jsou jediné způsoby zániku manželství známé právním kulturám států EU, stejně jako právním řádům států, ve vztahu k nimž je Česká republika vázána ať už dvoustrannými smlouvami, či mnohostrannou úmluvou.

Obecně lze říci, že pod pojem „rozvod“ lze zahrnout rozhodnutí vykazující následující charakteristiky:

- rozhodnutím se ruší platné manželství za života manželů s účinky ex nunc;
- jde o rozhodnutí vydaným příslušným orgánem;
- manželství bylo rozvedeno pouze na základě důvodů uvedených v zákoně;
- k rozvodu došlo postupem uvedeným také v zákoně.⁴¹

---

³⁹ STARK, Barbara. *International family law: an introduction*. Aldershot: Ashgate, 2005, s. 75.

⁴⁰ Listina základních práv Evropské unie. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 15. 2. 2015].

⁴¹ BOELE-WOELKI, Katharina et al. Part 1 Divorce. Introduction. In: BOELE-WOELKI, Katharina et al. *Principles of European family law regarding divorce and maintenance between former spouses*. Antwerp: Intersentia, 2004, p. 13.

V případě, že předložené rozhodnutí bude splňovat tyto znaky, je bez ohledu na jeho označení možné toto rozhodnutí považovat za rozhodnutí o rozvodu manželství.

Důvody, za nichž je možné manželství rozvést, jsou závislé na mnoha faktorech, které ovlivňují právní úpravu této problematiky - zejména kulturní tradice jednotlivých států, vliv církve v daném posuzovaném státě, a to nejen z pohledu toho, o jakou církev se v tom kterém státě jedná, ale i z pohledu intenzity vlivu této církve.

Na tomto místě se nabízí argument, že například evropské státy jsou si vlivem evropské integrace natolik blízké, že v evropském právním prostředí nebude právní úprava rozvodu manželství příliš odlišná. Je třeba si však uvědomit, že evropský kontinent, byť je co do velikosti druhým nejmenším světadílem, je kontinentem, který obývá velký počet národů a s tím je spojena i značná kulturní rozmanitost. V Evropě se můžeme setkat s poměrně rigidní úpravou – např. Irsko, Polsko či Itálie, kdy v těchto státech je dosažení rozvodu manželství ztíženo zejména velkým vlivem katolické církve, ale také s úpravou benevolentní, která pro rozvod manželství nepožaduje splnění velkého množství podmínek, a pokud přece jenom ano, tyto podmínky nejsou nastaveny příliš striktně. Takto je tomu zejména ve skandinávských zemích.⁴²

Stejně jako je tomu v případě rozvodů podléhajících českému vnitrostátnímu právu, i na poli evropském a mezinárodním je primární cestou k dosažení rozvodu manželství cesta vedoucí přes soudní řízení. Avšak například v Dánsku, Norsku, Nizozemsku, Portugalsku, ale také v Rusku znají i tzv. administrativní rozvod, ke kterému nedochází před soudem, nýbrž před matričním orgánem. Ten za splnění určitých podmínek, z nichž tou zásadní je povětšinou bezdětnost manželství, případně fakt, že děti narozené do manželství jsou již zletilé, buďto o rozvodu manželství sám rozhodne, nebo v druhém možném případě vezme na vědomí vůli manželů, že jejich manželství má být rozvedeno a vysloví, že jsou řádně vyhotoveny a podepsány smlouvy upravující právní následky rozvodu toho kterého manželství. Pokud se rozvod manželství uskutečňuje tímto způsobem, k samotnému rozvodu manželství dochází až zápisem této skutečnosti do matriky.⁴³

---

⁴² HRUŠÁKOVÁ, 2006, op. cit., s. 116.

⁴³ LÁDOVÁ, Pavla. Administrativní rozvody. In: ŠMÍD, Ondřej; ŠÍNOVÁ, Renáta et al. *Rozvod manželství*. Praha: Leges, 2013, s. 62 – 65.

2.3.2 *Další instituty*

Stejně jako tomu bylo v případě úpravy obsažené v ZMPS, zánik manželství jeho rozvodem není jediným způsobem zániku manželství za života manželů, který je právu jak evropskému, tak mezinárodnímu znám. Na místech, kde předložené nařízení Brusel II bis hovoří o rozvodu manželství, řadí vedle tento institut také zrušení manželství prostřednictvím institutu rozluky nebo prohlášení manželství za neplatné, kdy s těmito rozhodnutími je zacházeno stejně jako s rozhodnutími o rozvodu manželství.

Mezinárodní úmluva a dvoustranné smlouvy pak ke způsobům zániku manželství za života obou manželů řadí prohlášení tohoto manželství za neplatné. Dvoustranné smlouvy o právní pomoci často uvádějí tyto instituty pod společným názvem „rozhodnutí v nemajetkových věcech“⁴⁴.

I v případě vymezení těchto pojmů se autorka této práce rozhodla nevěnovat se těmto dalším institutům, jelikož vzhledem k tématu této práce je z vyjmenovaných způsobů zániku manželství za života obou manželů relevantním institutem pouze rozvod manželství.

2.4 **Pojem uznání ve vnitrostátním právu**

„Vymezení uznání jakožto právního pojmu je vesměs ponecháno judikatuře a nauce. Žádná právní úprava tento pojem nevymezuje.“⁴⁵

Ze začátku je nutné uvést, že se výraz „uznání“ v mezinárodním právu procesním používá ve dvou různých významech, kteréžto by podle názorů některých odborníků měly být rozlišeny nejen po obsahové stránce, ale také terminologicky. Pojem „uznání“ lze totiž chápat jednak jako proces, pro který by pak ale například Tichý navrhoval přesnější označení „uznávání“, ale také je tento pojem „uznání“ označením pro výsledek uznávacího procesu.⁴⁶

Uznání rozhodnutí patří k mezinárodnímu právu procesnímu, potažmo civilnímu procesnímu právu vůbec. Samotná úprava uznávání pak bývá v teorii přirovnávána ke koliznímu právu procesního charakteru. Návaznost na kolizní normy je patrná nejen při pohledu na následky uznávacího procesu, nýbrž i při zvážení skutečnosti, že skutkový základ uznání je nahlížen podle právního řádu, na nějž odkazuje kolizní norma. Uplatnění zde tedy

---

⁴⁴ Tak uvádí např. čl. 53 odst. 1 smlouvy s bývalým SSSR.

⁴⁵ TICHÝ, 1996, op. cit., s. 33.

⁴⁶ Tamtéž, s. 14.

nachází lex causae, kterým je ve statusových věcech občanství účastníků řízení, ale také jejich bydliště.⁴⁷

Vydaná zahraniční soudní rozhodnutí však mají pouze místně omezenou účinnost. Právě tato skutečnost je předpokladem pro existenci institutu uznání rozhodnutí. Jeho cílem totiž je ve státě uznání vyvolat právní účinky stejné, jako má uznávané rozhodnutí ve státě svého původu. Stěžejním problémem je pak implementace těchto účinků. O tom však nepřisluší rozhodovat právu použitému v uznávaném rozhodnutí, nýbrž právu procesnímu státu uznání.⁴⁸

Tichý vznáší otázku, neboť dle něho je otázka účinků zahraničních aktů sporná: *„Znamená uznání, že daný akt cizího státu má v tuzemsku stejné právní účinky jako ve státě vydání anebo má účinky jako obdobný akt vydaný tuzemským orgánem?“*⁴⁹ K získání odpovědi je možné nahlédnout do § 52 ZMPS, který říká, že *„byli-li všichni účastníci řízení v rozhodné době občany státu, o jehož rozhodnutí jde, mají pravomocná cizí rozhodnutí ve věcech uvedených v § 51 v České republice bez dalšího řízení stejné právní účinky jako pravomocná rozhodnutí českých soudů. To platí i o pravomocných rozhodnutích v těchto věcech vydaných orgány jiných cizích států, uznávají-li se taková rozhodnutí v domovských státech všech účastníků řízení, kteří jsou cizinci.“* Kučera také nabízí svůj názor, když výsledek uznávacího procesu shrnuje následovně *„cizímu rozhodnutí se přiznávají tytéž právní účinky jako rozhodnutí tuzemskému.“*⁵⁰ Nezbytným předpokladem tohoto výroku však je, že uznávací rozhodnutí nabude právní moci. Od této doby je pak možné hovořit o tom, že s účinky ex tunc je zahraniční rozhodnutí považováno za rozhodnutí české.⁵¹ Za situace, kdy se zvláštní uznávací řízení nekoná a uznávací rozhodnutí se nevydává, podmínka existence pravomocného uznávacího rozhodnutí samozřejmě pozbývá na významu.

2.5 Pojem uznání v právu evropském a mezinárodním

Stejně jako tomu bylo v případě vymezení pojmu „uznání“ z pohledu českého vnitrostátního práva, ani žádný z předpisů práva evropského či mezinárodního tento pojem nevymezuje.

---

⁴⁷ TICHÝ, 1996, op. cit., s. 35-36.

⁴⁸ Tamtéž, s. 46.

⁴⁹ Tamtéž, s. 46.

⁵⁰ KUČERA, Zdeněk. *Mezinárodní právo soukromé*. 7. opravené a doplněné vydání. Brno: Doplněk, 2009, s. 410.

⁵¹ VAŠKE, Viktor. Uznání a výkon cizích rozhodnutí ve věcech soukromoprávních podle českého a německého práva. *Právník: Teoretický časopis pro otázky státu a práva*. 2000, roč. 139, č. 4, s. 385.

I z pohledu práva unijního a mezinárodního je uznání rozhodnutí vlastně přesun soudního rozhodnutí, resp. jeho účinků, ze státu jeho původu, do státu, kde mají být tyto účinky vyvolány.⁵² Avšak s tím rozdílem, že ve vztahu k právu unijnímu je navíc možné uznání rozhodnutí označit za zásadu⁵³, jelikož toto se děje automaticky, jak bude vysvětleno dále.

Ačkoliv jsou koncepty uznání a výkonu zahraničního soudního rozhodnutí považovány za součást mezinárodní právní pomoci, nejsou státy často ochotny přiznat na svém území účinky rozhodnutí, která byla vydána zahraničními orgány. Eller důvody takovýchto postojů připisuje tzv. jurisdikční žárlivosti, tedy situaci, kdy tuzemské orgány primárně nechovají důvěru v nestrannost rozhodování cizích soudů, jelikož zde panuje jakási obava, že v případě, že ve sporu proti sobě stojí příslušníci dvou států, bude zahraniční soud stranit příslušníkovi svého státu.⁵⁴

Na rozdíl od pojmu „rozvod“, který je primárně pojmem práva soukromého – rodinného, pojem „uznání“ je pojmem mezinárodního práva procesního. Východiska, ze kterých tento institut vychází, jsou tudíž totožná pro všechny zde uváděné právní předpisy, stejně jako cíle, které mají procesy a mechanismy uznávání zahraničních rozhodnutí sledovat. Odlišnosti v postupech a mechanismech v podmínkách pro uznání jakož i v důvodech pro neuznání lze samozřejmě v úpravách obsažených v jednotlivých předpisech objevit, o těchto však bude pojednáno v následujících kapitolách.

V dalším si tedy na tomto místě autorka dovoluje odvolat se na to, co bylo uvedeno u vnitrostátního vymezení pojmu „uznání“ v podkapitole 2.4 této práce.

---

⁵² DRLIČKOVÁ, Klára. Evropské mezinárodní právo soukromé a procesní: Uznání a výkon rozhodnutí. In: ROZEHNALOVÁ, Naděžda; VALDHANS, Jiří; DRLIČKOVÁ, Klára; KYSELOVSKÁ, Tereza. *Mezinárodní právo soukromé Evropské unie: (Nařízení Řím I, Nařízení Řím II, Nařízení Brusel I)*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, s. 310.

⁵³ PAUKNEROVÁ, 2013, op. cit., s. 145.

⁵⁴ ELLER, Otakar. *Mezinárodní občanské právo procesní. Vybrané otázky*. Brno: Univerzita J. E. Purkyně, 1987, s. 70.

3 Zdroje právní úpravy uznávání rozhodnutí o rozvodu manželství (a jemu podobných institutů)

3.1 Úvod

Právní úpravu procesů a mechanismů upravujících uznávání rozhodnutí o rozvodu manželství (a institutů jemu podobných) nalezneme hned v několika právních předpisech. Jelikož je tato práce psána z pohledu soudu českého, autorka ještě jednou pro připomenutí uvádí, že relevantními právními předpisy jsou následující:

- zákon č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém, v platném znění;
- dvoustranné mezinárodní smlouvy o právní pomoci, jejichž seznam je Přílohou č. 1 k této práci;
- Úmluva o uznávání rozvodů a zrušení manželského soužití, ve znění vyhlášky ministra zahraničních věcí č. 131/1976 Sb.;
- nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 ze dne 27. listopadu 2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1347/2000, ve znění Nařízení Rady (EU) č. 2116/2004.

Všechny jmenované předpisy budou v následujících podkapitolách podrobeny analýze jejich působnosti s cílem poskytnout přehled o jejich aplikovatelnosti.

3.2 Zákon o mezinárodním právu soukromém

3.2.1 Historické okolnosti vzniku

Prvním vnitrostátním právním předpisem, který se na českém území věnoval předložené problematice, byl zákon o uznání rozhodnutí v manželských věcech, vydaných soudy nebo úřady v cizině, v oblasti československou právního řádu z roku 1946.⁵⁵ Tento předpis byl

---

⁵⁵ Zákon č. 199/1946 Sb., o uznání rozhodnutí v manželských věcech, vydaných soudy nebo úřady v cizině, v oblasti československou právního řádu. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 1. 3. 2015].

s účinností od 1. 4. 1964 nahrazen předpisem obecnějším, a to zákonem o mezinárodním právu soukromém a procesním.⁵⁶

S účinností od 1. 1. 2014, spolu s dalšími předpisy rekodifikujícími české soukromé právo, je pak pro případy uznávání rozhodnutí vydaných soudem či úřadem cizího státu na našem území použitelný zákon č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém.⁵⁷ Novinkou oproti předchozí úpravě je změna v názvu předpisu, kdy nový název již výslovně neuvádí, že se tato norma věnuje i právu procesnímu, byť tomu tak je. Tento zákon je vnitřně členěn dle jednotlivých oblastí soukromého práva, přičemž instituty vztahující se k procesním postupům spojeným s danými otázkami jsou upraveny vždy v závěru té které části, potažmo hlavy zákona.

3.2.2 Časová působnost

Jak bylo uvedeno již v úvodu kapitoly věnované tomuto předpisu, nabyl tento účinnosti ke dni 1. 1. 2014. Vztah k předchozímu právnímu předpisu, starému ZMPS, je pak upraven v přechodných ustanoveních v § 123, jehož odst. 1 stanovuje, že „*vznik a existence právních poměrů a skutečnosti z nich vzniklé přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, včetně volby práva, se posuzují podle dosavadních právních předpisů.*“ Odstavec 2 pak pokračuje pravidlem, že v řízeních, která byla zahájena přede dnem účinnosti nového právního předpisu, bude pokračováno podle dosavadních právních předpisů, kdy toto pravidlo se vztahuje i na věci spadající pod otázky uznání a výkonu cizích rozhodnutí.

3.2.3 Teritoriální působnost

Teritoriální působnost ustanovení věnovaných právní úpravě uznávání zahraničních rozhodnutí o rozvodu manželství zahrnuje prakticky celý svět, jelikož ZMPS operuje s pojmem „cizí stát“⁵⁸.

Neomezení teritoriální působnosti ZMPS je vcelku logické, uvážíme-li, že se jedná o předpis, dle kterého je postupováno v případech zbytkové působnosti, tedy za situací, kdy nelze aplikovat žádný jiný z výše uvedených předpisů. Kdyby byla teritoriální působnost

---

⁵⁶ § 70 zákona č. 97/1963 Sb., o mezinárodním právu soukromém a procesním (dále jen „*staré ZMPS*“). In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 1. 3. 2015].

⁵⁷ § 125 ZMPS.

⁵⁸ Tento výraz lze najít např. v § 14 ZMPS.

ZMPS omezena jen na některé oblasti, mohla by nastat situace, kdy by rozhodnutí vydaná mimo tyto oblasti nebyla způsobilá uznání, což je situace neakceptovatelná.⁵⁹

Díky takto široce pojaté teritoriální působnosti ZMPS je pak na území České republiky možné uznat i rozhodnutí vydaná například ve Spojených státech amerických nebo v Kanadě, kdy toto jsou příklady států, s nimiž Česká republika neuzavřela žádnou dvoustrannou smlouvu, nejsou členy EU a které se ani neúčastní Haagské úmluvy.

3.2.4 Osobní působnost

Osobní působnost ZMPS, jak vyplývá z vymezení působnosti teritoriální, rovněž není nikterak limitována a aplikuje se jak na české státní občany, tak ve vztahu k cizincům.

Pojem cizinec je v českém vnitrostátním právu definován v zákoně o pobytu cizinců na území ČR, který říká, že cizincem je každý, kdo není občanem ČR ani Evropské unie.⁶⁰ Při aplikaci pravidel obsažených v ZMPS je rozhodující, jakou státní příslušnost mají účastníci řízení, o čemž bude pojednáno níže.

3.2.5 Věcná působnost

Jak bývá zvykem, věcnou působnost právních předpisů nalezneme vymezenou v jejich úvodních ustanoveních. Nejinak je tomu v případě ZMPS, kdy této otázce se věnuje hned jeho ustanovení § 1.

Relevantní je pro tuto práci ustanovení § 1 písm. d) ZMPS, které říká, že v poměrech, kde vystupuje mezinárodní prvek, tedy určitý vztah k zahraničí, který může být založen velmi rozličnými okolnostmi⁶¹, upravuje ZMPS rovněž problematiku uznání a výkonu cizích rozhodnutí.

Cizími rozhodnutími se pak pro účely tohoto právního předpisu rozumí ta rozhodnutí vydaná zahraničními soudy, ale také úřady cizího státu, která upravují práva a povinnosti, o nichž by v České republice příslušelo rozhodovat soudům, stejně jako se pod tento pojem

---

⁵⁹ VAŠKE, Viktor. *Uznání a výkon cizích rozhodnutí v České republice*. Praha: C. H. Beck, 2007, s. 419.

⁶⁰ § 1 odst. 2 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 18. 3. 2015].

⁶¹ KUČERA, 2009, op. cit., s. 17-19.

řadí cizí soudní smíry, notářské zápisy a další veřejné listiny vydané ve věcech spadajících do rámce ZMPS. Za cizí rozhodnutí však nelze považovat cizí rozhodčí nálezy.⁶²

Novinkou oproti předchozí právní úpravě je rovněž úprava problematiky registrovaného partnerství a s tím spojených otázek uznání rozhodnutí vydaných v těchto věcech.⁶³ Zákonodárce se tímto dle názoru autorky „krokem vpřed“ snaží reagovat na vývoj ve společnosti, která od doby socialismu, kdy vznikal předchozí předpis, ušla značný kus cesty, a to právě i ve vztahu k otázce registrovaného partnerství.

3.3 Dvoustranné smlouvy o právní pomoci⁶⁴

3.3.1 Historické okolnosti vzniku

„Mezinárodní smlouvy – jak plyne z jejich povahy – mají význam úpravy primární, jež vstupuje v rámci smluvních vztahů vždy na místo příslušných norem národních. Národní normy představují proto v poměru k mezinárodním smlouvám úpravu podpůrnou, subsidiární.“⁶⁵

První dvoustranné smlouvy, jejichž předmětem byl proces uznávání a výkonu rozhodnutí vydaných v rodinných věcech uzavřelo tehdejší Československo již v době před vypuknutím 2. světové války. Příkladem smlouvy z tohoto období může být kupříkladu stále platná smlouva se Švýcarskem.⁶⁶

Tradice uzavírání takových smluv přetrvávala i do doby po válce. V době následující tehdejší ČSSR uzavřela několik dvoustranných smluv o právní pomoci se státy převážně komunistickými. Po zániku tehdejší ČSSR a po následném rozpadu ČSFR Česká republika, stejně jako republika Slovenská do závazků vyplývajících z těchto smluv sukcedovala, tudíž se obě nové republiky staly smluvními stranami těchto dokumentů.

---

⁶² PAUKNEROVÁ, Monika; PFEIFFER, Magdalena. Obecná ustanovení: Předmět úpravy. In: PAUKNEROVÁ, Monika; ROZEHNALOVÁ, Naděžda; ZAVADILOVÁ, Marta et al. *Zákon o mezinárodním právu soukromém. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, s. 9-10.

⁶³ § 67 ZMPS.

⁶⁴ V práci autorka uvádí odkazy na konkrétní dvoustranné smlouvy o právní pomoci ve zkrácené formě „smlouva s ...“. Plné znění názvů všech dvoustranných smluv, se kterými tato práce pracuje, je uvedeno v Příloze č. 1 této práce.

⁶⁵ STEINER, Vilém. K právní úpravě uznání a výkonu cizích rozhodnutí v některých socialistických zemích. *Časopis pro mezinárodní právo*. 1970, roč. 14, č. 4, s. 304.

⁶⁶ Úmluva mezi republikou Československou a Švýcarskem o uznání a výkonu soudních rozhodnutí a Dodatkový protokol (Bern, 21. 12. 1926; č. 23/1929 Sb.). In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 9. 1. 2015].

Seznam těchto dvoustranných smluv tvoří Přílohu č. 1 této práce. Mezi těmito smlouvami jsou zahrnuty všechny dvoustranné smlouvy o právní pomoci, kterými je Česká republika vázána, které upravují problematiku uznávání rozhodnutí o rozvodu manželství a které nejsou uzavřeny s členským státem EU. Smlouvy s členskými státy EU jsou vyloučeny kvůli pravidlu uvedenému v čl. 59 odst. 1 nařízení Brusel II bis, o kterém bude pojednáno dále.

S ohledem na toto pravidlo se další výklad věnuje pouze smlouvám se státy mimo Evropskou unii. Pro další výklad tedy budou brány v potaz pouze následující smlouvy: s Afghánistánem, Albánií, Alžírskem, bývalým Sovětským svazem (dnešní Bělorusko, Gruzie, Kyrgyzstán, Moldávie a Rusko), s Jemenem, Severní Koreou, Kubou, Mongolskem, Sýrií, Tuniskem, Ukrajinou, Švýcarskem, Uzbekistánem a Vietnamem. Komplikovanější situace nastává v případě dvoustranné smlouvy uzavřené v bývalou Socialistickou federativní republikou Jugoslávií. Ta se totiž po zániku tohoto státu rozpadla na několik států – Bosnu a Hercegovinu, Černou Horu, Kosovo, Makedonii, Srbsko, Chorvatsko a Slovinsko. Poslední dva jmenované jsou nyní členskými státy Evropské unie.⁶⁷ Proto z dalšího výkladu nelze vyloučit smlouvu uzavřenou s tzv. bývalou Jugoslávií, nicméně pokud autorka bude o této dále hovořit, nebudou se informace o ní uvedené vztahovat na případy, ve kterých vystupují nástupnické státy Chorvatsko a Slovinsko.

3.3.2 Časová působnost

Časová působnost smluv je různá, kdy vstup v platnost těchto smluv je dán u každé zvlášť s ohledem na její přijetí. Pro lepší přehlednost je údaj o platnosti té které smlouvy uveden přímo u jejího názvu v seznamu uvedeném v Příloze č. 1 k této práci.

Předkládané smlouvy byly sepsány, jak na dobu neurčitou (což je případ dvoustranných smluv s Ukrajinou, Alžírskem, Jemenem, Afghánistánem a Švýcarskem), tak na dobu určitou 5 let s možností automatické prolongace buď vždy na dobu dalších 5 let až dokud smlouva nebude vypovězena (tak je tomu u dvoustranné smlouvy s Tuniskem, Sýrií, Kubou, Vietnamem, Mongolskem a s Uzbekistánem), nebo s automatickou prolongací na dobu neurčitou (jak je stanoveno ve smlouvě s bývalou Jugoslávií, Albánií, bývalým Sovětským svazem).

---

⁶⁷ Jednotlivé země. *Evropská unie*. [online]. Evropská unie. [cit. 18. 3. 2015]. Dostupné z: http://europa.eu/about-eu/countries/index_cs.htm.

3.3.3 Teritoriální působnost

Teritoriální působnost dvoustranných smluv o právní pomoci je vymezena územími, která patří jejich signatářským státům.

Vzhledem ke skutečnosti, že by bylo poměrně obtížné a dle názoru autorky nepřehledné na tomto místě vymezovat teritoriální působnost každé jednotlivé dvoustranné smlouvy, kterou je Česká republika vázaná a která je relevantní pro tuto práci, dovoluje si za účelem zodpovězení této otázky autorka odkázat na Přílohu č. 1 této práce, kde je uveden seznam všech těchto dvoustranných smluv.

3.3.4 Osobní působnost

Všechny z relevantních smluv zmiňují pouze své občany – například, že „*občané jedné smluvní strany požívají na území druhé smluvní strany stejné právní ochrany v osobních a majetkových věcech jako její vlastní občané.*“⁶⁸ Kdo je státním občanem a jaké jsou podmínky pro udělení státního občanství je pak předmětem úpravy vnitrostátních právních předpisů toho kterého státu.

3.3.5 Věcná působnost

V případech všech smluv, kterým se tato práce věnuje, se jedná o smlouvy o právní pomoci, kdy pod tuto je zahrnováno právě i uznávání (potažmo i výkon) rozhodnutí, a to nejen ve věcech manželských. Úprava uznávání rozhodnutí je zahrnuta ve všech těchto smlouvách. Jednotlivé smlouvy většinou výslovně upravují uznávání rozhodnutí ve statusových věcech. I když pak některá ze smluv hovoří pouze o věcech občanských, v úvodních ustanoveních takové smlouvy je upraveno, že pod pojem občanské věci jsou zahrnuty i věci rodinné.⁶⁹

3.4 Haagská úmluva

3.4.1 Uvedení do předpisu

Otázky vztahené k problematice párů, jejichž vzájemné právní vztahy se řídí více než jedním právním řádem, byly od počátku vzniku Haagské konference mezinárodního práva v hledáčku této organizace. Také proto byla první úmluva řešící danou problematiku na půdě Haagské

---

⁶⁸ Článek 1 odst. 1 smlouvy s bývalou Jugoslávií.

⁶⁹ K porovnání čl. 2 odst. 2 smlouvy a Afghánistánem, čl. 2 odst. 2 smlouvy s Alžírskem, čl. 2 odst. 2 smlouvy s Jemenem a čl. 1 odst. 1 smlouvy s Uzbekistánem.

konference mezinárodního práva soukromého sjednána již 12. 6. 1902.⁷⁰ Postupem času se však tato úmluva ukázala jako nedostačující, proto byla dne 1. června 1970 v Haagu na XI. zasedání Haagské konference o mezinárodním právu soukromém sjednána Úmluva o uznávání rozvodů a zrušení manželského soužití, která předchozí dokument nahradila v plném rozsahu.

3.4.2 Časová působnost

Haagská úmluva byla sjednána již dne 1. června 1970, tehdejší ČSSR k ní přistoupila dne 6. února 1975.⁷¹ Po zániku ČSSR a po následném rozpadu ČSFR Česká republika, stejně jako republika Slovenská do závazků vyplývajících z Haagské úmluvy sukcedovala, tudíž se obě nové republiky staly smluvními stranami tohoto dokumentu.

Ve vztahu k nově přistoupivším státům, což, jak uvedeno výše, byl i případ tehdejší ČSSR je pro vstup tohoto dokumentu v platnost stěžejní článek 27 této Úmluvy, který říká, že „*Úmluva vstoupí v platnost pro každý stát, který ji bude ratifikovat později, šedesátý den po uložení ratifikační listiny.*“ Ratifikační listina ČSSR byla uložena u deponitáře úmluvy, kterým je ministerstvo zahraničních věcí Nizozemského království, dne 12. 5. 1976. Pro tehdejší ČSSR Haagská úmluva vstoupila v platnost dne 11. 7. 1976.

Článek 24 Haagské úmluvy však stanovil, že se ustanovení této Haagské úmluvy použijí, aniž by byla zvažována doba vydání rozhodnutí o rozvodu nebo zrušení manželského soužití.⁷² Tehdejší ČSSR však využila možnost dané ve větě druhé tohoto ustanovení a vyhradila si, že pravidla obsažená v Haagské úmluvě nebude možné aplikovat na rozvody nebo zrušení manželského soužití, k nimž došlo přede dnem, kdy tato Úmluva vstoupila v tehdejší ČSSR v platnost. Vzhledem k datům výše uvedeným se tedy ve vztahu k ČSSR začala pravidla zde obsažená aplikovat až na rozhodnutí vydaná po dni 11. 7. 1976.

Haagská úmluva však nebyla sjednána na dobu neurčitou, nýbrž dle jejího čl. 30 na dobu 5 let ode dne jejího vstupu v platnost, s tím, že za situace, kdy nedojde k výpovědi této úmluvy, bude její platnost automaticky prolongována vždy o dalších 5 let. Ve vztahu k České republice prozatím k vypovězení Haagské úmluvy nedošlo, tudíž je předpisem stále platným.

---

⁷⁰ Outline of the Hague Convention of 1 June 1970 on the Recognition of Divorces and Legal Separations. *Hague Conference On Private International Law* [online]. HCCH, © 1951-2015 [vid. 21. 3. 2015]. Available from: http://www.hcch.net/index_en.php?act=conventions.text&cid=80.

⁷¹ Preambule Haagské úmluvy.

⁷² Věta 1. čl. 20 Haagské úmluvy.

3.4.3 Teritoriální působnost

Seznam signatářských států Haagské úmluvy je obsahem Přílohy č. 2 této práce.

Úvodní ustanovení Haagské úmluvy stanovuje, že pravidla v tomto dokumentu obsažená se použijí jen na rozhodnutí o rozvodu manželství, případě o rozluce, vydaná ve smluvním státě.⁷³ Uznání rozhodnutí o rozvodu manželství, které bylo vydáno v jiném než smluvním státě, nespádají do rámce této Haagské úmluvy a na případy takovýchto rozhodnutí je nutné aplikovat jiný příslušný předpis.⁷⁴

I ve vztahu k teritoriální působnosti tohoto předpisu je dána možnost vyhradit si, v případě, že stát zastupuje několik území, že se Haagská úmluva aplikuje na všech jeho územích, nebo případně jen na některých z nich.⁷⁵

Další možnost omezení teritoriální působnosti Haagské úmluvy je pak zanesena v pravidle, které hovoří o tom, že v situacích, kdy právní řád státu připouští v otázkách rozvodu manželství aplikaci více právních řádů, může při podpisu, ratifikaci nebo přistoupení jako smluvní strana prohlásit, že se Haagská úmluva vztahuje jen na jeden, případně na několik z takových právních řádů.⁷⁶

3.4.4 Osobní působnost

Osobní působnost Haagské úmluvy je velmi těsně spjata s teritoriálním vymezením tohoto právního předpisu.

Osobní působnost Haagské úmluvy je řešena v čl. 2, který říká, že „*pokud z jiných ustanovení této Úmluvy nevyplývá něco jiného, budou tyto rozvody a zrušení manželského soužití uznávány ve všech smluvních státech, jestliže ve státě, ve kterém byl podán návrh na rozvod nebo zrušení manželského soužití ke dni podání žádosti měl odpůrce své bydliště, nebo tam měl své bydliště navrhovatel*“, avšak vyžaduje se splnění jedné z dalších podmínek - toto bydliště nebylo kratší než 1 rok před podáním návrhu, anebo tam měli manželé poslední společné bydliště. Haagská úmluva se také použije na uznání rozhodnutí o rozvodu nebo jiném způsobu zrušení manželství vydané státem, jehož příslušníky byli oba manželé, nebo byl příslušníkem tohoto státu pouze navrhovatel, za podmínky, že tam měl své bydliště, nebo

---

⁷³ Článek 1 odst. 1 Haagské úmluvy.

⁷⁴ VAŠKE, 2007, op. cit., s. 302.

⁷⁵ Článek 29 Haagské úmluvy.

⁷⁶ Článek 23 Haagské úmluvy.

tam měl své bydliště nepřetržitě po dobu jednoho roku alespoň částečně obsaženou ve dvouletém období předcházejícím podání návrhu.⁷⁷

Další možností pak je, že navrhovatel ve věci rozvodu byl příslušníkem tohoto státu a mimo to byly splněny obě tyto další podmínky: a) navrhovatel byl přítomen v tomto státě ke dni podání návrhu a b) manželé měli poslední společné bydliště ve státě, jehož právo v době podání návrhu neuznávalo rozvod.⁷⁸

Podle čl. 19 Haagské úmluvy byla i v tomto případě dána přistupujícím státům možnost vyhradit si „*právo neuznat rozvod nebo zrušení manželského soužití mezi dvěma manžely, kteří v době rozhodnutí byli výlučně jeho státními občany, postupovalo-li se podle práva jiného než toho, které určuje jeho mezinárodní právo soukromé, pokud by postup podle tohoto práva nevedl k témuž výsledku, jako kdyby se postupovalo podle uvedeného právního řádu.*“ Takovouto výhradu tehdejší ČSSR v preambuli učinila.

3.4.5 Věcná působnost

Preambule Haagské úmluvy jasně vymezuje, že byla sjednána s cílem usnadnit uznávání rozvodů a zrušení manželského soužití, ke kterým došlo na území signatářských států. Výslovně je pak věcná působnost Haagské úmluvy vymezena v jejím čl. 1, který říká, že „*tato Úmluva se vztahuje na uznávání rozvodů a zrušení manželského soužití v jednom smluvním státě, k nimž došlo v druhém smluvním státě v důsledku soudního nebo jiného v tomto státě úředně uznaného řízení, a které tam mají zákonnou platnost. Úmluva se nevztahuje na výroky o vině, ani na jiné vedlejší výroky uvedené v rozhodnutí o rozvodu nebo zrušení manželského soužití, zejména se nevztahuje na výrok o peněžitých závazcích nebo péči o děti.*“

3.5 Nařízení Brusel II bis

3.5.1 Historické okolnosti vzniku

„*Evropské společenství si stanovilo za cíl vytvořit prostor svobody, bezpečnosti a práva, ve kterém je zajištěn volný pohyb osob. Proto přijímá Společenství mimo jiné opatření týkající se*

---

⁷⁷ Článek 2 Haagské úmluvy.

⁷⁸ Článek 2 Haagské úmluvy.

*spolupráce v občanskoprávních věcech, která jsou nezbytná k řádnému fungování vnitřního trhu.*⁷⁹

Obecná úprava pravidel vytvořených pro uznávání zahraničních rozhodnutí ve věcech občanských⁸⁰ se ukázala jako nedostačující, proto ES zahájila proces stanovování nových pravidel, tentokrát aplikovatelných právě na otázky spojené s manželským právem. Až „*Evropská rada na zasedání v Tampere potvrdila zásadu vzájemného uznávání soudních rozhodnutí jako základ vytvoření skutečného soudního prostoru a jako prioritu určila právo na styk s dítětem.*“⁸¹

První evropskou normou v této právní oblasti se měla stát Úmluva o pravomoci soudů a o uznání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských, jež byla členskými státy sjednána a podepsána 28. května 1998. Ratifikační proces, a na něho navázaný vstup v platnost, však ztroskotal na problémech v několika přijímajících státech, proto přes veškerá snažení tato úmluva v platnost nikdy nevstoupila.⁸²

Když nové řešení zamýšlené úpravy přišlo na pořad jednání, byla již platná a účinná Amsterodamská smlouva, a proto Rada EU v roce 2000 v této věci využila své nové pravomoci a přijala nařízení č. 1347/2000 ze dne 29. května 2000 o pravomoci, uznání a výkonu rozhodnutí v manželských věcech a ve věcech týkajících se rodičovské odpovědnosti ke společným dětem (dále jen „*nařízení Brusel II*“)⁸³. Toto nařízení až na některé modifikace převzalo ustanovení výše citované Úmluvy z roku 1998. Nařízení Brusel II pak bylo nahrazeno Nařízením Rady (ES) č. 2201/2003, tedy nařízením Brusel II bis.⁸⁴

Nařízení Brusel II bis bylo za dobu své platnosti a účinnosti již jednou novelizováno, a to nařízením Rady (ES) č. 2116/2004 ze dne 2. prosince 2004, kterým se s ohledem na smlouvy se Svatým stolcem mění nařízení (ES) č. 2201/2003 o soudní příslušnosti a uznávání

---

⁷⁹ Bod 1 preambule nařízení Brusel II bis.

⁸⁰ Srov. např. nařízení Brusel II bis.

⁸¹ Bod 2 preambule nařízení Brusel II bis.

⁸² TÝČ, 2006, op. cit., s. 344.

⁸³ Nařízení Rady (ES) č. 1347/2000 ze dne 29. května 2000 o pravomoci, uznání a výkonu rozhodnutí v manželských věcech a ve věcech týkajících se rodičovské odpovědnosti ke společným dětem. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 4. 2. 2015].

⁸⁴ TÝČ, 2006, op. cit., s. 344.

a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti, kterým se zrušuje nařízení (ES) č. 1347/2000⁸⁵.

Nařízení Brusel II bis je předpisem poměrně často používaným, a to zejména vzhledem ke skutečnosti, že případy týkající se rodinného práva jsou v soudní praxi členských států jedněmi z nejméně frekventovaných oblastí sporů, v nichž vystupuje mezinárodní prvek. Toto samozřejmě platí i ve vztahu k osobám z členských států Evropské unie, zejména pak ze států, s nimiž má Česká republika společné státní hranice.⁸⁶ Příčinu tohoto stavu spatřuje autorka práce zejména ve svobodě pohybu. Četnost kontaktů českých občanů s občany sousedních zemí si pak autorka odůvodňuje zejména geografickou, ale v případě slovenských státních občanů i jazykovou a kulturní blízkostí.

K Bruselské úmluvě II byla zpracována důvodová zpráva nazývaná podle své autorky, prof. Alegrie Borrás z Univerzity of Barcelona.⁸⁷ Zpráva vytvořená A. Borrás je do dnešní doby významnou výkladovou pomůckou, a to i ve vztahu k nařízení Brusel II bis. Obecně však odborná veřejnost chápe absenci podrobnější důvodové zprávy, či jiných výkladových vodítek k novým evropským nařízením, a to nejen k nařízení Brusel II bis, ale také k nařízením komplikovanějším, jako problém. Zpráva vytvořená A. Borrás totiž vysvětlovala poměrně podrobně Bruselskou úmluvu II, potažmo nařízení Brusel II a jeho vztah k dalším normám.⁸⁸

3.5.2 Časová působnost

Časová působnost resp. platnost nařízení Brusel II bis je upravena v jeho čl. 72, který říká, že „nařízení vstupuje v platnost dnem 1. srpna 2004.“ Věta druhá uvedeného článku pak stanovuje datum účinnosti tohoto nařízení na den 1. března 2005, avšak s výjimkou článků 67, 68, 69 a 70, které se použijí ode dne 1. srpna 2004.

---

⁸⁵ Rady (ES) č. 2116/2004 ze dne 2. prosince 2004, kterým se s ohledem na smlouvy se Svatým stolicem mění nařízení (ES) č. 2201/2003 o soudní příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti, kterým se zrušuje nařízení (ES) č. 1347/2000. In: *EUR-Lex* [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 4. 2. 2015]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1428137014836&uri=CELEX:32004R2116>.

⁸⁶ PAUKNEROVÁ, 2013, op. cit., s. 129.

⁸⁷ BORRÁS, Alegria. Explanatory Report on the Convention, drawn up on the basis of Article K.3 of the Treaty on European Union, on Jurisdiction and the Recognition and Enforcement of Judgments in Matrimonial Matters (dále jen „zpráva vytvořená A. Borrás“). In: *EUR-Lex* [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 20. 2. 2015]. Dostupné z: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.1998.221.01.0027.01.ENG.

⁸⁸ PAUKNEROVÁ, 2013, op. cit., s. 130.

Vztah k původnímu nařízení Brusel II je vymezen v bodu 28 preambule nařízení Brusel II bis, který říká, že „*toto nařízení nahrazuje nařízení (ES) č. 1347/2000, které se v důsledku toho zrušuje.*“

Vzhledem ke skutečnosti, že jedno nařízení bylo nahrazeno dalším, jejichž předměty jsou navíc totožné, bylo třeba také prostřednictvím přechodných ustanovení vyřešit situaci aplikovatelnosti toho kterého předpisu.

Ona přechodná ustanovení nalezneme v článku 64 nařízení Brusel II bis. Jeho odst. 1 zavádí pro vyřešení otázky použitelnosti předpisu z hlediska časového základní pravidlo, když říká, že „*nařízení se použije pouze na soudní řízení zahájená, na veřejné listiny přijaté nebo na dohody uzavřené mezi stranami po dni použitelnosti tohoto nařízení stanoveném v článku 72.*“ (tedy po dni 1. března 2005, avšak s výjimkou článků 67, 68, 69 a 70, které se použijí ode dne 1. srpna 2004 – pozn. autorky).

Základním pravidlem pro určení příslušného právního předpisu v případech řízení již zahájených je to, že pokud byla započata po vstupu nařízení Rady (ES) č. 1347/2000 v platnost, pak je také dokončeno podle pravidel obsažených v tomto nařízení.⁸⁹

3.5.3 Teritoriální působnost⁹⁰

Z hlediska teritoriální působnosti je diskutované nařízení Brusel II bis platné a účinné takřka na celém území Evropské unie, pouze s jednou výjimkou – nařízení Brusel II bis se neúčastní Dánsko.⁹¹

Dlouhodobě specifické postavení v Evropské unii zaujímá Spojené království a Irsko, kdy tyto státy se neúčastní všech právních aktů Evropské unie automaticky, nýbrž na základě výslovného prohlášení, tzv. opt-in. Právě takové prohlášení se stalo základem účasti těchto dvou států na předloženém nařízení, když „*Spojené království a Irsko podle článku 3 Protokolu o postavení Spojeného království a Irska, připojeného ke Smlouvě*

---

⁸⁹ Článek 64 odst. 2 nařízení Brusel II bis.

⁹⁰ Seznam členských států EU je uveden v Příloze č. 3 této práce.

⁹¹ Bod 31 preambule nařízení Brusel II bis říká, že „*Dánsko se v souladu s články 1 a 2 Protokolu o postavení Dánska, připojeného ke Smlouvě o Evropské unii a ke Smlouvě o založení Evropského společenství, neúčastní přijímání tohoto nařízení, a proto pro ně není závazné ani použitelné.*“

o Evropské unii a ke Smlouvě o založení Evropského společenství, oznámily své přání účastnit se přijímání a používání tohoto nařízení.“⁹²

3.5.4 Osobní působnost

Osobní, neboli personální působnost nařízení vymezuje okruh osob, v jejichž případech lze daný právní předpis aplikovat. Evropská nařízení lze použít za situací, kdy se v předloženém případě vyskytuje mezinárodní prvek.⁹³

Například nařízení Brusel I výslovně odkazuje na čl. 81 SFEU upravující justiční spolupráci v občanských věcech.⁹⁴ Obdobný odkaz však nařízení Brusel II bis neobsahuje. Pauknerová se proto v tomto bodě pozastavuje nad otázkou, zda by nebylo možné aplikovat nařízení Brusel II bis i na případy, kde mezinárodní prvek není obsažen.⁹⁵ Vzápětí však uvádí, že „*lze mít za to, že použitelnost Nařízení Brusel II (bis) pouze na řízení s mezinárodním prvkem vyplývá ze samotného právního základu, tedy z čl. 81 SFEU, aniž by bylo nutné toto v Nařízení Brusel II (bis) přímo zmiňovat.*“⁹⁶

Jinými slovy – nařízení Brusel II bis nepožaduje, aby měly obě strany řízení o rozvodu manželství, jeho rozluce či prohlášení za neplatné, domicil ve členském státu. Je zcela dostačující, že lze aplikovat alespoň jedno z pravidel pro stanovení příslušného soudu, uvedené v čl. 3 nařízení Brusel II bis.⁹⁷ Postačuje tedy, že daný členský stát je spojován s obvyklým bydlištěm alespoň jednoho z manželů (či obou, a to i v minulosti)⁹⁸, anebo pro založení příslušnosti soudu je dostačující, že manželé jsou oba státními příslušníky tohoto státu, případně zde mají domicil, jak je stanoveno pro Velkou Británii⁹⁹.

---

⁹² Bod 30 preambule nařízení Brusel II bis.

⁹³ DUBA, Jiří. Zjednodušená řízení v evropském justičním prostoru I. *Všehrd. Časopis českých právníků* [online]. Všehrd, © 2010 [cit. 24. 3. 2015]. Dostupné z: <http://casopis.vsehrd.cz/2012/04/zjednodusena-rizeni-v-evropskem-justicnim-prostoru-i/>.

⁹⁴ „*Unie rozvíjí justiční spolupráci v občanských věcech s mezinárodním prvkem založenou na zásadě vzájemného uznávání soudních a mimosoudních rozhodnutí. Tato spolupráce může zahrnovat přijímání opatření pro sblížení právních předpisů členských států.*“ Zdroj: Článek 81 SFEU.

⁹⁵ PAUKNEROVÁ, 2013, op. cit., s. 133.

⁹⁶ Tamtéž, s. 134.

⁹⁷ BORRÁS, Alegria. Jurisdiction: Divorce, legal separation and marriage annulment. In: MAGNUS, Ulrich; MANKOWSKI, Peter. (Ed.) *Brussels IIbis Regulation*. Munich: Sellier. European Law Publishers, 2012, s. 89.

⁹⁸ Článek 3 odst. 1 písm. a) nařízení Brusel II bis.

⁹⁹ Článek 3 odst. 1 písm. b) nařízení Brusel II bis.

Výkladu pojmu „obvyklé bydliště“ se pak věnoval jak SDEU¹⁰⁰, tak Nejvyšší soud České republiky¹⁰¹ avšak pouze ve vztahu k řízení o úpravu rodičovské zodpovědnosti. Pojem obvyklé bydliště je vykládán jako místo, které je centrem a dějištěm velké části aktivit toho kterého člověka, kdy tento člověk zamýšlí zdržovat se v tomto místě trvale.¹⁰²

K tomu, že pro naplnění osobní působnosti je postačující i fakt, že je aplikovatelné alespoň jedno pravidlo obsažené v čl. 3 nařízení Brusel II bis, se vyjadřuje i Borrás, když říká, že je logickým krokem, že byla zvolena taková úprava, namísto pravidla obecného soudu odpůrce – druhého manžela – neboť vzhledem k tomu, že se jedná o úpravu související s rozpadem manželství, příslušnost soudu se může měnit velmi rychle.¹⁰³

3.5.5 Věcná působnost

Úprava věcné působnosti nařízení Brusel II bis je obsažena hned v jeho úvodních ustanoveních, konkrétně v ustanovení článku 1 nazvaném „Oblast působnosti“. Ten ve svém odstavci 1 uvádí, že se nařízení Brusel II bis bez ohledu na druh soudu vztahuje na občanskoprávní věci týkající se jednak rozvodu, rozluky nebo prohlášení manželství za neplatné; ale také na občanskoprávní věci týkající se přiznání, výkonu, převedení a úplného nebo částečného odnětí rodičovské zodpovědnosti.

Předložené nařízení je tzv. dvojitým instrumentem¹⁰⁴, kdy obsahem jeho úpravy nejsou jen pravidla pro určení příslušnosti soudů v otázkách výše jmenovaných, ale také dopadá na otázky uznání a výkonu rozhodnutí vydaných ve zmíněných věcech.

V otázkách rozvodu, rozluky nebo prohlášení manželství za neplatné „*by toto nařízení mělo být používáno pouze na zrušení manželských svazků a nemělo by se týkat takových otázek, jakými jsou důvody rozvodu, majetkové důsledky manželství nebo případná jiná dodatečná opatření*“,¹⁰⁵ kdy úprava těchto otázek nespadá do kompetencí evropského zákonodárství. V otázkách souvisejících se zánikem manželství, ať už jeho rozvodem,

¹⁰⁰ Rozsudek Soudního dvora ze dne 2. dubna 2009 ve věci A. Věc C-523/07. In: *EUR-Lex* [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 25. 3. 2015]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1427920378728&uri=CELEX:62007CJ0523>.

¹⁰¹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 9. 2011, sp. zn. 30 Cdo 2244/2011. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 25. 3. 2015].

¹⁰² KAPITÁN, Zdeněk. Evropský justiční prostor ve věcech civilních Část VII. Příslušnost, uznávání a výkon rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti. *Právní fórum*. 2005, roč. 2, č. 8, s. 284.

¹⁰³ Bod 28 zprávy vytvořené A. Borrás.

¹⁰⁴ PAUKNEROVÁ, 2013, op. cit., s. 133.

¹⁰⁵ Bod 8 preambule nařízení Brusel II bis.

rozlukou nebo jeho prohlášením za neplatné, se pak nařízení „vztahuje pouze na osobní, nikoli na majetkové vztahy manželů, pro ty bude platit zvláštní nařízení.“¹⁰⁶ Tímto nařízením je Nařízení Rady (ES) č. 44/2001¹⁰⁷, případně Nařízení Rady (ES) č. 1215/2012¹⁰⁸.

Jak vyplývá z uvedeného, nařízení se použije v občanskoprávních věcech výše vymezených, a to bez ohledu na druh soudu. Je třeba mít na paměti, že tímto je do působnosti nařízení vtaženo například i správní soudnictví a řízení před správními orgány, pakliže tyto instituce projednávají věci spadající do rámce nařízení Brusel II bis. Naproti tomu se nařízení nepoužije na řízení před církevními soudy ani na tzv. soukromé rozvody.¹⁰⁹

Autorka považuje za důležité na tomto místě také uvést několik slov k výkladu pojmu „soud“ pro účely nařízení Brusel II bis. Ten je obsažen v článku 2, bod. 1 tohoto nařízení, a říká, že „soud“ zahrnuje všechny orgány členských států příslušné k rozhodování ve věcech spadajících do oblasti působnosti tohoto nařízení podle článku 1. Dle téhož článku, bodu 2. se pak „soudcem“ rozumí soudce nebo úředník s pravomocemi rovnocennými soudcovským ve věcech spadajících do oblasti působnosti tohoto nařízení.

Literatura věnující se přímo problematice nařízení Brusel II bis se při vymezení věcné působnosti tohoto předpisu pouští ještě do úvah, zda do působnosti nařízení Brusel II bis spadá také zrušení (prohlášení za neplatné) registrovaného partnerství či obdobného svazku osob stejného pohlaví. Ní Shúilleabháin je například toho názoru, že tyto otázky pod působnost nařízení Brusel II bis spadají.¹¹⁰

---

¹⁰⁶ PAUKNEROVÁ, 2013, op. cit., s. 131.

¹⁰⁷ Nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech ve znění Nařízení Rady (ES) č. 1103/2008 (dále také jen „nařízení Brusel I“). In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 14. 2. 2015].

¹⁰⁸ Nařízení Rady (ES) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (přepřacované znění) (dále také jen „nové nařízení Brusel I“). In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 14. 2. 2015].

¹⁰⁹ PAUKNEROVÁ, 2013, op. cit., s. 131.

¹¹⁰ NÍ SHÚILLEABHÁIN, Máire. *Cross-border divorce law. Brussels II bis*. Oxford: Oxford University Press, 2010, s. 119.

3.6 Vzájemné vztahy jednotlivých předpisů

3.6.1 Vztah nařízení Brusel II bis k ostatním nástrojům

Nařízení Evropské unie jsou svou povahou předpisy sekundárního práva Evropské unie. Ve vztahu k aplikaci evropských nařízení se na našem území (nejen na něm, ale na území všech členských států Evropské unie), uplatňuje pravidlo aplikační přednosti.¹¹¹

Otázka vzájemných vztahů v této práci předkládaného nařízení Brusel II bis k mezinárodním smlouvám je pak řešena v kapitole V nařízení Brusel II bis. „*Aniž jsou dotčeny články 60, 63, 64 a odstavec 2 tohoto článku, nahrazuje toto nařízení mezi členskými státy smlouvy platné v okamžiku vstupu tohoto nařízení v platnost, které byly uzavřeny mezi dvěma nebo více členskými státy ve věcech upravených tímto nařízením.*“¹¹²

Jistým specifíkem je pak úprava vzájemných vztahů nařízení a Haagské úmluvy. Oba tyto nástroje upravují totožnou problematiku a někteří ze signatářů Haagské úmluvy jsou rovněž členskými státy Evropské unie. Nařízení Brusel II bis proto upravilo i vztahy mezi touto a některými dalšími mnohostrannými úmluvami. Vztah k Haagské úmluvě je řešen následujícím způsobem: „*Pokud se týče věcí upravených tímto nařízením, má ve vztazích mezi členskými státy toto nařízení přednost před těmito úmluvami.*“¹¹³

Může však nastat situace, že ačkoliv podle výše uvedených pravidel bude dána přednost nařízení Brusel II bis, nebude zde obsažená úprava natolik důsledná. Naproti tomu v některé z mezinárodních smluv může být obsaženo pravidlo upravující situaci nařízením neřešenou. Je nutné se v takové situaci striktně držet znění nařízení, nebo je možné nahlédnout i do této smlouvy, jsou-li jinak splněny všechny předpoklady její aplikace? Odpověď nabízí rovněž nařízení Brusel II bis, když říká, že „*dohody a úmluvy uvedené v čl. 59 odst. 1 a v člancích 60 a 61 jsou i nadále účinné ve vztahu k věcem neupraveným tímto nařízením.*“¹¹⁴

---

¹¹¹ TÝČ, Vladimír. *Základy práva Evropské unie pro ekonomy*. 6. přepracované a aktualizované vydání. Praha: Leges, 2010, s. 112.

¹¹² Článek 59 odst. 1 nařízení Brusel II bis.

¹¹³ Článek 60 písm. c) nařízení Brusel II bis.

¹¹⁴ Článek 61 odst. 1 nařízení Brusel II bis.

Nařízení Brusel II bis pamatuje i na smlouvy uzavřené se Svatým stolcem¹¹⁵, ale vzhledem ke skutečnosti, že Česká republika v otázkách spadajících pod věcnou působnost nařízení Brusel II bis žádnou takovou smlouvu se Svatým stolcem neuzavřela, není tato úprava v této práci dále zmiňována.

3.6.2 Vztah mezinárodních smluv mezi sebou navzájem

Pro rychlé vyřešení této otázky je nejlépe zabývat se působností těchto předpisů zejména s ohledem na signatářské státy. Ze států mimo EU, s nimiž má Česká republika uzavřenou dvoustrannou smlouvu o právní pomoci, která upravuje i problematiku uznávání rozhodnutí, je signatářem Haagské úmluvy pouze Albánie, Moldávie a Švýcarsko (k tomu viz Přílohu č. 1 a Přílohu č. 2 této práce). Haagská úmluva však pamatuje na úpravu poměrů k ostatním mezinárodním smlouvám, a to v čl. 17 a 18. Zde je upraveno, že smluvní stát Haagské úmluvy smí použít jiné smlouvy, pokud je zde obsažená úprava uznávání zahraničního rozhodnutí příznivější.

3.6.3 Vztah mezinárodních smluv k ZMPS

Základním pravidlem pro uplatňování mezinárodních smluv je, že smlouvy, které byly řádně vyhlášeny, Parlament České republiky dal k jejich ratifikaci souhlas a jsou-li tyto smlouvy pro Českou republiku závazné, použije se právě těchto smluv, a to v případech, kdy tyto smlouvy stanoví něco jiného než český zákon.¹¹⁶

V případě Haagské úmluvy je však ve vztahu k dalším předpisům stanovena stejná benevolentní úprava, jak je uvedeno výše. Tedy že podle čl. 17 Haagské úmluvy lze pro uznání zahraničního rozhodnutí použít úpravu příznivější.

3.6.4 Aplikace ZMPS

Český vnitrostátní právní předpis se pak aplikuje na případy, kdy není možné uplatnit pravidla obsažená ve výše uvedených předpisech, nebo v případech, kdy je třeba některý z těchto předpisů doplnit pravidly v něm neobsaženými, která naopak ve vnitrostátním předpisu zahrnuta jsou a jsou splněny všechny další podmínky aplikace vnitrostátního předpisu.

---

¹¹⁵ Článek 63 nařízení Brusel II bis.

¹¹⁶ Článek 10 zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 19. 3. 2015].

3.6.5 *Shrnutí*

Na základě poznatků získaných z výše uvedených pravidel je tak možné sestavit posloupnost, dle které se jednotlivé právní předpisy na českém území uplatňují.

Pakliže by šlo o situaci, kdy na konkrétní případ bude možné aplikovat jak nařízení Brusel II bis, Haagskou úmluvu, některou z dvoustranných smluv, kterými je Česká republika vázána i ZMPS, přednost dostane nařízení Brusel II bis.

V případech, kdy uznávací procesy či mechanismy nelze podřadit pod nařízení Brusel II bis, je nutné zkoumat, zda jsou splněny podmínky pro aplikaci Haagské úmluvy či některé z dvoustranných smluv, kdy jejich vzájemnou kolizi je nutné vyřešit podle pravidla uvedeného v oddíle 3.6.2 této práce.

Z uvedeného vyplývá, že vnitrostátní právní předpis pak má vlastně jakousi zbytkovou působnost, a řadí se tak na pomyslnou třetí (až čtvrtou) příčku.

Nařízení Brusel II bis je tedy nutné považovat za stěžejní právní předpis této práce. Toto je také důvodem pro řazení následujících kapitol tak, že autorka začíná popisem procesů a mechanismů známých právě evropskému nařízení, postupuje dále přes Haagskou úmluvu a dvoustranné smlouvy o právní pomoci a končí výkladem ZMPS.

Nařízení Brusel II bis je normou, u níž lze předpokládat užití ve všech členských státech EU. S ohledem na tento předpoklad jsou proto dále podrobně komentovány zejména podmínky pro uznání a důvody pro neuznání obsažené v nařízení Brusel II bis. Vzhledem k tomu, že po načtení všech právních dokumentů a další literatury autorka zjistila, že ony podmínky a důvody, stejně jako komentáře k nim, se do značné míry opakují ve všech předkládaných právních předpisech a také s ohledem na rozsah této práce, pak v případě dalších relevantních právních předpisů autorka odkazuje pouze na zvláštnosti v nich obsažené.

4 Unijní úprava uznávání rozhodnutí

Postup při uznávání rozhodnutí vydaných ve věcech spadajících do působnosti tohoto předpisu upravuje kapitola III, oddíl 1 nařízení Brusel II bis.

Článek 21 nařízení Brusel II bis hovoří o tom, že „rozhodnutí vydaná v některém členském státě jsou v jiných členských státech uznávána, aniž by bylo vyžadováno zvláštní řízení“. Toto pravidlo našlo svůj základ na zasedání Evropské rady v Tampere, kde byl vysloven názor, že je nutné, aby rozhodnutí vydaná v řízeních ve věcech rodinných byla „automaticky uznávána v celé unii bez jakéhokoli zprostředkujícího řízení nebo důvodů pro zamítnutí výkonu“.¹¹⁷

Výklad pojmu „rozhodnutí“ pro účely nařízení Brusle II bis je obsažen v jeho čl. 2, kdy „rozhodnutím se rozumí rozhodnutí o rozvodu, rozluce nebo prohlášení manželství za neplatné a rozhodnutí týkající se rodičovské zodpovědnosti, vydané soudem členského státu, bez ohledu na to, jak je označeno, včetně výrazů „rozhodnutí“, „rozsudek“, „usnesení“ nebo „nařízení““.

4.1 Předpoklady pro uznání zahraničního rozhodnutí

Základní předpoklady pro uznání zahraničního rozhodnutí jsou vymezeny v čl. 21 nařízení Brusel II bis, který je následujícího znění:

„1. Rozhodnutí vydaná v některém členském státě jsou v jiných členských státech uznávána, aniž by bylo vyžadováno zvláštní řízení.

2. Aniž je dotčen odstavec 3, nevyžaduje se zejména žádné zvláštní řízení v případě aktualizace záznamů o osobním stavu v jednom členském státě na základě rozhodnutí týkajících se rozvodu, rozluky nebo prohlášení manželství za neplatné, která byla vydána v jiném členském státě a proti kterým podle práva tohoto jiného členského státu není možné podat opravný prostředek.

3. Aniž je dotčen oddíl 4 této kapitoly, může kterákoliv dotčená osoba postupy uvedenými v oddílu 2 této kapitoly požádat o vydání rozhodnutí o uznání nebo neuznání rozhodnutí.

---

¹¹⁷ Bod 23 preambule nařízení Brusel II bis.

Místní příslušnost soudů uvedených v seznamu, který každý členský stát zašle Komisi na základě článku 68, se určuje podle vnitrostátního práva členského státu, ve kterém je návrh na uznání nebo neuznání rozhodnutí podáván.

4. Je-li otázka uznání rozhodnutí vznesena u soudu členského státu jako předběžná otázka, může o ní tento soud rozhodnout.“

4.1.1 Uznání bez nutnosti zvláštního řízení

K tomu, že pro uznání rozhodnutí není třeba vést před českými soudy žádné zvláštní řízení, v případě, že se jedná o rozsudek o rozvodu manželství vydaný jiným členským státem, autorka uvádí jeden příklad, který byl projednáván českými soudy. Dne 21. 10. 2009 zahájil žalobce před Okresním soudem v Trutnově řízení o rozvod manželství s žalovanou – trvale bytem v Polské republice. Žalovaná se k soudu na předvolání dostavila a předložila již pravomocný rozsudek vydaný právě v Polské republice dne 22. 2. 2007, dle kterého manželství žalobce a žalované již bylo pravomocně rozvedeno. Okresní soud poté, co zjistil tuto skutečnost, řízení o rozvodu tohoto manželství započaté před tímto soudem zastavil, proti čemuž se žalobce odvolal s odůvodněním, že mu polské rozhodnutí o rozvodu jeho manželství nebylo řádně doručeno. Tento jeho odvolací důvod však nebyl shledán relevantním, jelikož i podle platného českého práva v dané době bylo, a stále je možné rozhodnutí účastníkům doručovat náhradním způsobem a taková rozhodnutí pak nabudou právní moci, aniž by se skutečně dostala do sféry druhého účastníka řízení.¹¹⁸

Fakt, že rozhodnutí vydaná v jiných členských státech nepodléhají uznávacímu řízení, jak jej například v České republice známe ze ZMPS, neznamená, že by došlo k setření veškerých rozdílů mezi českými rozhodnutími a rozhodnutími z jiných členských států a že by tyto byly postaveny sobě naroveň. Rovnocenná jsou tato rozhodnutí do okamžiku, než dojde k aplikaci některého z důvodů uvedených v čl. 22 až 26, které mají za následek nemožnost uznání takového rozhodnutí.¹¹⁹

---

¹¹⁸ Usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 3. 1. 2011, č. j. 26Co 532/2010. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 20. 3. 2015].

¹¹⁹ SIEHR, Kurt. Recognition and Enforcement: Recognition. In: MAGNUS, Ulrich; MANKOWSKI, Peter. (Ed.) *Brussels IIbis Regulation*. Munich: Sellier. European Law Publishers, 2012, s. 258.

4.1.2 Aktualizace záznamů o osobním stavu

Velmi mnoho členských států má seznamy - matriky, kam provádí záznamy o statusových věcech svých občanů, které jsou (měly by být) v případě každé změny aktualizovány. Odstavec 2 čl. 21 nařízení Brusel II bis dopadá právě na tyto aktualizace.

Pokud došlo k rozvodu manželství v jiném členském státě, než kde je žádáno o změnu osobního stavu v matrikových zápisech, není třeba podstupovat žádné zvláštní řízení, jelikož matriční úřad přihlédně k předloženému rozhodnutí vydanému jiným členským státem a na základě něho své záznamy změní. Pokud však řízení o rozvodu manželství ještě není pravomocně skončeno, například byl podán opravný prostředek, matriční úřad aktualizaci záznamů odloží do té doby, než bude věc definitivně skončena.¹²⁰

4.1.3 Uznání potvrzené soudním rozhodnutím

Z podstaty věci vyplývá, že rozsudky o rozvodu manželství, resp. výroky o rozvodu manželství nepodléhají výkonu soudního rozhodnutí, nevydává se tedy žádné potvrzení o vykonatelnosti - tzv. exequatur. Při automatickém uznávání takového rozhodnutí se však nevydává ani žádné potvrzení o takovém uznání. Neexistuje tedy žádná záruka toho, že bude ono rozhodnutí považováno za uznané, či že s ním bude nakládáno jako s kterýmkoliv jiným rozhodnutím v obdobné věci, avšak které by bylo doprovázené uznávacím rozhodnutím soudu toho kterého státu.¹²¹

Aby nevznikaly dohady o tom, zda rozhodnutí má být uznáno či nikoliv, je do nařízení Brusel II bis zaneseno právě pravidlo čl. 21 odst. 3, tedy že v případě každého rozhodnutí o rozvodu manželství vydaného členským státem může kterákoliv dotčená osoba požádat o vydání rozhodnutí o uznání nebo neuznání rozhodnutí.

Takovéto řízení pak probíhá podle pravidel obsažených v ustanoveních čl. 28 až 36 nařízení Brusel II bis, která pojednávají o návrhu na prohlášení vykonatelnosti. Jak říká čl. 21, odst. 3, věta 2.: „*Místní příslušnost soudů uvedených v seznamu, který každý členský stát zašle Komisi na základě článku 68, se určuje podle vnitrostátního práva členského státu, ve kterém je návrh na uznání nebo neuznání rozhodnutí podáván.*“ O určení místně příslušného soudu pojednává také čl. 29 odst. 2 nařízení Brusel II bis: „*Místní příslušnost se určuje podle místa*

---

¹²⁰ SIEHR, 2012, op. cit., s. 258.

¹²¹ Tamtéž, s. 259.

obvyklého bydliště osoby, vůči které je výkon rozhodnutí navrhován, nebo podle místa obvyklého bydliště kteréhokoli dítěte, na něž se návrh vztahuje. Pokud se ani jedno z míst uvedených v prvním pododstavci nenalézá v členském státě výkonu, určí se místní příslušnost podle místa výkonu rozhodnutí.“ Seznam soudů příslušných k vydání takovéhoto rozhodnutí je uveřejněn ve zvláštním dokumentu¹²². Podle zde obsažených pravidel se žádosti podle čl. 21 a 29 nařízení Brusel II bis předkládají v České republice okresnímu soudu. Samotný průběh řízení, které probíhá podle výše uvedených ustanovení, se řídí pravidly stanovenými členským státem, kde se o vydání uznávacího rozhodnutí žádá.¹²³

4.1.4 Rozhodnutí o uznání či neuznání rozhodnutí coby vyřešení předběžné otázky

Pokud v průběhu řízení o libovolné věci vyvstane otázka nutnosti posouzení, zda předložené rozhodnutí o rozvodu manželství má být uznáno či nikoliv, řeší tuto otázku jako předběžnou přímo sám soud, který rozhoduje v daném řízení.¹²⁴ Takováto otázka může vzejít například v řízení o výkonu rozhodnutí o výživném rozvedeného manžela.

4.2 Důvody pro neuznání

Uznání a výkon rozhodnutí vydaných v členském státě by měly být založeny na zásadě vzájemné důvěry. Základním východiskem pro stanovení důvodů pro neuznání je, že „*důvody pro neuznání by měly být omezeny na nezbytné minimum.*“¹²⁵ Důvody jsou následující:

- „*takové uznání je zjevně v rozporu s veřejným pořádkem členského státu, v němž se o uznání žádá;*
- *odpůrce, v jehož nepřítomnosti bylo rozhodnutí vydáno, nebyl písemně vyrozuměn o zahájení řízení v dostatečném časovém předstihu a takovým způsobem, který by mu umožnil přípravu na jednání před soudem, pokud není zjištěno, že odpůrce rozhodnutí jednoznačným způsobem přijal;*
- *rozhodnutí, o jehož uznání se žádá, je neslučitelné s rozhodnutím vydaným v řízení mezi stejnými stranami v členském státě, v němž se o uznání rozhodnutí žádá; nebo*

---

¹²² Informace o soudech a opravných řízeních podle článku 68 nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 ze dne 27. 11. 2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1347/2000. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 14. 1. 2015].

¹²³ Článek 30 nařízení Brusel II bis.

¹²⁴ Článek 21 odst. 4 nařízení Brusel II bis.

¹²⁵ Bod 21 preambule nařízení Brusel II bis.

- *toto rozhodnutí je neslučitelné s dřívějším rozhodnutím, které bylo vydáno v řízení mezi stejnými stranami v jiném členském státě nebo ve třetí zemi, za předpokladu, že toto dřívější rozhodnutí splňuje podmínky nezbytné k uznání rozhodnutí v členském státě, v němž se o uznání žádá.*¹²⁶

Vzhledem k tomu, že výše jmenované důvody zakládají výjimku z jinak platné zásady volnosti pohybu rozsudků, která je v rámci Evropské unie rozsudkům v zájmu spolupráce zajištěna, je třeba na uvedené důvody nahlížet a vykládat je restriktivně.¹²⁷

4.2.1 Rozpor s veřejným pořádkem

Vymezení samotného pojmu „veřejný pořádek“ se předložené nařízení nevěnuje, toto ponechává výhradně na vnitrostátní úpravě každého členského státu, protože každý stát chápe veřejný pořádek jinak. Nařízení pouze stanovuje mantinely, ve kterých se členské státy při vymezování veřejného pořádku mohou pohybovat.

V procesu uznávání rozhodnutí se uplatňuje zásada, že přezkum rozhodnutí by se měl odehrávat zásadně v řízení, ve kterém je rozhodnutí vydáno (tedy že v uznávacím procesu je umožněn pouze přezkum rozhodnutí po stránce formální).¹²⁸ Z uvedené zásady nemožnosti přezkumu uznávaného rozhodnutí po stránce materiální také vyplývá, že s odkazem na zkoumání nenarušení veřejného pořádku nelze posuzovat samotné rozhodnutí, nýbrž pouze účinky, které by uznání takového rozhodnutí v České republice mělo.¹²⁹ Na tomto základě pak Evropský soudní dvůr dovedl, že konflikt s veřejným pořádkem vyvstává pouze za situace, kdy by uznáním došlo k porušení základních práv státu uznání.¹³⁰

Ustanovení článku 25 nařízení Brusel II bis říká: *„Uznání rozhodnutí nesmí být zamítnuto z toho důvodu, že právo členského státu, v němž se o uznání žádá, nepřipouští rozvod, rozluku nebo prohlášení manželství za neplatné na základě týchž skutečností.“*

---

¹²⁶ Článek 22 nařízení Brusel II bis.

¹²⁷ VAŠKE, 2007, op. cit., s. 148.

¹²⁸ Rozsudek Evropského soudního dvora ze dne 11. 5. 2000 ve věci Régie Nationale des Usines Renault SA v. Maxicar SpA. Věc C-38/98. In: *EUR-Lex* [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 3. 3. 2015]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1427920664755&uri=CELEX:61998CJ0038>.

¹²⁹ VAŠKE, 2007, op. cit., s. 150.

¹³⁰ Rozsudek Evropského soudního dvora ze dne 28. 3. 2000 ve věci Dieter Krombach v. André Bamberski. Věc C-7/98. In: *EUR-Lex* [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 3. 3. 2015]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/search.html?qid=1427919942853&text=krombach&scope=EURLEX&type=quick&lang=cs>.

Rozhodující pro uplatnění výhrady veřejného pořádku tedy není ani skutečnost, že český právní řád například rozlukou nepřipouští.

Dalším případem, kdy není možné uplatnit výhradu veřejného pořádku, jsou situace, na které dopadá věta druhá čl. 24 nařízení Brusel II bis: „*Hledisko veřejného pořádku uvedené v čl. 22 písm. a) a čl. 23 písm. a) nelze uplatnit v případě pravidel pro určení příslušnosti stanovených v člancích 3 až 14.*“ Tím je vlastně ještě více zdůrazněna zásada „*příslušnost soudu členského státu původu nesmí být přezkoumávána.*“¹³¹ Z toho vyplývá skutečnost, že rozhodnutí, které má svůj původ v členském státě, jehož soudy nebyly příslušné v dané věci meritorně rozhodnout, nebrání uznání takového rozhodnutí.

Další omezení uplatnění výhrady veřejného pořádku se pak nachází v čl. 26 nařízení Brusel II bis, který říká, že „*rozhodnutí nesmí být v žádném případě přezkoumáváno ve věci samé.*“ Díky tomuto ustanovení má být znemožněno orgánu, který posuzuje uznatelnost předloženého rozhodnutí, neuznat rozhodnutí pouze z toho důvodu, že dle jeho názoru soud rozhodující v původním řízení pochybil při posuzování předložených faktů či důkazů nebo chybně aplikoval hmotné právo.¹³²

Ke vznesení výhrady veřejného pořádku však v praxi daleko častěji dochází v případech rozhodnutí ve věcech občanských a obchodních.¹³³ Kupříkladu v rozhodnutích ve věci Hoffmann v. Krieg¹³⁴ a Hendrikman v. Magenta Druck & Verlag¹³⁵ Soudní dvůr uvedl, že výhrada veřejného pořádku obsažená v Bruselské úmluvě I¹³⁶, by měla být používána jen ve velmi ojedinělých případech. Naproti tomu v případě Krombach v. Bamberski¹³⁷ Soudní dvůr EU vyslovil, že výhrada veřejného pořádku může být institutem doplňujícím důvod

¹³¹ Věta první čl. 24 nařízení Brusel II bis.

¹³² NÍ SHÚILLEABHÁIN, 2010, op. cit., s. 258.

¹³³ Bod 69 zprávy vytvořené A. Borrás.

¹³⁴ Rozsudek Soudního dvora ze dne 4. února 1988 ve věci Horst Ludwig Martin Hoffmann vs. Adelheid Krieg. Věc 145/86. In: *EUR-Lex* [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 5. 3. 2015]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1427918630723&uri=CELEX:61986CJ0145>.

¹³⁵ Rozsudek Soudního dvora (pátého senátu) ze dne 10. října 1996 ve věci Bernardus Hendrikman a Maria Feyen proti Magenta Druck & Verlag GmbH, Věc C-78/95. In: *EUR-Lex* [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 5. 3. 2015]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1427919719887&uri=CELEX:61995CJ0078>.

¹³⁶ Convention on jurisdiction and the enforcement of judgments in civil and commercial matters (dále jen „*Bruselská úmluva I*“). In: *EUR-Lex* [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 5. 3. 2015]. Dostupné z <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1428106198518&uri=CELEX:41990A0728>

¹³⁷ Rozsudek Evropského soudního dvora ze dne 28. 3. 2000 ve věci Dieter Krombach v. André Bamberski. Věc C-7/98. In: *EUR-Lex* [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 5. 3. 2015]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/search.html?qid=1427919942853&text=krombach&scope=EURLEX&type=quick&lang=cs>.

k neuznání rozhodnutí obsažený dále v čl. 22 písm. b) nařízení Brusel II bis, kdy tento pojednává o důvodu pro neuznání rozhodnutí spočívajícím v porušení či nedodržení procesních postupů v původním řízení.¹³⁸

Lze tedy shrnout, že úmyslem evropského zákonodárce je najít rovnováhu mezi zájmem na volném pohybu rozsudků a zájmem na zachování svrchovanosti států, co do užití jejich předpisů upravujících rozvod manželství. Rozhodující úlohu při posuzování, zda je dán větší důraz na první, či naopak na druhý ze jmenovaných zájmů, hraje kvalita a těsnost vztahu projednávané věci k předmětu uznání. Těsnost tohoto vztahu se posuzuje zejména s ohledem na bydliště a státní příslušnost účastníků řízení o rozvod manželství. Čím je tento vztah méně intenzivní, tím více je omezen prostor pro úspěšné uplatnění výhrady veřejného pořádku.¹³⁹

4.2.2 Absence písemného vyrozumění o zahájení řízení v dostatečném časovém předstihu

Na dodržení vnitrostátním právem stanovených lhůt a způsobů pro doručení takového oznámení není kladen důraz. Důležité je, aby písemnost byla protistraně doručena takovým způsobem a v takovém dostatečném časovém předstihu, aby bylo zachováno právo protistrany připravit se na soudní jednání. Uznání je možné odepřít jen takovému rozhodnutí, kdy se protistrana k jednání v původním řízení nedostaví vůbec, anebo ačkoliv tak učiní a dostaví se, své vystoupení na jednání omezí pouze na vznesení námítky nedostatečného či pozdního doručení. Naproti tomu v případě, kdy se dostaví a v řízení bude vznášet námítky, avšak ne takové, které by napadaly nesprávnost doručení, bude tato vada řízení zhojena a v této otázce bude vydané rozhodnutí uznatelné.¹⁴⁰

Ke zhojení této vady dochází také za situace, kdy je prokazatelné, že druhá strana s rozhodnutím jednoznačně souhlasila. Projevem tohoto souhlasu může být například i to, že tato strana již uzavřela druhé manželství.¹⁴¹ Obdobně by tomu bylo, pokud by se tato osoba vzdala svého práva na podání odvolání, avšak ze samotného nepodání odvolání takový souhlas dovozovat nelze.¹⁴²

---

¹³⁸ NÍ SHÚILLEABHÁIN, 2010, op. cit., s. 256.

¹³⁹ KUČERA, Zdeněk; TICHÝ, Luboš. Ustanovení kolizní o právním postavení cizinců: Veřejná pořádek. In: KUČERA, Zdeněk; TICHÝ, Luboš. *Zákon o mezinárodním právu soukromém a procesním. Komentář.* Praha: Panorama, 1989, s. 206.

¹⁴⁰ VAŠKE, 2007, op. cit., s. 152.

¹⁴¹ Bod 70 zprávy vytvořené A. Borrás.

¹⁴² VAŠKE, 2007, op. cit., s. 153.

V případě, že ke znemožnění vystupovat a hájit se před soudem dojde až v průběhu řízení, nemá toto za následek možnost aplikace důvodu pro neuznání zde rozebíraného, nýbrž by mohlo takovou nemožností dojít k založení překážky spočívající v rozporu s veřejným pořádkem.¹⁴³

4.2.3 Neslučitelnost s rozhodnutím vydaným ve státě uznání

Na tomto místě je dobré si povšimnout, že právní úprava nehovoří o „dřívějším rozhodnutí“, jako je tomu v případě podmínky vyslovené v čl. 22 písm. d) nařízení Brusel II bis. Doba vydání rozhodnutí o téže věci ve státě uznání tedy není relevantní a překážkou pro uznání je rozhodnutí vydané v dané věci ve státě uznání jak v době předcházející vydání původního rozhodnutí, o jehož uznání je žádáno, tak v době po vydání tohoto rozhodnutí.¹⁴⁴

Kolidující tuzemské rozhodnutí přitom vůbec nemusí spadat do oblasti působnosti předkládaného nařízení Brusel II bis. Nelze tudíž uznat ani rozhodnutí o rozvodu manželství, které bylo vydáno na základě týchž skutkových okolností jako rozhodnutí, kterým český soud projednání dané věci zamítl.¹⁴⁵

Že nehraje rozhodující roli skutečnost, co je vůbec předmětem obou těchto porovnávaných rozhodnutí, ale skutečnost, jaké následky tato rozhodnutí ve skutečnosti vyvolávají, dokládá i příklad, který Vaške pro demonstraci užití komentovaného ustanovení uvádí: „*Český rozsudek o vyživovací povinnosti mezi manžely nebrání uznání německého rozsudku o rozvodu manželství. Bylo-li manželství rozvedeno později, vyživovací povinnost stanovená českým rozsudkem zaniká. Vydal-li český soud rozsudek o výživném poté, co bylo manželství v Německu pravomocně rozvedeno, aniž o tom byl český soud informován, uznání rozsudku o rozvodu taktéž nic nebrání; existence předchozího uznávaného rozsudku o rozvodu však může být z určitých podmínek důvodem obnovy řízení podle § 228 odst. 1 písm. a) OSŘ. Naopak rozvodový rozsudek vydaný německým soudem brání uznání českého rozhodnutí o výživném mezi manžely v Německu.*“¹⁴⁶

---

¹⁴³ VAŠKE, 2007, op. cit., s. 152.

¹⁴⁴ Bod 71 zprávy vytvořené A. Borrás.

¹⁴⁵ VAŠKE, 2007, op. cit., s. 154.

¹⁴⁶ Tamtéž, s. 154 – 155.

4.2.4 Neslučitelnost s dřívějším rozhodnutím, které bylo vydáno v řízení mezi stejnými stranami v jiném členském státě nebo ve třetí zemi

Neslučitelnost s dřívějším rozhodnutím, které bylo vydáno v řízení mezi stejnými stranami v jiném členském státě nebo ve třetí zemi nemusí být nutně založena skutečností, že takové rozhodnutí již bylo v České republice uznáno. Předpoklady takové neslučitelnosti jsou naplněny i v případě, kdy takové rozhodnutí splňuje podmínky pro uznání stanovené buď některou z mezinárodních smluv, kterou je Česká republika vázána, nebo v ZMPS.¹⁴⁷

4.3 Shrnutí

Závěrem autorka uvádí příklad, na kterém ukazuje, jakými postupy či mechanismy lze dosáhnout na uznání rozhodnutí o rozvodu vydaného v jiném členském státě.

Státní občan České republiky a státní občanka Rakouska spolu uzavřeli manželství, které bylo následně před rakouskými soudy pravomocně rozvedeno. Český státní občan se však ještě před rozvodem vrátil zpět do své vlasti, navázal novou známost a nyní, protože s novou partnerkou očekává narození potomka, chystá se s ní uzavřít nové manželství.

Z výše uvedeného vyplývá, že aby byl jeho rozvod proběhnuvší před rakouskými soudy (či jinými příslušnými orgány) na území České republiky uznán, není nutné v této věci zahajovat žádné zvláštní řízení. Pokud nebude uznání bránit některá z výše uvedených překážek, toto rozhodnutí o rozvodu jeho dřívějšího manželství vydané rakouským soudem se uzná bez dalšího. České orgány k němu tedy budou pouze přihlížet.

V případě, že by chtěl mít tento státní občan jistotu, že o zániku jeho dřívějšího manželství nevyvstanou žádné pochybnosti, je oprávněn podat návrh místně příslušnému okresnímu soudu v České republice, aby vyslovil rozsudkem, že se ono rozhodnutí o rozvodu manželství na českém území uznává.

---

¹⁴⁷ VAŠKE, 2007, op. cit., s. 155.

5 Úmluva o uznávání rozvodů a zrušení manželského soužití

5.1 Podmínky pro uznání

Haagská úmluva výslovně nevyjmenovává požadavky, které musí zahraniční rozhodnutí splňovat, aby jej bylo možné uznat podle tohoto předpisu. Základním předpokladem však je, že uznání rozhodnutí podle Haagské úmluvy je možné tehdy, jestliže má předložená věc dostatečný vztah k zemi původu rozhodnutí.¹⁴⁸

5.2 Kdy uznání nelze odmítnout

V prvním případě není možné uznání zahraničního rozhodnutí odmítnout za situace, kdy by podle právního řádu státu, kde se o takové uznání žádá, nebyl rozvod nebo zrušení manželského soužití při použití stejných skutečností přípustný.¹⁴⁹

Druhým případem je situace, kdy uznání rozhodnutí o rozvodu nebo zrušení manželství není možné odmítnout z toho důvodu, že pro vydání takového rozhodnutí bylo použito jiného práva než toho, kterého se mělo použít podle pravidel mezinárodního práva soukromého tohoto státu.¹⁵⁰

Rovněž Haagská úmluva pamatuje na pravidlo zákazu přezkumu ve věci samé, kdy takový přezkum je pravidlem obsaženým v čl. 6 zakázán, avšak s výjimkou, kdy je tento přezkum nezbytný k uplatnění dalších ustanovení tohoto dokumentu.

5.3 Překážky uznání

Důvody pro neuznání Haagská úmluva upravuje postupně v člancích 7 až 10. Všechny mají společné to, že jsou uchopeny jako pravidla fakultativní. Volba přitom není dána zákonodárným sborům, nýbrž přímo soudům, které rozhodují konkrétní předloženou věc.¹⁵¹

Článek 7 uvádí, že „*smluvní státy mohou odmítnout uznání rozvodu mezi manžely, kteří v době, kdy k němu došlo, byli výlučně příslušníky států, jejichž zákonodárství rozvod nezná.*“ Uznání rozhodnutí naopak nelze odeprít v případě, kdy alespoň jeden z manželů měl

---

¹⁴⁸ VAŠKE, 2007, op. cit., s. 306.

¹⁴⁹ Článek 6 písm. a) Haagské úmluvy.

¹⁵⁰ Článek 6 písm. b) Haagské úmluvy.

¹⁵¹ VAŠKE, 2007, op. cit., s. 310.

v rozhodné době současně i občanství státu dalšího, jehož právní řád způsob zániku manželství rozvodem zná.¹⁵²

Článek 8 pamatuje na procesní práva účastníků řízení, proto „*jestliže s přihlédnutím ke všem okolnostem nebyla vykonána náležitá opatření, aby odpůrce byl informován o návrhu na rozvod nebo zrušení manželského soužití, nebo jestliže odpůrce nemohl uplatnit svá práva, může být uznání rozvodu nebo zrušení manželského soužití odmítnuto.*“¹⁵³ Ani v případě tohoto předpisu pak není nutné, aby byly přesně dodrženy postupy pro oznámení zahájení řízení dané vnitrostátním právem. Rozhodující je, zda byl odpůrce fakticky informován. Pokud se ukáže, že ano, a dostal tedy i příležitost v řízení vystoupit se svými argumenty, není možné uznání rozhodnutí z tohoto důvodu odepřít.¹⁵⁴

Dalším důvodem pro odepření uznání zahraničního rozhodnutí je jeho neslučitelnost s dřívějším rozhodnutím vydaným ve státě uznání.¹⁵⁵ Toto ustanovení se však nevztahuje na zahraniční rozhodnutí, kterým byl zamítnut návrh na rozvod manželství nebo jeho rozluky.¹⁵⁶ Takové dřívější rozhodnutí však musí být vydáno ve věci týchž účastníků týkající se „matrimonial status“. Nemusí však jít o rozhodnutí o rozvodu manželství. Předmět takového rozhodnutí se může nacházet i mimo působnost Haagské úmluvy.¹⁵⁷

Konečně i tento dokument pamatuje na výhradu veřejného pořádku, která je zanesena do čl. 10 Haagské úmluvy. Neslučitelnost s veřejným pořádkem by byla dána uznáním rozvodu, nikoliv samotným rozvodem. Platí také, že rozpor s veřejným pořádkem toho kterého státu by musel být zjevný, aby tato výhrada mohla být uplatněna účinně.¹⁵⁸

5.4 Specifika uznávání podle Haagské úmluvy

Jelikož Haagská úmluva neobsahuje úpravu samotného procesu uznávání, je nutno ji doplnit o pravidla obsažená v ZMPS.

---

¹⁵² Bod 40 iii). BELLET, P.; GOLDMAN, B. *Explanatory Report on the 1970 Hague Divorce Convention* [online]. HCCH Publications, 1970, p. 18 [vid. 27. 3. 2015]. Available from: <http://www.hcch.net/upload/expl18e.pdf>. Dále jen „*Bellet-Goldmanova zpráva*“.

¹⁵³ V originálním anglickém znění „... if he was not afforded a sufficient opportunity to present his case“.

¹⁵⁴ VAŠKE, 2007, op. cit., s. 312.

¹⁵⁵ Článek 9 Haagské úmluvy.

¹⁵⁶ VAŠKE, 2007, op. cit., s. 313.

¹⁵⁷ Bod 49 v) Bellet-Goldmanovy zprávy.

¹⁵⁸ VAŠKE, 2007, op. cit., s. 314.

Článek 17 Haagské úmluvy říká: „*Tato Úmluva nebrání smluvnímu státu, aby při uznávání rozvodů a zrušení manželského soužití, k nimž došlo v cizině, použil právní předpisy příznivější pro toto uznání.*“ Výběrem instrumentu však není nadán jen příslušný soud, jak již bylo uvedeno výše, nýbrž i samotný navrhovatel. Ten může volit mezi Haagskou úmluvou, dvoustrannou smlouvou se Švýcarskem a ZMPS. Podmínky pro uznání a důvody pro uznání však není možné napříč jednotlivými předpisy kombinovat. Samotný uznávací proces pak tedy probíhá podle dvoustranné smlouvy se Švýcarskem nebo podle pravidel obsažených v ZMPS. Stejná je situace, pokud v daném případě vystupuje např. Austrálie, Dánsko, Egypt, nebo Norsko.¹⁵⁹

5.5 Shrnutí

Pro názornou ukázkou výše uvedených pravidel uvádí autorka následující příklad.

Češka a občan Austrálie spolu uzavřeli manželství. V případě, že se tito dva lidé nechají v jednom ze států rozvést, například v Austrálii, rozsudek o rozvodu jejich manželství bude v České republice uznán na základě uznávacího rozhodnutí Nejvyššího soudu. Je však na navrhovateli, zda si zvolí, aby Nejvyšší soud aplikoval předpoklady uznání a důvody pro neuznání obsažené v Haagské úmluvě nebo v ZPMS.

Jak je patrné ze seznamu členských států uvedeného v Příloze č. 2 k této práci, mnohé signatářské státy Haagské úmluvy jsou v současné době rovněž členskými státy Evropské unie. Za situace, kdy by mělo dojít k uznání rozhodnutí o rozvodu manželství, které bylo uzavřeno kupříkladu mezi Čechem a Finkou by tedy s ohledem na čl. 60 písm. c) nařízení Brusel II bis, dostal přednost předpis unijní.

---

¹⁵⁹ VAŠKE, 2007, op. cit., s. 306.

6 Dvoustranné mezinárodní smlouvy o právní pomoci

Jak uvedeno výše, tato kapitola se bude věnovat pouze smlouvám, které byly uzavřeny jen se státy mimo Evropskou unii. Tyto smlouvy lze rozdělit do 2 skupin podle toho, zda se rozhodnutí o rozvodu manželství vydaná druhou smluvní stranou uznávají bez dalšího, nebo je s uznáním takového rozhodnutí spojováno speciální soudní řízení ve státě uznání.

6.1 Uznání bez dalšího

Do první skupiny patří smlouvy mezi Českou republikou a Albánií, bývalým SSSR (tedy Běloruskem, Gruzii, Kyrgyzstánem, Moldávií a Ruskem), Mongolskem a s Ukrajinou.¹⁶⁰

První dvě jmenované mají téměř doslovně stejné znění pravidla upravujícího uznání rozhodnutí vydaného jedním zavázaným státem na území druhého státu ve věci nemajetkové povahy, což jsou ze své podstaty i rozhodnutí o rozvodu manželství. Podmínky, které musí být splněny, a to podle všech výše uvedených smluv, aby takové rozhodnutí mohlo být na území druhého státu uznáno bez dalšího, jsou následující:

- rozhodnutí musí být pravomocné;
- orgány druhé smluvní strany nevydaly dříve v této věci rozhodnutí, které nabylo právní moci;
- není dána výlučná pravomoc soudních orgánů druhé smluvní strany, tedy té, kde má být rozhodnutí uznáno.¹⁶¹

Smlouva s Ukrajinou přidává ve svém čl. 54 další podmínky, které vymezuje negativně. Není přípustné uznat rozhodnutí, kde druhý účastník byl zbaven možnosti se hájit.¹⁶² Nelze také uznat rozhodnutí, kdy třetím státem již mezi týmiž účastníky bylo v dané věci rozhodnuto a toto rozhodnutí už bylo uznáno.¹⁶³

V případě smlouvy s Mongolskem hovoří o uznávání rozhodnutí ve věcech nemajetkové povahy čl. 57 této smlouvy: „*Pravomocná a vykonatelná rozhodnutí*

---

¹⁶⁰ Tak vyplývá z čl. 40 smlouvy s Albánií, čl. 53 odst.1 smlouvy s bývalým SSSR, čl. 57 smlouvy s Mongolskem a z čl. 55 odst. smlouvy s Ukrajinou.

¹⁶¹ Ke srovnání čl. 40 odst. 1 smlouvy s Albánií, čl. 53 odst. 1 smlouvy s bývalým SSSR a čl. 54 s Ukrajinou, kdy tato podmínky pro uznání vymezuje jako „Důvody pro odmítnutí uznání a výkonu rozhodnutí“. Tyto důvody jsou však formulovány jako negace podmínek pro uznání.

¹⁶² Článek 54 písm. c) smlouvy s Ukrajinou.

¹⁶³ Článek 54 písm. e) smlouvy s Ukrajinou.

nemajetkové povahy vydaná soudy jedné smluvní strany se uznávají na území druhé smluvní strany bez dalšího řízení. “

Za povšimnutí určitě stojí, že každý z těchto smluvních partnerů byl v době sjednávání oněch smluv státem socialistickým. Možná i z tohoto důvodu proces uznávání rozhodnutí vydaného druhým státem nevyžaduje žádné zvláštní řízení, když podmínky pro zrušení manželství rozvodem stanovené hmotným právem těchto států vycházely v socialistických státech ze stejných zásad a východisek.¹⁶⁴

6.2 Smlouvy vyžadující speciální řízení

Do druhé skupiny, tedy mezi dvoustranné smlouvy, podle nichž je pro uznání rozhodnutí vyžadováno speciální řízení, pak patří zbývající smlouvy: smlouva s Afghánistánem, s Alžírskem, s Jemenem, se KLR, s Kubou, s bývalou Jugoslávií (nástupnické státy: Bosna a Hercegovina, Černá Hora, Kosovo, Makedonie, Srbsko), se Sýrií, se Švýcarskem, s Tuniskem, Uzbekistánem a s Vietnamem.

6.2.1 Podmínky pro uznání

Ačkoliv může být slovní formulace jednotlivých podmínek uvedených v těchto smlouvách, za jejichž splnění dojde k uznání rozhodnutí, mírně odlišná, za klíčové podmínky pro uznání zahraničního rozhodnutí lze určit následující:

- právní moc a vykonatelnost rozhodnutí, jehož uznání je požadováno;
- rozhodnutí, jež má být uznáno, není v rozporu se zásadami svrchovanosti či veřejného pořádku dožádané strany;
- v téže věci již dříve nebylo příslušným justičním orgánem státu, kde má dojít k uznání rozhodnutí, vydáno pravomocné rozhodnutí;
- osoba, která byla v původním řízení protistranou, byla řádně obeznámena o zahájení řízení v dané věci.¹⁶⁵

---

¹⁶⁴ STEINER, Vilém. Úprava otázek uznání a výkonu cizích rozhodnutí v mezinárodních smlouvách, její vývoj, zásady a význam. *Časopis pro mezinárodní právo*. 1968, roč. 12, č. 2, s. 204.

¹⁶⁵ Článek 26 smlouvy s Afghánistánem, čl. 25 smlouvy s Alžírskem, čl. 25 smlouvy s Jemenem, čl. 51 smlouvy s bývalou Jugoslávií, čl. 27 smlouvy s KLR, čl. 47 odst. 1 smlouvy s Kubou, čl. 27 čl. 1 smlouvy se Sýrií, čl. 1 smlouvy se Švýcarskem, čl. 25 smlouvy s Tuniskem, čl. 51 smlouvy s Uzbekistánem a čl. 48 spolu s čl. 47 smlouvy s Vietnamem.

Mimo tyto podmínky jsou však některými smlouvami nastaveny další předpoklady pro vyslovení uznávacího rozhodnutí. Takovými podmínkami jsou:

- rozhodnutí bylo vydáno orgánem příslušným, vydání rozhodnutí v dané věci nebránila výlučná příslušnost státu, v němž má dojít k uznání onoho rozhodnutí;¹⁶⁶
- před soudy státu, kde má dojít k uznání onoho rozhodnutí, neprobíhá mezi stejnými účastníky řízení v téže věci, které bylo zahájeno jako první;¹⁶⁷
- v případě, že v téže věci mezi týmiž účastníky proběhlo řízení před soudy třetího státu a bylo v něm vydáno rozhodnutí, nebylo toto uznáno (případně vykonáno) ve státě, kde se žádá o uznání rozhodnutí vydaného druhým smluvním státem;¹⁶⁸
- rozhodnutí bylo vydáno na základě právního řádu určeného tou kterou smlouvou.¹⁶⁹

6.2.2 *Náležitosti návrhu*

Všechny z výše uvedených předpisů předepisují také náležitosti, které návrh, popř. žádost (jak uvádí např. smlouva s Tuniskem, Alžírskem, Sýrií), musí obsahovat. K návrhu musí být předloženo samozřejmě původní rozhodnutí, jež má být uznáno, a to v úředně ověřeném opise, kdy toto rozhodnutí musí být doplněno informací, že je pravomocné, příp. vykonatelné. Pokud právní moc a vykonatelnost nevyplývá ze samotného rozhodnutí, musí být k rozhodnutí přiložen dokument prokazující tuto skutečnost.¹⁷⁰

Další náležitostí návrhu (žádosti) je doklad o tom, že účastník, který byl v daném řízení protistranou a který se řízení neúčastnil, byl řádně obeslán a seznámen se začátkem

---

¹⁶⁶ Tuto podmínku zavádí v čl. 26 odst. 1 písm. b) smlouva s Afghánistánem, v čl. 25 odst. 1 písm. b) smlouva s Jemenem, v čl. 51 písm. b) smlouva s bývalou Jugoslávií, v čl. 27 bod 2. smlouva s KLDŘ, v čl. 47 odst. 1 písm. b) smlouva s Kubou, v čl. 27 písm. a) smlouva se Sýrií, v čl. 1 bod 1. smlouva se Švýcarskem, v čl. 25 písm. a) smlouva s Tuniskem, v čl. 51 odst. 1 bod 1.2. smlouva s Uzbekistánem a v čl. 47 odst. 1 písm. b) smlouva s Vietnamem.

¹⁶⁷ Ze smluv relevantních pro tuto práci je splnění této podmínky požadováno čl. 26 odst. 1 písm. e) smlouvy s Afghánistánem a čl. 25 odst. 1 písm. e) smlouvy s Jemenem.

¹⁶⁸ Ze smluv relevantních pro tuto práci je tato podmínka zanesena v čl. 26 odst. 1 písm. f) smlouvy s Afghánistánem a v čl. 25 odst. 1 písm. f) smlouvy s Jemenem.

¹⁶⁹ Ze smluv relevantních pro tuto práci je splnění této podmínky vyžadováno pouze čl. 47 odst. 1 písm. d) smlouvy s Kubou a čl. 47 odst. 1 písm. d) smlouvy s Vietnamem.

¹⁷⁰ Článek 29 odst. 2 písm. a) smlouvy s Afghánistánem, čl. 26 odst. 2 písm. a) smlouvy s Alžírskem, čl. 28 odst. 2 písm. a) smlouvy s Jemenem, čl. 54 odst. 2 písm. a) smlouvy s bývalou Jugoslávií, čl. 28 odst. 2 bod 1. smlouvy s KLDŘ, čl. 21 odst. 2 písm. a) smlouvy s Kubou, čl. 29 odst. 2 písm. a) smlouvy se Sýrií, čl. 4 bod 1. a 2. smlouvy se Švýcarskem, čl. 29 odst. 2 písm. a) smlouvy se Sýrií, čl. 52 odst. 2 bod 2.1. smlouvy s Uzbekistánem a čl. 51 odst. 2 písm. a) smlouvy s Vietnamem.

řízení, které se týkalo jeho věci a v případě, že tento účastník nebyl procesně způsobilý, potvrzení o tom, že byl řádně zastoupen.¹⁷¹

Posledním předpokladem objevujícím se ve smlouvách této skupiny je skutečnost, že všechny předkládané listiny (vč. žádosti či návrhu samotného) jsou přeloženy do úředního jazyka dožádané strany.¹⁷² Smlouva s KLTR tento požadavek nestanovuje. Jistou zajímavostí je, že kromě překladů do jazyků úředních, jsou akceptovány také překlady do angličtiny¹⁷³, do francouzštiny¹⁷⁴ či do ruštiny¹⁷⁵.

6.2.3 Uznávací řízení

K řízení o uznání zahraničních rozhodnutí spadajících do rámce těchto dvoustranných smluv jsou příslušné soudy státu dožádání, tedy státu, kde má být ono rozhodnutí uznáno.¹⁷⁶ V ČR je soudem příslušným Nejvyšší soud, jak bude pojednáno dále. Uznávací řízení je možné zahájit ale také u orgánu, který ve věci rozhodoval v prvním stupni. V takovém případě pak tento orgán podaný návrh postoupí v rámci realizace právní pomoci orgánu příslušnému ve druhém státě, kde má být rozhodnutí uznáno.¹⁷⁷

Soudy v řízení o uznání postupují podle právního řádu svého státu.¹⁷⁸ Některé smlouvy¹⁷⁹ doplňují, že tak se děje, pokud daná smlouva nestanoví něco jiného, což se však v případě rozhodnutí o nemajetkových (statusových) věcech neděje.

Nejvyšší soud se v případě řízení o uznání zahraničního rozhodnutí vydaného státem, se kterým má ČR uzavřenou platnou a účinnou dvoustrannou smlouvu, omezí pouze na

---

¹⁷¹ Článek 29 odst. 2 b) smlouvy s Afghánistánem, čl. 26 odst. 2 b) smlouvy s Alžírskem, čl. 28 odst. 2 písm. b) smlouvy s Jemenem, čl. 54 odst. 2 písm. b) smlouvy s bývalou Jugoslávií, čl. 28 odst. 2 bod 2. smlouvy s KLTR, čl. 51 odst. 2 b) smlouvy s Kubou, čl. 29 odst. 2 písm. b) smlouvy se Sýrií, čl. 4 bod 3. smlouvy se Švýcarskem, čl. 26 odst. 2 písm. b) smlouvy s Tuniskem, čl. 52 odst. 2 bod 2. 2. smlouvy s Uzbekistánem a čl. 51 odst. 2 písm. b) smlouvy s Vietnamem.

¹⁷² Článek 29 odst. 2 písm. c) smlouvy s Afghánistánem, čl. 26 odst. 2 písm. c) smlouvy s Alžírskem, čl. 28 odst. 2 písm. c) smlouvy s Jemenem, čl. 54 odst. 2 písm. c) smlouvy s bývalou Jugoslávií, čl. 51 odst. 2 písm. c) smlouvy s Kubou, čl. 29 odst. 2 písm. c) smlouvy se Sýrií, čl. 4 bod 4. smlouvy se Švýcarskem, čl. 26 odst. 2 písm. c) smlouvy s Tuniskem, čl. 52 odst. 3 smlouvy s Uzbekistánem a čl. 51 odst. 2 písm. c) smlouvy s Vietnamem.

¹⁷³ Tak je uvedeno v čl. 29 odst. 2 písm. c) smlouvy s Afghánistánem a v čl. 28 odst. 2 písm. c) smlouvy s Jemenem.

¹⁷⁴ Tuto možnost zavádí čl. 26 odst. 2 písm. c) smlouvy s Alžírskem a čl. 29 odst. 2 písm. c) smlouvy se Sýrií.

¹⁷⁵ Tato možnost je obsažena v čl. 52 odst. 3 smlouvy s Uzbekistánem.

¹⁷⁶ Ke srovnání např. čl. 51 odst. 1 smlouvy s Kubou nebo čl. 27 odst. 1 smlouvy se Sýrií.

¹⁷⁷ Tak se děje např. podle čl. 28 odst. 1 smlouvy s Jemenem nebo podle čl. 54 odst. 1 smlouvy s bývalou Jugoslávií.

¹⁷⁸ Viz např. čl. 29 odst. 1 smlouvy s KLTR nebo čl. 30 odst. 1 smlouvy se Sýrií.

¹⁷⁹ Děje se tak v případě čl. 30 odst. 2 smlouvy s Afghánistánem, čl. 29 odst. 2 smlouvy s Jemenem a v případě čl. 55 odst. 1 smlouvy s bývalou Jugoslávií.

zjištění, zda byly splněny podmínky pro uznání rozhodnutí, či nikoliv. Tak říká každá dvoustranná smlouva.¹⁸⁰ Jak uvedeno již výše, českému soudu nepřísluší přezkoumávat věc i po materiální stránce, neboť by tímto mohl zasáhnout do svrchovanosti státu, který rozhodnutí vydal.

6.3 Shrnutí

Pro shrnutí poznatků výše uvedených a pro demonstraci aplikace zmíněných postupů a mechanismů uvádí autorka následující příklady.

Češka a ruský občan spolu uzavřeli manželství. V případě, že se tito dva lidé nechají v jednom ze států rozvést, například v Rusku, rozsudek o rozvodu jejich manželství bude v České republice uznán bez dalšího, bude-li původní rozhodnutí vydané ruským soudem pravomocné, český orgán v téže věci nevydal již dříve své pravomocné rozhodnutí a nebránila-li jeho vydání výlučná příslušnost českého soudu.

Pokud by se však jednalo například o rozvod manželství uzavřeného mezi českým státním příslušníkem a vietnamskou občankou, ke kterému by došlo před vietnamskými soudy (či jinými příslušnými orgány), bylo by nutné, v zájmu přiznání účinků tomuto rozhodnutí také na území České republiky, vyvolat v tomto státě řízení o uznání tohoto rozvodového rozsudku. K tomuto řízení by byl příslušný Nejvyšší soud, ke kterému by bylo nutno podat návrh na uznání rozhodnutí o rozvodu manželství těchto dvou osob, obsahující veškeré podstatné náležitosti. Pakliže by příslušný soud naznal, že byly splněny všechny podmínky pro uznání tohoto rozhodnutí, rozsudkem by vyslovil, že se toto rozhodnutí na území České republiky uznává. V případě, že by předložené rozhodnutí nebylo možné uznat, návrh na uznání by tento soud zamítl.

---

¹⁸⁰ Článek 30 odst. 1 smlouvy s Afghánistánem, čl. 27 odst. 2 smlouvy s Alžírskem, čl. 29 odst. 1 s Jemenem, čl. 55 odst. 2 smlouvy s bývalou Jugoslávií, čl. 29 odst. 1 s KLR, čl. 52 odst. 1 smlouvy s Kubou, čl. 30 odst. 2 smlouvy se Sýrií, čl. 1 in fine smlouvy se Švýcarskem, čl. 27 odst. 2 smlouvy s Tuniskem, čl. 53 odst. 1 smlouvy s Uzbekistánem a čl. 52 odst. 1 smlouvy s Vietnamem.

7 Uznávání rozhodnutí dle ZMPS

Relevantními ustanoveními tohoto předpisu, jež se použijí pro uznávání (a výkon) cizích rozhodnutí najdeme v § 14, 15, 16 a dále v § 51 a 52 a konečně také v § 67, která jsou ustanoveními speciálními ve vztahu k obecné úpravě obsažené v části druhé, konkrétně v § 14 až 16.

Podle pravidel obsažených v § 51 a násl. ZMPS je možné uznat pouze rozhodnutí vydaná orgány cizího státu.¹⁸¹ Je však možné, že předpisy státu původu svěřují rozhodování kupříkladu o věcech manželských soudům církevním – např. rabinátským soudům v Izraeli.¹⁸²

Než bude přistoupeno k dalšímu výkladu, je nutné uvést, že pro posouzení otázky státní příslušnosti účastníka řízení je rozhodující okamžik vydání původního rozhodnutí.¹⁸³ V případě, že účastník je v rozhodné době státním občanem několika států, je rozhodující to občanství, které nabyl jako poslední. V případě, že se jedná o účastníka bez státní příslušnosti, je na něho nahlíženo jako na občana toho státu, kde má svůj obvyklý pobyt. Nelze-li jeho státní příslušnost určit žádným z těchto způsobů, je nutné na takového účastníka nahlížet jako na českého státního občana a zvolit pak postup upravený v § 51 ZPMS.¹⁸⁴

7.1 Uznávání rozhodnutí, kdy alespoň jeden účastník byl českým státním občanem

Ustanovení § 51 ZMPS by mohlo nést nadpis „Uznávání rozhodnutí v manželských věcech týkajících se českých občanů“ a jedná se o ustanovení speciální k pravidlu obsaženému v § 16 odst. 2 ZMPS. Pravidla obsažená v tomto paragrafu se použijí v situacích, kdy alespoň jeden z účastníků původního řízení, tedy řízení, v němž byl projednáván samotný rozvod manželství, byl českým státním příslušníkem.

Cílem úpravy obsažené v ustanovení § 51 ZMPS je zabránit případům, kdy by český soud během řízení v jiné věci posoudil otázku spadající pod postup upravený v § 51 ZMPS sám jako otázku předběžnou. V případě, že se v probíhajícím řízení vyskytne potřeba uznání

---

¹⁸¹ VAŠKE, 2007, op. cit., s. 422.

¹⁸² Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 2. 11. 2005, sp. zn. Neu 554/2005. In: *CODEXIS ACADEMIA* [právní informační systém]. ATLAS Consulting [cit. 18. 3. 2015].

¹⁸³ KUČERA, 2009, op. cit., s. 419.

¹⁸⁴ VAŠKE, 2007, op. cit., s. 449.

rozhodnutí, je povinností soudce takové řízení přerušit a účastníka vyzvat k podání návrhu k Nejvyššímu soudu na uznání zahraničního rozhodnutí. Teprve po vyřešení předběžné otázky spočívající v uznání zahraničního rozhodnutí lze v přerušeném řízení pokračovat.¹⁸⁵

Předložená úprava se vztahuje pouze na rozhodnutí ve věcech manželských – statusových. Není neobvyklým jevem, že součástí rozhodnutí o rozvodu manželství bývají kromě samotného výroku o rozvodu manželství i výroky další, směřující kupříkladu k otázkám výživného manžela či dalším otázkám. Na tyto rozhodnutí se však zmíněný postup nepoužije.¹⁸⁶ V těchto dalších otázkách je nutné aplikovat ustanovení tomu odpovídající.

7.1.1 Podmínky pro uznání

Zahraníční rozhodnutí spadající pod § 51 ZPMS se v České republice uznávají zvláštním rozhodnutím vydaným Nejvyšším soudem České republiky¹⁸⁷, kdy podmínkami pro uznání jsou:

- uznávané rozhodnutí je pravomocné;¹⁸⁸
- není naplněn žádný ze zákonem stanovených důvodů pro odepření uznání;¹⁸⁹
- skutkový základ původního rozhodnutí byl zjištěn způsobem, který vyhovuje příslušným ustanovením českého právního řádu.¹⁹⁰

7.1.2 Průběh řízení před Nejvyšším soudem

K podání návrhu na zahájení řízení o uznání zahraničního rozsudku o rozvodu manželství je aktivně legitimován kromě kteréhokoliv z účastníků původního řízení, také každý, kdo na rozhodnutí o uznání (resp. neuznání) prokáže právní zájem.¹⁹¹ Aktivně legitimována tak může být například i osoba, která se chystá vstoupit do manželství s osobou, o rozvodu jejíhož předchozího manželství bylo rozhodnuto zahraničním soudem.

---

¹⁸⁵ BŘICHÁČEK, Tomáš. Rodinné právo: Poměry mezi manžely. In: BŘÍZA, Petr et al. *Zákon o mezinárodním právu soukromém: komentář*. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 269.

¹⁸⁶ Stanovisko Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 27. 8. 1987, Cpjf 27/86. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 18. 3. 2015].

¹⁸⁷ § 51 odst. 1 a 2 ZMPS.

¹⁸⁸ § 51 odst. 1 ZMPS.

¹⁸⁹ § 51 odst. 1 ZMPS.

¹⁹⁰ § 51 odst. 3 ZMPS.

¹⁹¹ KUČERA, 2009, op. cit., s. 419, s odkazem na § 51 odst. 2 ZMPS.

Do řízení může vstoupit i nejvyšší státní zastupitelství.¹⁹² Jeho úkolem je pak v řízení reprezentovat a chránit veřejný zájem¹⁹³, a to zejména tím, že poukazuje na případné nesplnění některé z podmínek, jejíž dodržení je k uznání nutné. Do určité míry však nejvyšší státní zastupitelství zastupuje také druhou stranu původního řízení, která, vzhledem ke skutečnosti, že uznávací řízení je ze své podstaty řízením nesporným, není účastníkem řízení a nemá tak příležitost upozornit na případné nesplnění požadovaných podmínek.¹⁹⁴

7.1.3 Návrh na zahájení řízení a jeho náležitosti

Vzhledem k tomu, že v dané věci se podává návrh na zahájení řízení, uplatní se v otázce náležitostí návrhu obecná úprava obsažená v občanském soudním řádu¹⁹⁵. Ten říká, že v případě, že zákon pro určitá podání nestanovuje specifické požadavky, musí být z podání patrné, kterému soudu je určeno, kdo je činí, které věci se týká a co sleduje, a musí být podepsáno a datováno.¹⁹⁶

Autorka této práce považuje za velmi užitečné, že náležitosti návrhu na uznání zahraničního rozhodnutí o rozvodu manželství jsou dostupné zájemcům také přímo na webových stránkách Nejvyššího soudu.¹⁹⁷ K samotnému návrhu, který je možné podat také na formuláři dostupném rovněž na webových stránkách Nejvyššího soudu, je nutné připojit následující dokumenty:

- cizí rozhodnutí o rozvodu manželství, o jehož uznání je žádáno;
- doklad o českém státním občanství osoby, která o uznání zahraničního rozhodnutí žádá;
- oddací list o uzavření manželství, k němuž se rozhodnutí vztahuje;
- k návrhu na uznání cizího rozhodnutí, které se místo odůvodnění odvolává namísto uvedení důvodů na některé skutkové údaje uvedené v návrhu (žalobě) nebo v protokolu o jednání, se předkládá stejnopis (opis) návrhu (žaloby), který byl podán cizímu soudu, anebo opis protokolu o jednání u cizího soudu;

---

¹⁹² § 51 odst. 2 věta 3. ZMPS.

¹⁹³ § 1 zákona č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství, v platném znění. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 21. 3. 2015].

¹⁹⁴ BŘICHÁČEK, 2014, op. cit., s. 271.

¹⁹⁵ Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, v platném znění (dále jen „OSŘ“). In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 21. 3. 2015].

¹⁹⁶ § 42 odst. 4 OSŘ.

¹⁹⁷ *Nejvyšší soud* [online]. Nejvyšší soud, © 2010 [cit. 28. 2. 2015]. Dostupné z: <http://www.nsoud.cz/>.

- případný originál plné moci.¹⁹⁸

Jelikož v souvislosti s některou z uvedených příloh mohou vyvstat nejasnosti, uvádí autorka dále bližší požadavky na podobu problematických příloh.

Rozhodnutí o rozvodu manželství

Toto rozhodnutí je nutné předložit ve stejnopise nebo v ověřeném opisu, a to v úplném znění, včetně odůvodnění s doložkou právní moci. Vystavování doložky právní moci však není běžné ve všech právních řádech. Například v USA či Kanadě není tato doložka vyhotovována. V takovém případě je třeba doložit rozhodnutí opatřené vyšším ověřením, tzv. apostillou.¹⁹⁹

Doklad o českém státním občanství

V praxi se nejčastěji předkládá doklad vystavený příslušným úřadem, v jehož obvodu působnosti měl účastník poslední bydliště v České republice. Rovněž je ale možné české státní občanství doložit fotokopii občanského průkazu nebo cestovního pasu občana ČR, resp. těch stran, kde je zaznamenána platnost toho kterého předkládaného dokladu.²⁰⁰

Plná moc

Ačkoliv se jedná o řízení před Nejvyšším soudem, v případě řízení o uznání zahraničního rozhodnutí není právní zastoupení podmínkou. Je-li však navrhovatel na základě plné moci zastoupen, je nutné soudu doložit i originál této plné moci. Nejvyšší soud uvádí, že „*zastoupení zástupcem na základě plné moci je vhodné zejména tehdy, zdržuje-li se ten, kdo návrh podává, v cizině, kam by mu bylo třeba doručovat písemnosti prostřednictvím zastupitelských orgánů České republiky a cizího státu, jimž náleží zprostředkovat a poskytovat mezistátní právní pomoc.*“²⁰¹

Další momenty

Je velmi pravděpodobné, ba dokonce jisté, že rozhodnutí, o jehož uznání bude žádáno, nebude vyhotoveno v českém jazyce. Je tedy nutné Nejvyššímu soudu předložit všechny předkládané

---

¹⁹⁸ Uznávání cizích rozhodnutí. *Nejvyšší soud* [online]. Nejvyšší soud, © 2010 [cit. 28. 2. 2015]. Dostupné z: http://www.nsoud.cz/JudikaturaNS_new/ns_web.nsf/0/4E016F1FDF72751C12577A70037228E?openDocument.

¹⁹⁹ Tamtéž.

²⁰⁰ Tamtéž.

²⁰¹ Tamtéž.

cizojazyčné dokumenty nejen v originálním znění, ale rovněž i v ověřeném překladu do českého jazyka. V souvislosti s tímto požadavkem autorka této práce opět velmi kladně hodnotí, že v textu vztahujícím se k uznávání rozhodnutí umístěném na webových stránkách Nejvyššího soudu je uveden i funkční odkaz na seznamy tlumočnicků.²⁰²

Není možné opomenout ani skutečnost, že řízení o uznání rozhodnutí před Nejvyšším soudem není podle platných právních předpisů osvobozeno od soudního poplatku, nýbrž je stanoven poplatek ve výši 2.000 Kč.²⁰³ Jako v každém jiném soudním řízení, tento poplatek je možné uhradit buď rovnou s podáním návrhu, tedy přiložením kolkových známek odpovídající hodnoty, nebo je možno tuto povinnost splnit na výzvu k úhradě, kterou by případně Nejvyšší soud navrhovateli zaslal.

Výzva k úhradě není jedinou výzvou, kterou může navrhovatel od soudu obdržet. V případě, že návrh nebude úplný, budou v něm nějaké nejasnosti, či budou například chybět některé dokumenty, vyzve Nejvyšší soud navrhovatele k doplnění návrhu.²⁰⁴ Pokud navrhovatel případné výzvě soudu nevyhoví, soud návrh odmítne.²⁰⁵ Odmítnutí návrhu, popř. zastavení řízení z důvodu neuhrazení soudního poplatku však nebrání v opětovném podání návrhu.²⁰⁶

7.1.4 Projednání návrhu Nejvyšším soudem

Návrh je před Nejvyšším soudem projednáván senátem v neveřejném zasedání. Českému soudu nepřísluší přezkoumávat předložené rozhodnutí co do stránky materiální, nýbrž pouze z hlediska formálního. Podmínkou pro uznání však je konstatování, že skutkový základ byl v původním řízení zjištěn takovým způsobem, který vyhovuje požadavkům českého právního řádu pro dokazování. To je jediná situace, kdy je českému soudu umožněno přezkoumávat postup zahraničního orgánu v dané věci.²⁰⁷ K tomu dobře poslouží právě předložené rozhodnutí, které je, nutné předložit v plném znění, tedy včetně odůvodnění, ve kterém by

---

²⁰² Uznávání cizích rozhodnutí. *Nejvyšší soud* [online]. Nejvyšší soud, © 2010 [cit. 28. 2. 2015]. Dostupné z: http://www.nsoud.cz/JudikaturaNS_new/ns_web.nsf/0/4E016F1FDF72751C12577A70037228E?openDocument.

²⁰³ Položka 10 přílohy k zákonu č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, v platném znění. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 22. 3. 2015].

²⁰⁴ § 43 odst. 1 OSŘ.

²⁰⁵ § 43 odst. 2 OSŘ.

²⁰⁶ ZAVADILOVÁ, Marta; JIRMANOVÁ, Miroslava. Rodinné právo: Uznání cizích rozhodnutí. In: PAUKNEROVÁ, Monika; ROZEHNALOVÁ, Naděžda; ZAVADILOVÁ, Marta et al. *Zákon o mezinárodním právu soukromém. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, s. 351.

²⁰⁷ VAŠKE, 2000, op. cit., s. 385.

právě měl soud najít odpovědi na otázku, zda dokazování v předložené věci není stíženo nějakými vadami.

7.1.5 Překážky uznání

Při hodnocení toho, zda je možné předložené zahraniční rozhodnutí v České republice uznat, soud zkoumá, zda tomu nebrání některá z překážek. Taxativní výčet těchto překážek není pro případy rozhodnutí ve věcech statusových manželských upraven v ZMPS zvlášť, nýbrž je nutné aplikovat ustanovení § 15 odst. 1 písm. a) až e), které vyjmenovává následující překážky bránící uznání rozhodnutí:

- a) *„věc náleží do výlučné pravomoci českých soudů, nebo jestliže by řízení nemohlo být provedeno u žádného orgánu cizího státu, kdyby se ustanovení o příslušnosti českých soudů použilo na posouzení pravomoci cizího orgánu, ledaže se účastník řízení, proti němuž cizí rozhodnutí směřuje, pravomoci cizího orgánu dobrovolně podrobil,*
- b) *o témže právním poměru se vede řízení u českého soudu a toto řízení bylo zahájeno dříve, než bylo zahájeno řízení v cizině, v němž bylo vydáno rozhodnutí, jehož uznání se navrhuje,*
- c) *o témže právním poměru bylo českým soudem vydáno pravomocné rozhodnutí nebo bylo-li v České republice již uznáno pravomocné rozhodnutí orgánu třetího státu,*
- d) *účastníku řízení, vůči němuž má být rozhodnutí uznáno, byla odňata postupem cizího orgánu možnost řádně se účastnit řízení, zejména nebylo-li mu doručeno předvolání nebo návrh na zahájení řízení,*
- e) *uznání by se zjevně přičilo veřejnému pořádku.“*

Přítomnost, příp. nepřítomnost překážky uvedené v § 15 odst. 1 písm. f) - splnění požadavku na vzájemnost - není nutné zkoumat, a to proto, že samo toto ustanovení říká, že *„vzájemnost se nevyžaduje, nesměruje-li cizí rozhodnutí proti státnímu občanu České republiky nebo české právnické osobě.“*

Autorka má za to, že jednotlivé požadavky jsou formulovány s dostatečnou určitostí. Zajímavá je však otázka veřejného pořádku, které se bude pro její specifičnost dále věnovat několika větami.

Veřejný pořádek

Český zákonodárce vtělil pojem veřejného pořádku do § 4 ZMPS, který říká: „*Ustanovení zahraničního právního řádu, jehož se má použít podle ustanovení tohoto zákona, nelze použít, jestliže by se účinky tohoto použití zjevně přičily veřejnému pořádku.*“

Nutnost toho, aby se zahraniční rozhodnutí nepřičilo českému veřejnému pořádku, osvětluje důvodová zpráva k § 4 ZMPS.²⁰⁸ Ta říká, že „*s použitím zahraničního práva je spojeno nebezpečí, že jeho použití může vyvolat důsledky, které jsou v tuzemském prostředí nesnesitelné a neudržitelné. Proti takovým účinkům je třeba se bránit a takovou obranu poskytuje toto ustanovení o veřejném pořádku.*“²⁰⁹ Z uvedeného vyplývá, že české autority nejsou nadány pravomocí k hodnocení samotného cizího práva, nýbrž v jejich kompetenci je v souvislosti s touto otázkou je pouze hodnocení možných dopadů aplikace takového práva na ten který případ.

V souvislosti s požadavkem na dodržení veřejného pořádku judikoval Nejvyšší soud, že veřejnému pořádku se nepřičí skutečnost, že zahraniční orgán, který postupoval podle svého vlastního hmotného práva, prohlásil manželství za neplatné nebo neexistující z důvodu, který české právo rodinné jako důvod pro vyslovení neplatnosti či neexistence manželství nezná. Takové rozhodnutí pak v případě, že uznání nebrání žádná z výše jmenovaných překážek, český soud uzná.²¹⁰

Stejně tak není na místě uplatňovat výhradu veřejného pořádku v situaci, kdy důvod neplatnosti manželství je shledáván v tom, že snoubenka uvedla svého snoubence v omyl tvrzením o touze po velké rodině, ačkoliv pak odmítala otěhotnět.²¹¹

Naopak pádným důvodem pro vznesení námítky veřejného pořádku bude například situace, kdy by v původním řízení došlo například k porušení práva na spravedlivý proces.²¹²

---

²⁰⁸ § 4 ZMPS zní: „*Ustanovení zahraničního právního řádu, jehož se má použít podle ustanovení tohoto zákona, nelze použít, jestliže by se účinky tohoto použití zjevně přičily veřejnému pořádku. Ze stejných důvodů nelze uznat cizí rozhodnutí, cizí soudní smír, cizí notářskou a jinou veřejnou listinu, cizí rozhodčí nález, nebo provést procesní úkon k dožádání z ciziny, anebo uznat právní poměr nebo skutečnost, které vznikly v cizině nebo podle zahraničního právního řádu.*“

²⁰⁹ Důvodová zpráva k zákonu č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 5. 3. 2015].

²¹⁰ Rozsudek Nejvyššího soudu ČSFR ze dne 10. 1. 1991, sp. zn. Ncu 208/90. In: *CODEXIS ACADEMIA* [právní informační systém]. ATLAS Consulting [cit. 18. 3. 2015].

²¹¹ Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 14. 8. 2007, sp. zn. Ncu 176/2007. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 23. 3. 2015].

7.1.6 Rozhodnutí

Soud v dané věci rozhoduje rozsudkem, kdy vysloví, že rozhodnutí v dané věci se uznává na území České republiky. V případě, že není možné návrhu na uznání rozhodnutí vyhovět, soud návrh zamítne. Písemné vyhotovení rozsudku Nejvyššího soudu ČR o uznání cizího rozhodnutí na území České republiky se doručuje navrhovateli, jeho zástupci, který jej zastupuje na základě plné moci a také Nejvyššímu státnímu zástupci, pokud tento do řízení vstoupil.²¹³ Proti vydanému rozhodnutí není přípustný opravný prostředek a rozhodnutí nabývá právní moci doručením.²¹⁴

O uznání zahraničního rozhodnutí však za žádných okolností nelze uvažovat jako o pouhém potvrzení účinnosti cizího rozhodnutí.²¹⁵ Jak popsáno výše, jedná se o proces složitý a pro vyvolání požadovaných účinků zahraničního rozhodnutí zcela nepostradatelný.

Za situace, kdy Nejvyšší soud zamítne návrh na uznání zahraničního rozhodnutí, neznamená tato skutečnost překážku v projednání návrhu na rozvod manželství před českým soudem v případě, že je alespoň jeden z manželů státním příslušníkem České republiky.²¹⁶

7.2 Uznávání rozhodnutí, kdy žádný z účastníků nebyl českým státním občanem

Úprava obsažená v ustavení § 52 ZMPS se aplikuje na případy, kdy účastníci původního řízení byli oba cizinci. Vztah účastníků takového řízení k českému státu je natolik slabý, že je v takových případech nižší společenský zájem na kontrole takových rozhodnutí. Vzhledem ke skutečnosti, že domovský stát účastníků takové rozhodnutí sám vydal, nebo je v tomto státě ono rozhodnutí způsobilé uznání, má se za to, že taková rozhodnutí jsou v souladu s vůlí tohoto státu.²¹⁷ Je však nutné zjistit, zda je naplněn předpoklad, že rozhodnutí bylo vydáno ve

---

²¹² Nález Ústavního soudu ze dne 25. 4. 2006, sp. zn. I. ÚS 709/05. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 23. 3. 2015].

²¹³ ZAVADILOVÁ, JIRMANOVÁ, 2013, op. cit., s. 352.

²¹³ Rozsudek Nejvyššího soudu ČSFR ze dne 10. 1. 1991, sp. zn. Ncu 208/90. In: *CODEXIS ACADEMIA* [právní informační systém]. ATLAS Consulting [cit. 18. 3. 2015].

²¹⁴ Pro srovnání např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 5. 5. 2004, sp. zn. Ncu 190/2004. In: *CODEXIS ACADEMIA* [právní informační systém]. ATLAS Consulting [cit. 18. 3. 2015]. Nebo rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 10. 12. 2003, sp. zn. Ncu 442/2003. In: *CODEXIS ACADEMIA* [právní informační systém]. ATLAS Consulting [cit. 18. 3. 2015].

²¹⁵ POKORNÝ, Miroslav. K otázce uznávání cizích rozhodnutí na území České republiky. *Právní rozhledy: časopis pro všechna právní odvětví*. 1994, roč. 14, č. 6, s. 186.

²¹⁶ Stanovisko Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 27. 8. 1987, Cpjf 27/86. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 18. 3. 2015].

²¹⁷ BŘICHÁČEK, 2014, op. cit., s. 277.

státě, jehož státními občany jsou účastníci původního řízení a také je nutné zjistit, zda toto cizí rozhodnutí nabylo ve státě původu právní moci.²¹⁸

Pod pravidlo obsažené v § 52 ZMPS spadají také situace, kdy „*některý z účastníků původního řízení nebyl státním příslušníkem státu, který rozhodnutí vydal, přičemž však rozhodnutí je v domovském státě každého takového účastníka způsobilé k uznání.*“ Zda jsou splněny pro uznání rozhodnutí v domovských státech, zjistí český orgán buď z rozhodnutí o uznání, pokud již v dané věci bylo vydáno, nebo po prozkoumání a zhodnocení podmínek obsažených v zahraničních právních předpisech, jejichž naplnění je nutné pro uznání takového rozhodnutí.²¹⁹

Může ale také nastat situace, kdy sice všichni účastníci původního řízení byli cizinci, avšak nebyly splněny podmínky pro aplikaci § 52 ZMPS. Pak se uplatní obecný režim § 16 odst. 2, kde je upraveno uznávání rozhodnutí v jiných než majetkových věcech.²²⁰

7.3 Registrované partnerství

Určité novum přináší ustanovení § 67 ZMPS, které je věnované registrovanému partnerství a obdobným poměrům. Úprava tohoto institutu nebyla v předchozí normě mezinárodního práva soukromého a procesního obsažena.

Klíčovým je pro účely této diplomové práce ustanovení § 67 odst. 3 ZMPS, které říká, že „*cizí rozhodnutí o zrušení, neplatnosti a neexistenci registrovaného partnerství nebo obdobného poměru vydaná ve státě, v němž bylo registrované partnerství nebo obdobný poměr uzavřeny, nebo která se v něm uznávají, se uznávají bez dalšího řízení.*“ Za splnění podmínek uznání je tedy k rozhodnutí v dané věci přihlédnuto, jako by šlo o rozhodnutí vydané českým orgánem.²²¹ Těmito podmínkami pro uznání pak jsou

- právní moc cizího rozhodnutí a

---

²¹⁸ KUČERA, 2009, op. cit., s. 419-420.

²¹⁹ KUČERA, Zdeněk; TICHÝ, Luboš. Mezinárodní právo procesní: Závěrečná ustanovení. In: KUČERA, Zdeněk; TICHÝ, Luboš. *Zákon o mezinárodním právu soukromém a procesním. Komentář.* Praha: Panorama, 1989, s. 330.

²²⁰ ZAVADILOVÁ, JIRMANOVÁ, 2013, op. cit., s. 355.

²²¹ FIŠEROVÁ, Zuzana; BŘICHÁČEK, Tomáš. Registrované partnerství a obdobné poměry. In: BŘÍZA, Petr et al. *Zákon o mezinárodním právu soukromém: komentář.* Praha: C. H. Beck, 2014, s. 343.

- neexistence zjevného rozporu s veřejným pořádkem.²²²

Podle tohoto vzorce však mohou být uznána jen rozhodnutí ve věcech statusových. Ve věcech osobních poměrů či majetkových vztahů mezi partnery se použijí obecná pravidla uznávání rozhodnutí uvedená v § 16 ZMPS.²²³

7.4 Shrnutí

Pro demonstraci poznatků uvedených výše autorka předkládá následující případ.

Státní občanka České republiky a státní občan USA uzavřeli spolu manželství, které bylo následně před soudy USA pravomocně rozvedeno. Česká státní občanka se však po tomto rozvodu vrátila zpět do své vlasti, navázala novou známost a nyní se svým partnerem přemýšlí o uzavření manželství.

Aby byl její rozvod před americkými orgány uznán za právoplatný i v České republice a novému sňatku nebránila překážka již existujícího manželství, nezbude jí, než se obrátit na Nejvyšší soud se svou žádostí o uznání rozvodu manželství, ke kterému došlo v USA. Tento návrh však může podat například i její nový partner.

Nejvyšší soud její žádost přezkoumá, zda splňuje podstatné náležitosti a v případě nejasností či nutnosti, ji vyzve k doplnění. Za situace, kdy návrh, potažmo žádost bude splňovat všechny zákonné předpoklady, přezkoumá senát Nejvyššího soudu, zda je předkládané rozhodnutí amerického soudu způsobilé uznání v České republice.

Pokud soud nazná, že pro uznání zahraničního rozhodnutí jsou splněny veškeré předpoklady, vysloví rozsudkem, že se zahraniční rozhodnutí uznává a po právní moci tohoto rozsudku bude moci ona česká státní občanka uzavřít manželství nové.

---

²²² FIŠEROVÁ, Zuzana; BŘICHÁČEK, Tomáš. Registrované partnerství a obdobné poměry. In: BŘÍZA, Petr et al. *Zákon o mezinárodním právu soukromém: komentář*. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 343.

²²³ Tamtéž, s. 343.

8 Závěr

8.1 Shrnutí práce

Cílem této diplomové práce bylo představit proces uznávání rozhodnutí o rozvodu manželství, které bylo vydáno v jiném státě a je žádáno o jeho uznání v České republice. Práce měla vyústit v uvedení toho, nakolik závisí uznání na původu rozhodnutí, tedy ve vyřešení otázky, zda má země původu rozhodnutí, jež má být uznáno, vliv na ulehčení právní situace. V průběhu práce měla být potvrzena či vyvrácena hypotéza, že z pohledu práva není země původu rozhodnutí zásadním faktorem, který ovlivňuje procesy a mechanismy uznávání zahraničních rozhodnutí. Jako další byla v této práci stanovena hypotéza, že důvody pro uznání či neuznání rozhodnutí o rozvodu manželství vydaného cizím státem si v jednotlivých v práci předkládaných pramenech budou velmi podobné, ne-li totožné. V úvodu autorka také předestřela, že dle jejího názoru to bude zejména institut veřejného pořádku, který se bude opakovat ve všech předložených právních předpisech.

Práce byla rozčleněna do sedmi kapitol. První kapitola byla uvedením do předložené problematiky. Také se zde autorka snažila osvětlit svou motivaci pro výběr zvoleného tématu. Ve druhé kapitole se autorka věnovala vymezení pojmů „rozvod“ a „uznání“ jak podle vnitrostátního práva, tak podle práva evropského a mezinárodního. Třetí kapitola pak vymezovala působnosti jednotlivých předložených předpisů, stejně jako řešila jejich vzájemné vztahy. Následující kapitoly pak byly věnovány jednotlivým předpisům, kde autorka rozebírala procesy a mechanismy, kterými lze uzнат zahraniční rozhodnutí dle toho kterého předpisu. V závěru každé kapitoly autorka uvedla shrnující příklad.

Na základě informací získaných při zpracovávání předložené práce autorka dospěla k závěrům, že dát jednoznačnou odpověď na otázku, zda je či není země původu pro postupy a mechanismy uznávání rozhodnutí rozhodujícím hlediskem, není snadné. Bylo zjištěno, že pro uznávání rozhodnutí na území České republiky se postupuje podle čtyř druhů právních předpisů. Při rozhodování, který z nich bude použit, je nutné vyřešit otázku jejich působnosti. I po tomto zjištění však lze dojít k závěru, že na daný případ lze aplikovat několik instrumentů, zejména pokud má být uznáno rozhodnutí, jež bylo vydáno v členském státu Evropské unie. Je tedy nezbytné vyřešit i vzájemné vztahy těchto dokumentů. Po rozklíčování vzájemných vztahů by již mělo být jasné, který z předpisů bude v daném případě použit.

Dát jednoznačnou odpověď není jednoduché z toho důvodu, že ačkoliv se od země původu odvíjí volba právního předpisu, který se pro uznání daného zahraničního rozhodnutí použije, jsou si všechny předpisy veskrze podobné.

Prakticky je možné ony předpisy rozdělit do tří skupin – ty, jež pro uznání rozhodnutí vyžadují speciální řízení před soudem státu uznání, ty, které tento požadavek nekladou a kombinaci obou uvedených. Předpoklady, za kterých pak mohou být konkrétní rozhodnutí uznána, jsou ve všech předložených právních dokumentech v základu totožné.

Je ale také pravda, že pochází-li rozhodnutí o rozvodu manželství z členského státu Evropské unie, je velmi snadné uznání takového rozhodnutí dosáhnout. Stejně je tomu v případě některých dvoustranných smluv, neboť se uznání děje automaticky.

Naopak jedná-li se o rozhodnutí ze státu, se kterým Česká republika nemá prostřednictvím žádného dokumentu speciálně upravené vztahy v oblasti právní pomoci (v občanských věcech a ve věcech uznávání rozhodnutí), je situace komplikovanější. Je možné, že se tak děje z důvodu, že český zákonodárce nemá důvěru v rozhodnutí soudů států, se kterými není pojen příslušnou smlouvou. Proto je nezbytné podrobit takové zahraniční rozhodnutí uznávacímu procesu před Nejvyšším soudem.

Lze tedy shrnout, že země původu nemá ani tak vliv na to, zda rozhodnutí bude uznáno či nikoliv, když důvody stanovené ve všech dokumentech jsou si podobné. Tato okolnost spíše určuje, jakými postupy či mechanismy bude ono zahraniční rozhodnutí uznáno.

Hypotézu o podobnosti důvodů pro neuznání uvedených napříč všemi prameny je možné potvrdit. Stejně tak jako se potvrdila autorčina myšlenka, že zejména institut veřejného pořádku se bude opakovat ve všech předložených právních předpisech. A nebyla to pouze výhrada veřejného pořádku, která se coby důvod pro neuznání opakovala ve všech předložených předpisech. V rozebíraných předpisech se opakují i důvody pro neuznání spočívající v nedodržení procesních postupů při původním řízení a v požadavku na neexistenci dřívějšího rozhodnutí o téže věci.

Autorka se domnívá, že současné nastavení procesů a mechanismů, kterými se realizuje uznávání zahraničních rozhodnutí o rozvodu manželství tak, jak je uvedeno v této práci, představuje nejvyšší možnou míru spolupráce, jaké jsou státy světa schopny. Ve spojitosti s EU již zřejmě není možné mechanismus uznávání ještě více zjednodušit, když už

nyní se uznání děje automaticky. Autorka je toho názoru, že je správné, že jsou v nařízení Brusel II bis zavedeny výše uváděné důvody pro neuznání rozhodnutí. Možnost rozšíření spolupráce se však otevírá v oblastech mimo EU. Mimoevropské země jsou však častokrát natolik kulturně odlišné, že má autorka obavy o podobě případné spolupráce. Také frekvence uzavírání manželství s příslušníky exotičtějších zemí světa a následných rozvodů není nikterak vysoká, jak autorka demonstruje v tabulkách v Příloze č. 4. Autorka má za to, že i další předpisy tedy předloženou problematiku upravují dostatečně.

8.2 Statistické údaje o práci Nejvyššího soudu

Uznávací řízení o rozhodnutích o rozvodu manželství vydaných cizím státem jsou u Nejvyššího soudu vedeny pod spisovou značkou Ncu. V roce 2014 k Nejvyššímu soudu napadlo nově 253 nápadů týkajících se uznání cizích rozhodnutí ve věcech manželství a ve věcech určení a popření otcovství. Celkem 20 návrhů si příslušné senáty přenesly z předchozího roku. Ještě v roce 2014 se senátu podařilo vyřídit 242 z těchto případů.²²⁴

Autorka provedla také analýzu dostupných rozhodnutí, aby zjistila, které státy jsou v uznávacích řízeních zastoupeny nejčastěji. Jak v databázi ASPI, tak Codexis, se kterými autorka pracovala nejvíce, jsou zveřejněna uznávací rozhodnutí Nejvyššího soudu z období let 2002 – 2010. Autorka analyzovala 222 rozhodnutí z let 2002 až 2006 a 55 z období od 1. 1. 2010 do 31. 3. 2010. Výsledky své práce autorka uvádí v Příloze č. 4. Tyto výsledky autorka odůvodňuje zejména změnou právní úpravy, kdy v roce 2010 již uznávání zahraničního rozhodnutí o rozvodu manželství již probíhalo automaticky.

V I. čtvrtletí roku 2010 příslušnému senátu Nejvyššího soudu nově napadlo 53 věcí, 20 věcí měl tento senát nevyřízených z minulého období a celkem v tomto období senát projednávající věci Ncu vyřešil 64 věcí.²²⁵

---

²²⁴ Statistika za rok 2014. *Nejvyšší soud* [online]. Nejvyšší soud, © 2014 [cit. 29. 3. 2015]. Dostupné z: [http://www.nsoud.cz/JudikaturaNS_new/ns_web.nsf/f069f297c2422c1bc12576ac0045940f/10334b42c3586dfcc1257c5a003135cc/\\$FILE/rok%202014.pdf](http://www.nsoud.cz/JudikaturaNS_new/ns_web.nsf/f069f297c2422c1bc12576ac0045940f/10334b42c3586dfcc1257c5a003135cc/$FILE/rok%202014.pdf).

²²⁵ Statistika za rok 2010 – I. čtvrtletí. *Nejvyšší soud* [online]. Nejvyšší soud, © 2010 [cit. 29. 3. 2015]. Dostupné z: http://novyweb.nsoud.cz/JudikaturaNS_new/ns_web.nsf/web/Rozhodovacicinnost~Statistiky~Rok_2010_-_I._ctvrtlet%C3%AD~?openDocument&lng=CZ.

9 Zdroje

Knížní zdroje

- BOELE-WOELKI, Katharina et al. *Principles of European family law regarding divorce and maintenance between former spouses*. Antwerp: Intersentia, 2004, 170 p. ISBN 90-5095-426-X.
- BŘÍZA, Petr et al. *Zákon o mezinárodním právu soukromém: komentář*. Praha: C. H. Beck, 2014, 745 s. ISBN 978-80-7400-528-2.
- ELLER, Otakar. *Mezinárodní občanské právo procesní. Vybrané otázky*. Brno: Univerzita J. E. Purkyně, 1987, 93 s.
- HRUŠÁKOVÁ, Milana; KRÁLÍČKOVÁ, Zdeňka. *České rodinné právo*. 3., přeprac. a dopl. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2006, 393 s. ISBN 80-210-3974-4.
- HRUŠÁKOVÁ, Milana; KRÁLÍČKOVÁ, Zdeňka; WESPHALOVÁ, Lenka et al. *Rodinné právo*. Praha: C. H. Beck, 2015, 328 s. ISBN 978-80-7400-552-7.
- KUČERA, Zdeněk. *Mezinárodní právo soukromé*. 7. opravené a doplněné vydání. Brno: Doplněk, 2009, 432 s. ISBN 978-80-7239-231-5.
- KUČERA, Zdeněk; TICHÝ, Luboš. *Zákon o mezinárodním právu soukromém a procesním. Komentář*. Praha: Panorama, 1989, 362 s. ISBN 80-7038-020-9.
- MAGNUS, Ulrich; MANKOWSKI, Peter. (Ed.) *Brussels IIbis Regulation*. Munich: Sellier. European Law Publishers, 2012, 506 p. ISBN 978-3-935808-33-0.
- MORLEY, Jeremy D.: *International family law practise*. Minneapolis: West, 2009, 392 p. ISBN 978-0-314-90352-5.
- NÍ SHÚILLEABHÁIN, Máire. *Cross-border divorce law. Brussels II bis*. Oxford: Oxford University Press, 2010, 314 p. ISBN 978-0-19-958119-1.
- NOVÁ, Hana; VELEHRACH, Karel [i. e. VELEHRACH, Martin]. *Rodinné vztahy v soudní praxi*. Praha: PROSPEKTRUM, 1995, 277 s. ISBN 80-7175-030-1.
- PAUKNEROVÁ, Monika. *Evropské mezinárodní právo soukromé*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2013, 304 s. ISBN 978-80-7400-504-6.
- PAUKNEROVÁ, Monika; ROZEHNALOVÁ, Naděžda; ZAVADILOVÁ, Marta et al. *Zákon o mezinárodním právu soukromém. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, 853 s. ISBN 978-80-7478-368-5.
- PAUKNEROVÁ, Monika; TOMÁŠEK, Michal et al. *Nové jevy na počátku 21. století. IV. Proměny soukromého práva*. Praha: Karolinum, 2009, 424 s. ISBN 978-80-246-1687-2.
- ROZEHNALOVÁ, Naděžda; TÝČ, Vladimír. *Evropský justiční prostor (v civilních otázkách)*. 2. nezměn. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2006, 401 s. ISBN 80-210-4053-X.
- ROZEHNALOVÁ, Naděžda; VALDHANS, Jiří; DRLIČKOVÁ, Klára; KYSELOVSKÁ, Tereza. *Mezinárodní právo soukromé Evropské unie: (Nařízení Řím I, Nařízení Řím II, Nařízení Brusel I)*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2013, 445 s. ISBN 978-80-7478-016-5.

- STARK, Barbara. *International family law: an introduction*. Aldershot: Ashgate, 2005, 278 s. ISBN 0-7546-2341-6.
- ŠMÍD, Ondřej; ŠÍNOVÁ, Renáta et al. *Rozvod manželství*. Praha: Leges, 2013, 336 s. ISBN 978-80-87576-66-3.
- TICHÝ, Luboš. *Základy uznání cizích soudních rozhodnutí v českém a evropském právu*. Praha: Karlova univerzita, 1996, 129 s.
- TÝČ, Vladimír. *Základy práva Evropské unie pro ekonomy*. 6. přepracované a aktualizované vydání. Praha: Leges, 2010, 301 s. ISBN 978-80-87212-60-8.
- VAŠKE, Viktor. *Uznání a výkon cizích rozhodnutí v České republice*. Praha: C. H. Beck, 2007, 477 s. ISBN 978-80-7179-614-5.

Časopisecké články

- KAPITÁN, Zdeněk. Evropský justiční prostor ve věcech civilních. Část VII. Příslušnost, uznávání a výkon rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti. *Právní fórum*. 2005, roč. 2, č. 8, s. 281-290. ISSN 1214-7966.
- POKORNÝ, Miroslav. K otázce uznávání cizích rozhodnutí na území České republiky. *Právní rozhledy: časopis pro všechna právní odvětví*. 1994, roč. 14, č. 6, s. 185-188. ISSN 1210-6410.
- STEINER, Vilém. K právní úpravě uznání a výkonu cizích rozhodnutí v některých socialistických zemích. *Časopis pro mezinárodní právo*. 1970, roč. 14, č. 4, s. 303-320. ISSN
- STEINER, Vilém. Úprava otázek uznání a výkonu cizích rozhodnutí v mezinárodních smlouvách, její vývoj, zásady a význam. *Časopis pro mezinárodní právo*. 1968, roč. 12, č. 2, s. 196-206.
- VAŠKE, Viktor. Uznání a výkon cizích rozhodnutí ve věcech soukromoprávních podle českého a německého práva. *Právník: teoretický časopis pro otázky státu a práva*. 2000, roč. 139, č. 4, s. 380-398. ISSN 0231-6625.

Internetové zdroje

- Česká republika v číslech – 2014. Obyvatelstvo. *Český statistický úřad* [online]. Český statistický úřad, © 2014. [cit. 26. 1. 2015]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/ceska-republika-v-cislech-2014-7f9ll5wyy1>.
- DUBA, Jiří. Zjednodušená řízení v evropském justičním prostoru I. *Všehrd. Časopis českých právníků* [online]. 2012, [cit. 24. 3. 2015]. Dostupné z: <http://casopis.vsehrd.cz/2012/04/zjednodusena-rizeni-v-evropskem-justicnim-prostoru-i/>.
- Jednotlivé země. *Evropská unie*. [online]. Evropská unie. [cit. 18. 3. 2015]. Dostupné z: http://europa.eu/about-eu/countries/index_cs.htm.
- *Nejvyšší soud* [online]. Nejvyšší soud, © 2010 [cit. 28. 2. 2015]. Dostupné z: <http://www.nsoud.cz/>.
- Outline of the Hague Convention of 1 June 1970 on the Recognition of Divorces and Legal Separations. *Haague Conference On Private International Law* [online]. HCCH, © 1951-2015

- [vid. 21. 3. 2015]. Available from: http://www.hcch.net/index_en.php?act=conventions.text&cid=80.
- Rozvodovost. *Český statistický úřad* [online]. Český statistický úřad, © 2015. [cit. 26. 1. 2015]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/rozvodovost>.
  - Statistika za rok 2010 – I. čtvrtletí. *Nejvyšší soud* [online]. Nejvyšší soud, © 2010 [cit. 29. 3. 2015]. Dostupné z: http://novyweb.nsoud.cz/JudikaturaNS_new/ns_web.nsf/web/Rozhodovacicinnost~Statistiky~Rok_2010_-_I._ctvrtlet%C3%AD~?openDocument&lng=CZ.
  - Statistika za rok 2014. *Nejvyšší soud* [online]. Nejvyšší soud, © 2014 [cit. 29. 3. 2015]. Dostupné z: [http://www.nsoud.cz/JudikaturaNS_new/ns_web.nsf/f069f297c2422c1bc12576ac0045940f/10334b42c3586dfcc1257c5a003135cc/\\$FILE/rok%202014.pdf](http://www.nsoud.cz/JudikaturaNS_new/ns_web.nsf/f069f297c2422c1bc12576ac0045940f/10334b42c3586dfcc1257c5a003135cc/$FILE/rok%202014.pdf).
  - Status Table. 18: Convention of 1 June 1970 on the Recognition of Divorces and Legal Separations. *Hague Conference on Private International Law*. [online]. HCCH, © 1951-2015 [vid. 15. 3. 2015]. Available from: http://www.hcch.net/index_en.php?act=conventions.status&cid=80#nonmem.
  - Type: Continuation. *Hague Conference on Private International Law*. [online]. HCCH, © 1951-2015 [vid. 15. 3. 2015]. Available from: http://www.hcch.net/index_en.php?act=status.comment&csid=916&disp=type.
  - Uznávání cizích rozhodnutí. *Nejvyšší soud* [online]. Nejvyšší soud, © 2010 [cit. 28. 2. 2015]. Dostupné z: http://www.nsoud.cz/JudikaturaNS_new/ns_web.nsf/0/4E016F1FDF72751C12577A70037228E?openDocument.

Právní předpisy²²⁶

- Convention on jurisdiction and the enforcement of judgments in civil and commercial matters. In: *EUR-Lex* [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 5. 3. 2015]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1428106198518&uri=CELEX:41990A0728>.
- Informace o soudech a opravných řízeních podle článku 68 nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 ze dne 27. 11. 2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1347/2000. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 14. 1. 2015].
- Listina základních práv Evropské unie. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 15. 2. 2015].
- Nařízení Rady (ES) č. 1347/2000 ze dne 29. května 2000 o pravomoci, uznání a výkonu rozhodnutí v manželských věcech a ve věcech týkajících se rodičovské zodpovědnosti ke společným dětem. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 4. 2. 2015].

²²⁶ Dále také dvoustranné smlouvy o právní pomoci, jejichž seznam je Přílohou č. 1 této práce.

- Nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech ve znění Nařízení Rady (ES) č. 1103/2008 In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 14. 2. 2015].
- Nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 ze dne 27. listopadu 2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1347/2000, ve znění Nařízení Rady (EU) č. 2116/2004. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 4. 2. 2015].
- Nařízení Rady (ES) č. 2116/2004 ze dne 2. prosince 2004, kterým se s ohledem na smlouvy se Svatým stolcem mění nařízení (ES) č. 2201/2003 o soudní příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti, kterým se zrušuje nařízení (ES) č. 1347/2000. In: *EUR-Lex* [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 4. 2. 2015]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1428137014836&uri=CELEX:32004R2116>.
- Nařízení Rady (ES) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (přepřacované znění). In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 14. 2. 2015].
- Smlouva o fungování Evropské unie. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 5. 3. 2015].
- Vyhláška ministra zahraničních věcí č. 131/1976 Sb., o Úmluvě o uznávání rozvodů a zrušení manželského soužití. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 4. 2. 2015].
- Zákon č. 199/1946 Sb., o uznání rozhodnutí v manželských věcech, vydaných soudy nebo úřady v cizině, v oblasti československou právního řádu. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 1. 3. 2015].
- Zákon č. 97/1963 Sb., o mezinárodním právu soukromém a procesním. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 1. 3. 2015].
- Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, v platném znění. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 21. 3. 2015].
- Zákon č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, v platném znění. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 22. 3. 2015].
- Zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 19. 3. 2015].
- Zákon č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství, v platném znění. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 21. 3. 2015].
- Zákon č. 91/1998 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 94/1963 Sb., o rodině, ve znění pozdějších předpisů, a o změně a doplnění dalších zákonů. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 28. 2. 2015].
- Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 18. 3. 2015].

- Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, v platném znění. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 28. 2. 2015].
- Zákon č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém, v platném znění. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 4. 2. 2015].

Judikatura

- Nález Ústavního soudu ze dne 25. 4. 2006, sp. zn. I. ÚS 709/05. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 23. 3. 2015].
- Rozsudek Soudního dvora ze dne 4. října 1976 ve věci LTU Lufttransportunternehmen GmbH and Co KG vs. Eurocontrol. Věc 29-76. In: *EUR-Lex* [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 5. 3. 2015]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1427920253807&uri=CELEX:61976CJ0029>.
- Rozsudek Evropského soudního dvora ze dne 28. 3. 2000 ve věci Dieter Krombach v. André Bamberski. Věc C-7/98. In: *EUR-Lex* [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 3. 3. 2015]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/search.html?qid=1427919942853&text=krombach&scope=EURLEX&type=quick&lang=cs>.
- Rozsudek Evropského soudního dvora ze dne 11. 5. 2000 ve věci Régie Nationale des Usines Renault SA v. Maxicar SpA. Věc C-38/98. In: *EUR-Lex* [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 3. 3. 2015]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1427920664755&uri=CELEX:61998CJ0038>.
- Rozsudek Soudního dvora ze dne 4. února 1988 ve věci Horst Ludwig Martin Hoffmann vs. Adelheid Krieg. Věc 145/86. In: *EUR-Lex* [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 5. 3. 2015]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1427918630723&uri=CELEX:61986CJ0145>.
- Rozsudek Soudního dvora (pátého senátu) ze dne 10. října 1996 ve věci Bernardus Hendrikman a Maria Feyen proti Magenta Druck & Verlag GmbH, Věc C-78/95. In: *EUR-Lex* [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 5. 3. 2015]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1427919719887&uri=CELEX:61995CJ0078>.
- Rozsudek Soudního dvora ze dne 2. dubna 2009 ve věci A. Věc C-523/07. In: *EUR-Lex* [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 25. 3. 2015]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1427920378728&uri=CELEX:62007CJ0523>.
- Rozsudek Nejvyššího soudu ČSFR ze dne 10. 1. 1991, sp. zn. Ncu 208/90. In: *CODEXIS ACADEMIA* [právní informační systém]. ATLAS Consulting [cit. 18. 3. 2015].
- Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 10. 12. 2003, sp. zn. Ncu 442/2003. In: *CODEXIS ACADEMIA* [právní informační systém]. ATLAS Consulting [cit. 18. 3. 2015].
- Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 5. 5. 2004, sp. zn. Ncu 190/2004. In: *CODEXIS ACADEMIA* [právní informační systém]. ATLAS Consulting [cit. 18. 3. 2015].

- Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 2. 11. 2005, sp. zn. Ncu 554/2005. In: *CODEXIS ACADEMIA* [právní informační systém]. ATLAS Consulting [cit. 18. 3. 2015].
- Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 14. 8. 2007, sp. zn. Ncu 176/2007. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 23. 3. 2015].
- Stanovisko Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 27. 8. 1987, Cpjf 27/86. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 18. 3. 2015].
- Usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 3. 1. 2011, č. j. 26Co 532/2010. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 20. 3. 2015].
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 9. 2011, sp. zn. 30 Cdo 2244/2011. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 25. 3. 2015].

Další zdroje

- BORRÁS, Alegria. Explanatory Report on the Convention, drawn up on the basis of Article K.3 of the Treaty on European Union, on Jurisdiction and the Recognition and Enforcement of Judgments in Matrimonial Matters. In: *EUR-Lex* [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 20. 2. 2015]. Dostupné z: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.1998.221.01.0027.01.ENG.
- BELLET, P.; GOLDMAN, B. *Explanatory Report on the 1970 Hague Divorce Convention* [online]. HCCH Publications, 1970 [vid. 27. 3. 2015]. Available from: <http://www.hcch.net/upload/expl18e.pdf>.
- Důvodová zpráva k zákonu č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém. In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 5. 3. 2015].
- Zelená kniha o rozhodném právu a příslušnosti soudů v rozvodových záležitostech (předložená komisí) ze dne 14. března 2005. In: *EUR-Lex* [právní informační systém]. Úřad pro publikace Evropské unie [cit. 11. 3. 2015]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:52005DC0082>.

10 Přílohy

Seznam příloh:

1. Relevantní dvoustranné smlouvy o právní pomoci
2. Signatáři Haagské úmluvy
3. Členské státy Evropské unie
4. Analytické tabulky vypovídající o činnosti Nejvyššího soudu

10.1 Příloha č. 1: Relevantní dvoustranné smlouvy o právní pomoci

Afghánistán

- Smlouva mezi Československou socialistickou republikou a Afghánskou demokratickou republikou o právní pomoci ve věcech občanských a trestních (Praha, 24. 6. 1981; č. 44/1983 Sb.). In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 9. 1. 2015].

Vstup v platnost: 8. 12. 1982.

Albánie

- Smlouva mezi Československou republikou a Albánskou lidovou republikou o právní pomoci ve věcech občanských, rodinných a trestních (Praha, 16. 1. 1959; č. 97/1960 Sb.). In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 9. 1. 2015].

Vstup v platnost: 28. 5. 1960.

Alžírsko

- Smlouva mezi Československou socialistickou republikou a Alžírskou demokratickou a lidovou republikou o právní pomoci ve věcech občanských, rodinných a trestních (Alžír, 4. 2. 1981; č. 17/1984 Sb.). In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 9. 1. 2015].

Vstup v platnost: 23. 11. 1983.

Jemen

- Smlouva mezi Československou socialistickou republikou a Jemenskou lidovou demokratickou republikou o právní pomoci ve věcech občanských a trestních (Praha, 19. 1. 1989; č. 76/1990 Sb.). In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 9. 1. 2015].

Vstup v platnost: 13. 2. 1990.

bývalá Jugoslávie

- Smlouva mezi Československou socialistickou republikou a Socialistickou federativní republikou Jugoslávií o úpravě právních vztahů ve věcech občanských, rodinných a trestních (Bělehrad, 20. 1. 1964; č. 207/1964 Sb.). In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 9. 1. 2015].

Vstup v platnost: 2. 8. 1964.

Nástupnické státy: Bosna a Hercegovina, Černá Hora, Chorvatsko, Kosovo, Makedonie, Slovinsko, Srbsko.

KLDR

- Smlouva mezi Československou socialistickou republikou a Korejskou lidově demokratickou republikou o vzájemné právní pomoci ve věcech občanských, rodinných a trestních (Pchjongjang, 11. 9. 1988; č. 93/1989 Sb.). In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 9. 1. 2015].

Vstup v platnost: 16. 6. 1989.

Kuba

- Smlouva mezi Československou socialistickou republikou a Kubánskou republikou o vzájemné právní pomoci ve věcech občanských, rodinných a trestních (Praha, 18. 4. 1980; č. 80/1981 Sb.). In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 9. 1. 2015].

Vstup v platnost: 11. 7. 1981.

Mongolsko

- Smlouva mezi Československou socialistickou republikou a Mongolskou lidovou republikou o poskytování právní pomoci a o právních vztazích v občanských, rodinných a trestních věcech (Ulánbátar, 15. 10. 1976; č. 106/1978 Sb.). In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 9. 1. 2015].

Vstup v platnost: 20. 2. 1978.

Sýrie

- Smlouva mezi Československou socialistickou republikou a Syrskou arabskou republikou o právní pomoci ve věcech občanských, rodinných a trestních (Damašek, 18. 4. 1984; č. 8/1986 Sb.). In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 9. 1. 2015].

Vstup v platnost: 8. 11. 1985.

bývalý SSSR

Smlouva mezi Československou socialistickou republikou a Svazem sovětských socialistických republik o právní pomoci a právních vztazích ve věcech občanských,

rodinných a trestních (Moskva, 12. 8. 1982; č. 95/1983 Sb.). In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 9. 1. 2015].

Vstup v platnost: 4. 6. 1983.

Nástupnické státy: Bělorusko, Gruzie, Kyrgyzstán, Moldavsko, Rusko.

Švýcarsko

- Úmluva mezi republikou Československou a Švýcarskem o uznání a výkonu soudních rozhodnutí a Dodatkový protokol (Bern, 21. 12. 1926; č. 23/1929 Sb.). In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 9. 1. 2015].

Vstup v platnost: 24. 2. 1929.

Tunisko

- Smlouva mezi Československou socialistickou republikou a Tuniskou republikou o právní pomoci ve věcech občanských a trestních, o uznání a výkonu justičních rozhodnutí a o vydávání, s Dodatkovým protokolem (Tunis, 12. 4. 1979; č. 40/1981 Sb.). In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 9. 1. 2015].

Vstup v platnost: 21. 2. 1981.

Ukrajina

- Smlouva mezi Českou republikou a Ukrajinou v občanských věcech (Kyjev, 28. 5. 2001; č. 123/2002 Sb. m. s.) ve znění Protokolu mezi Českou republikou a Ukrajinou, kterým se mění Smlouva mezi Českou republikou a Ukrajinou o právní pomoci v občanských věcech (Praha, 14. 9. 2007; č. 77/2008 Sb. m. s.). In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 9. 1. 2015].

Vstup v platnost: 8. 11. 2002.

Uzbekistán

- Smlouva mezi Českou republikou a Republikou Uzbekistán o právní pomoci a právních vztazích v občanských a trestních věcech (Taškent, 18. 1. 2002; č. 133/2003 Sb. m. s.). In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 9. 1. 2015].

Vstup v platnost: 1. 12. 2003.

Vietnam

- Smlouva mezi Československou socialistickou republikou a Vietnamskou socialistickou republikou o právní pomoci ve věcech občanských a trestních (Praha, 12. 10. 1982; č. 98/1984 Sb.). In: *ASPI* [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 9. 1. 2015].

Vstup v platnost: 16. 4. 1984.

10.2 Příloha č. 2: Signatáři Haagské úmluvy²²⁷

Stát	Vstup v platnost
Albánie	6. 5. 2013
Austrálie	23. 11. 1985
Česká republika	11. 7. 1976 / 1. 1. 1993 ²²⁸
Čínská lidová republika	Continuation ²²⁹
Dánsko	24. 8. 1975
Egypt	20. 6. 1980
Estonsko	6. 1. 2003
Finsko	15. 8. 1977
Itálie	20. 4. 1986
Kypr	14. 3. 1983
Lucembursko	14. 4. 1991
Nizozemí	22. 8. 1981
Norsko	14. 10. 1978
Polsko	24. 6. 1996
Portugalsko	9. 7. 1985
Slovensko	11. 7. 1976 / 1. 1. 1993 ²³⁰
Švédsko	24. 8. 1975
Švýcarsko	17. 7. 1976
Velké Británie	24. 8. 1975
Nečlenské státy HCCH	
Moldávie	9. 12. 2011

²²⁷ Status Table. 18: Convention of 1 June 1970 on the Recognition of Divorces and Legal Separations. *Hague Conference on Private International Law*. [online]. HCCH, © 1951-2015 [vid. 15. 3. 2015]. Available from: http://www.hcch.net/index_en.php?act=conventions.status&cid=80#nonmem.

²²⁸ Pro tehdejší Československou socialistickou republiku se Haagská úmluva stala platnou dne 11. 7. 1976. Po rozpadu společného státu se staly členy oba nástupnické státy.

²²⁹ Type: Continuation. *Hague Conference on Private International Law*. [online]. HCCH, © 1951-2015 [vid. 15. 3. 2015]. Available from:

http://www.hcch.net/index_en.php?act=status.comment&csid=916&disp=type.

²³⁰ Pro tehdejší Československou socialistickou republiku se Haagská úmluva stala platnou dne 11. 7. 1976. Po rozpadu společného státu se staly členy oba nástupnické státy.

10.3 Příloha č. 3: Členské státy Evropské unie²³¹

Členský stát	Datum přistoupení
Belgie	1. 1. 1958
Bulharsko	1. 1. 2007
Česká republika	1. 5. 2004
Dánsko	1. 1. 1973
Estonsko	1. 5. 2004
Finsko	1. 1. 1995
Francie	1. 1. 1958
Chorvatsko	1. 7. 2013
Irsko	1. 1. 1973
Itálie	1. 1. 1958
Kypr	1. 5. 2004
Litva	1. 5. 2004
Lotyšsko	1. 5. 2004
Lucembursko	1. 1. 1958
Maďarsko	1. 5. 2004
Malta	1. 5. 2004
Německo	1. 1. 1958
Nizozemsko	1. 1. 1958
Polsko	1. 5. 2004
Portugalsko	1. 1. 1986
Rakousko	1. 1. 1995
Rumunsko	1. 1. 2007
Řecko	1. 1. 1981
Slovensko	1. 5. 2004
Slovinsko	1. 5. 2004
Spojené království	1. 1. 1973
Španělsko	1. 1. 1986
Švédsko	1. 1. 1995

²³¹ Jednotlivé země. *Evropská unie*. [online]. Evropská unie. [cit. 18. 3. 2015]. Dostupné z: http://europa.eu/about-eu/countries/index_cs.htm.

10.4 Příloha č. 4: Analytické tabulky vypovídající o činnosti Nejvyššího soudu

Tabulka č. 1:

Vzorek Nejvyšším soudem uznaných zahraničních rozhodnutí o rozvodu manželství v období let 2002 – 2006

Dotčený stát	Počet vydaných uznávacích rozhodnutí
Belgie	3
Brazílie	1
Chorvatsko	1
Izrael	2
Japonsko	2
Kanada	20
Kuba	1
Kuvajt	1
Nizozemí	1
Nový Zéland	1
Rakousko	30
Řecko	2
Spojené státy americké	46
Spolková republika Německo	107
Súdánské království	1
Španělsko	2
Velká Británie	1
Celkem	222

Tabulka č. 2:

Rozhodnutí o uznání zahraničních rozhodnutí o rozvodu manželství vydaná Nejvyšším soudem v období od 1. 1. 2010 do 31. 3. 2010

Dotčený stát	Počet vydaných uznávacích rozhodnutí
Kanada	4
Kosovo	1
Makedonie	1
Rakousko	1
Spojené státy americké	36
Spolková republika Německo	11
Tunisko	1
Celkem	55